PARAPHRASE

VAN DE EERSTE BRIEF AAN DE

CORINTHIËRS

DOOR

C. VONK

T. WEVER — FRANEKER

TER INLEIDING.

§ 1. *Corinthe.*

„Een reisje naar Corinthe valt iedereen niet te beurt." Zo stond reeds het oude Corinthe bekend. Het werd 1½ eeuw voor Christus geheel verwoest, maar verrees een eeuw later in de oude glorie, die het volgens Grieken en Romeinen had bezeten. In beider taal, zowel Grieks als Latijn, was die regel over Corinthe als dichtregel, als rijmpje zouden wij zeggen, in omloop. Geen fijner stad om uit te gaan, om nu eens echt te genieten van het leven. En hoe walgelijk dat leven van Grieken en Romeinen er heeft uitgezien, kunt u o.a. in de 2e helft van Rom. 1 lezen. Paulus heeft Romeinen trouwens van uit Corinthe geschreven.

Corinthe was een havenstad. Het lag op een landengte tussen twee zeeën. Dus had het veel transitohandel. Maar al werden de hàndelsgoederen dóórgevoerd van Oost naar West en omgekeerd, van de geestelijke goederen, die arriveerden, bleef al te veel achter: Corinthe werd een stapelplaats van zonden. Daar hebben zich Oosterse religies en Westerse wijsbegeerte vermengd met verering van schone vormen en losheid van zeden, ook in onze dagen helaas het onafscheidelijk gezelschap van geld en handel.

En in dat Corinthe woonden kinderen van Gods oude — Hebreeuwse — kerk, Joden. Men kan wel zeggen: natuurlijk. Wanneer ze in de eeuwen voor en na Christus zijn uitgezwermd naar alle plaatsen van enige handelsbetekenis tussen China en Spanje, dan hebben ze Corinthe vanzelf niet overgeslagen. Ze hadden er een synagogegebouw. En vanuit dat Joodse kerkgebouw is de grote omkeer in het lot van Corinthe begonnen.

§ 2. *Paulus te Corinthe.*

Algemeen neemt men aan, dat Paulus in het jaar 50 voor het eerst te Corinthe is gekomen. Hij heeft er toen 1½ jaar gewerkt. Het verhaal daarvan kunt u in Hand. 18 vinden.

Hij kwam er aan na een teleurstellend verblijf te Athene, Hand. 17 : 32, 33. Zinspeelt Paulus daarop in 1 Cor. 2 : 1-3? In elk geval heeft hij het in die verzen over de moeilijke eerste tijd van zijn verblijf te Corinthe, waarvan Lucas ons breder verhaalt in Hand. 18. Daar lezen we

dan van de eerste kennismaking met het echtpaar Aquila en Priscilla en van de eerste prediking en botsing in de Corinthische synagoge. Want dáár hebben de Joden ook te Corinthe niet aangewild: zo'n man, die aan een kruis was terechtgekomen, zou hun Messias zijn? We lezen wel niet, dat Paulus het Corinthische synagogegebouw is uitgezèt. Er zijn ook andere manieren om iemand uit te werpen. Straks lezen we, dat Paulus zich voortaan van de plicht om het evangelie van Messias Jezus aan de Corinthische Joden te prediken, ontslagen acht en zich tot de heidenen wendt. Dan vergaderen er sindsdien te Corinthe twee ekklesia's — men heeft dat Griekse woord oorspronkelijk voor alle mogelijke bijeenkomsten gebruikt — vlak naast elkaar. In het aloude synagogegebouw blijven de Joden vergaderen, die door de afwijzing van Paulus' prediking de Christus hebben uitgeworpen, en in een pand pal daarnaast de ekklesia „van God", 1 Cor. 1 : 2, bestaande uit Joden en Grieken. Want Paulus mag bedroefd geweest zijn door Israëls val, sòmmigen uit de Joden zijn toch gehoorzaam geweest, onder wie zelfs de Corinthische synagogeleider Crispus. Wel merken we hier vast op, wat 1 Cor. overigens bevestigt, dat de méérderheid der Corinthische gemeente blijkbaar uit Christenen van heidense en niet van Joodse afkomst heeft bestaan.

Heeft Paulus na die eerste botsing en droeve scheiding rondgelopen met plannen van heengaan uit Corinthe? Dan heeft onze Here Christus hem daarvan wel krachtig weerhouden door een bemoedigend gezicht in de nacht. De Here beval hem op te houden met vrezen en voort te gaan met spreken. Bovendien kreeg hij de belofte, dat hem geen haar zou worden gekrenkt. „Want Ik heb veel volks in deze stad", sprak de Heiland. Vandaar, dat Paulus 1½ jaar te Corinthe heeft gearbeid zonder de minste overlast. Al zullen de verhoudingen tussen afvallige Joodse kerk en „de kerk van God", 1 Cor. 1 : 1, niet van de aangenaamste geweest zijn.

Wel hebben de Joden eenmaal een poging gedaan om Paulus terdege kwaad te doen. Toen er een nieuwe stadhouder was gekomen en ze hadden gemerkt, dat deze geen krachtfiguur was, hebben ze Paulus voor des stadhouders rechterstoel gebracht, blijkbaar met de bedoeling, aan de nieuwe regent hun overtuiging op te dringen, dat niet zij, maar Paulus de novateur, de nieuwlichter, was, de man, die andere leer dan de aloude Joodse bracht, en dus op de bescherming, welke de Joodse gemeenten in het Romeinse rijk genoten, geen recht had. Met al hun Schriftrollen in de handen, zagen ze immers nog niet, dat bij hen het Woord geweken was en de aloude kerk van Abraham, vergaderd te Corinthe uit weinig Joden en veel heidenen, vergaderde in het pand, dat met één wand van

hun synagogegebouw gescheiden was. Stadhouder Gallio heeft die twistzaak tussen ware en valse kerk echter voor een Jodenruzie aangezien. En toen het grauw z'n antipathie tegen het Joodse volk luchtte in een ranselpartij, waarvan nota bene niet Paulus, maar de nieuwe synagoge-overste Sosthenes de dupe werd, „trok Gallio zich geen van deze dingen aan".

Tóen heeft Paulus dan maar, hoewel klaarblijkelijk nòg niet overhaast, Corinthe verlaten. Zo heeft hij b.v. vooraf nog z'n haar laten knippen in de havenwijk van Corinthe, Kenchreën. Hij had nl. een gelofte gedaan. Misschien wel deze gelofte: „Here Jezus, wanneer U inderdaad daarvoor zorgdragen wilt, dat mij hier in Corinthe geen haar gekrenkt wordt, dan wil ik mijn dagelijkse dank daarvoor aan God en mensen tonen, door in al die tijd mijn haar niet te laten knippen". De belofte van Christus is trouw vervuld en de gelofte van Paulus eveneens. Ongemoeid had hij kunnen werken. Dus liet hij zich knippen en stapte aan boord.

Tot zover Hand. 18 over Paulus' eerste verblijf te Corinthe.

Maar wat Lucas in dat hoofdstuk verder nog van Apòllos vertelt, is evenmin bij het lezen van 1 Corinthe te vergeten.

Toen Paulus Corinthe per schip verliet, waren Aquila en Prisca met hem mee aan boord gegaan. Het schip voer naar Efeze. Daar zijn die twee toen achtergebleven, terwijl Paulus verder is gereisd. Een merkwaardige bestiering Gods. Want toen heeft dat echtpaar te Efeze ten rijke zegen mogen zijn voor genoemde Apollos, een reizende Jood, die „machtig in de Schriften" was en die ook wel van Jezus gehoord had, maar toch nog niet wist, dat deze Jezus na Zijn doop door Johannes het ganse Messiasprogram van het O.T. door Zijn lijden en gehoorzaamheid had vervuld en dus volkomen de Messias (of Christus) der Schriften was gebleken. Dat hebben Aquila en Priscilla hem toen mogen verklaren. En het was hun natuurlijk bijzonder aangenaam, dat Apollos van Efeze juist naar Corinthe doorreisde. Dan kon Apòllos nog eens bij de Joden in hun oude synagogehuis verschijnen en hetzelfde geluid laten horen als Paulus indertijd. Dat heeft hij ook metterdaad gedaan. Zo'n steun had de Corinthische kerk trouwens ook wel nodig. Zij bestond, als gezegd, immers vermoedelijk merendeels uit Christenen van heidensen bloede, die uiteraard in het O.T. niet zó bedreven waren als hun Joodse tegenstanders. 't Was kwaad disputeren met die heren over Jezus als de Messias der Schriften. Totdat Apollos dat zwaar karwei van hen overnam en dàt in het hol van de leeuw. Zo was hij de gelovigen te Corinthe van veel nut. „Want onvermoeid bestreed hij de Joden in het openbaar en bewees uit de Schriften, dat Jezus de Christus (de Messias) was" (N.V.).

§ 3. *Waarom Paulus I Corinthe schreef.*

Het verhaal gaat nog even verder.

Toen Paulus met Aquila en Prisca Corinthe verliet, zijn, zoals we zeiden, die twee te Efeze van boord gegaan en is Paulus verder gereisd. Maar na enig rondreizen naar hier en daar, is hij tenslotte toch ook te Efeze teruggekomen en heeft hij ook in dàt machtig centrum van handel en verkeer geruime tijd vertoefd. En het spreekt vanzelf, dat hij daar gelegenheid te over heeft gehad om contact met Corinthe te onderhouden. 't Lag ook maar aan de andere kant van de Aegeïsche zee.

Dat contact heeft hij b.v. gehad door middel van „die van Chloë", 1 Cor. 1 : 11. Wat zijn dat voor mensen geweest? De St. V. zegt: „die van *het huisgezin* van Chloë *zijn*", de N.V.: „de (huisgenoten) van Chloë". De eerste vertaling doet aan kinderen denken, de tweede aan slaven. Chloë is een vrouwennaam. Was het een werkelijk bestaande vrouw zoals Lydia, met een klinkend bedrijf? Of was het een even nietszeggende naam geworden als ons Van Gend en Loos? En heeft Paulus dan onder het personeel van die onderneming veel vrienden en broeders gehad en daardoor contact met Corinthe kunnen onderhouden en zodoende af en toe iets van zijn Corinthiërs gehoord? In ieder geval heeft hij dan verre van blijde berichten doorgekregen. B.v. dat er veel verdeeldheid was. Ook dat een man in de gemeente geduld werd, die leefde met een vroegere vrouw van z'n vader. Zelfs heeft dit contact er reeds eerder toe geleid, dat Paulus naar Corinthe een brief schreef, 1 Cor. 5 : 9. Dus feitelijk is de brief, die doorgaans 1 Corinthe heet, de twéède brief aan de Corinthiërs geweest. Die eerste is niet bewaard gebleven. Maar we weten er wel dit van, dat hij door de Corinthiërs niet helemaal goed begrepen is, en ook al vanwege dit misverstand heeft Paulus andermaal de pen ter hand genomen.

Zo hebben we dus al twee redenen gevonden, die Paulus tot het schrijven van 1 Corinthe bewogen. Ten 1e allerlei berichten via die (mensen) van Chloë, ten 2e een misverstand inzake z'n àllereerste brief.

Er is nog meer te noemen.

Paulus heeft te Efeze ook nog eens bezoek ontvangen van een heel gezelschap uit Corinthe, bestaande uit drie mannen. Hij vermeldt ons zelf hun namen: Stefanas, Fortunatus en Achaïcus, 1 Cor. 16 : 17. Wat zijn die bij hem komen doen? Hun bezoek is hem wel bijzonder aangenaam geweest, maar dat is dan ook al wat we er zeker van weten. Hebben die drie soms de brief van Corinthe aan Paulus overgebracht? Want er is ook een brief vàn de gemeente van Corinthe áán de apostel Paulus

gezonden, 1 Cor. 7 : 1. Wat heeft daarin gestaan? Zeer waarschijnlijk vragen van de gemeente aan de apostel. Want het is overduidelijk, dat de apostel in 1 Corinthe ook een hele serie quaesties bespreekt, die aan vragen doen denken: over huwelijkszaken, zie 7 : 1, afgodenoffervlees, zie 8 : 1, enz.

Zo vinden we allerlei oorzaken, die tot het schrijven van deze brief geleid hebben.

Toch is de hoofdoorzaak nog niet genoemd.

Dat is geweest Paulus' bange zorg voor Corinthe, omdat het zo ontzettend hoogmoedig was. Zó zelfverzekerd, dat het eigenlijk maar wat meewarig op dat mannetje, dat Paulus heette en dat immers in de schaduw van Corinthe's welsprekende redenaars niet staan kon, neer keek.

En dat meewarig neerzien van Corinthe op Paulus was het meewarig neerzien van een kind op z'n váder. Paulus was Corinthe's váder, 1 Cor. 4 : 15.

Ja, dat was een meewarig neerzien op een apostel van Jezus Christus en op diens prediking, het evangelie van een Messias aan een verachtelijk kruis.

't Hoogmoedige Corinthe, prat op z'n Griekse hoogheid, liep gevaar het Woord van God voor mensenwoord in te ruilen. Goddelijke wijsheid voor menselijke.

Aanvankelijk heeft de apostel het gevaar nog willen bezweren, door aan Timotheüs op te dragen, op zijn reis ook Corinthe aan te doen, 4 : 17.

Maar bij het vernemen van de laatste berichten over Corinthe, heeft de apostel blijkbaar de noodzaak gevoeld van een brief, dirèct.

Het moest. Om het evangelie des kruises van Jezus Christus! Om de heerlijkste openbaring der hoge wijsheid Gods.

§ 4. *Korte inhoudsbespreking.*

Al had de apostel op z'n Corinthiërs ontzaglijk veel aan te merken, hij liet ze in hun waarde en bleef ze eren om de hoge stand, waartoe God hen had verheven. Daarover in 1 : 1-9.

Maar dan snijdt hij meteen het grote onderwerp aan: zal het evangelie Gòds Woord of mènsenwoord zijn, zal het Gòds wijsheid of 's mènsen wijsheid groot maken, roemen in God en Zijn Christus of in mensen. Daarover handelt 1 : 10—4 : 21. Voor het rechte verstaan van heel de brief, is ernstige kennisneming van dit tweede hoofddeel onmisbaar. Wanneer we 1 Cor. vergelijken bij een huis, dan vormen de hoofdstukken 1—4 daarvan de benedenverdieping (met 1 : 1-9 als vestibule), waarop

de overige vertrekken alle rusten. Op wat in die eerste 4 hoofdstukken gezegd is, voelt men de apostel telkens terugkomen.

Vervolgens vormen de hoofdstukken 5—7 een zekere overgang. De apostel toont zich daarin met de gang van zaken te Corinthe uitstekend op de hoogte, en laat zien, dat de Corinthiërs, die in hun zelfingenomenheid wel anderen durven critiseren, voor eigen zonden maar al te blind zijn. Waren ze daarin ook maar kinderachtig (14 : 20).

Dan volgt een deel waarboven we geschreven hebben: „Naar aanleiding van uw brief schrijf ik het volgende", en dan komen daarna de afzonderlijke onderwerpen: over het huwelijk, over het eten van offerspijs, enz. enz. Dit deel omvat de hoofdstukken 7—16 : 12. Maar ik erken bij voorbaat, dat dit opschrift niet helemaal verantwoord is, want weliswaar bespreekt de apostel hier enkele dingen, die hem blijkens zijn eigen woorden in 7 : 1, 7 : 25, 8 : 1, 12 : 1, 16 : 1 en 12 (en misschien ook 11 : 2), door een brief vanuit Corinthe waren voorgelegd, maar het is geenszins te bewijzen, dat de apostel àlle na die verzen genoemde onderwerpen naar aanleiding van die „gemeentebrief" heeft aangesneden. Men zal eerder moeten aannemen, dat hij bij zijn reactie op de Corinthische gemeentebrief zich af en toe veroorloofd heeft ook dingen te zeggen, waarnaar de Corinthiërs nu niet bepaald gevraagd hadden. Daarom hebben we tenminste gepoogd die algeméénheid van zaken in het opschrift weer te geven door de nog al ruime woorden „naar aanleiding van".

Door dit korte overzicht hebben we het inzicht in de brief willen vergemakkelijken.

1 Cor. 16 : 13-24 vormt het slot van dit geschrift en typeert het voor ons, als dat na de beantwoording in 7 : 1—16 : 12 der schriftelijke voorgelegde quaesties nog nodig mocht zijn, als een echt correspondentiegeschrift, als een echte brief.

De gedetailleerde inhoudsopgave met de opschriften, die boven de hoofd- en onderdelen van de brief zijn aangebracht, vindt de lezer achterin. Wil hij vanwege de bomen het bos niet uit het oog verliezen, dan zal hij goed doen, die inhoudsopgave af en toe te raadplegen.

Tenslotte nog een opmerking. Van hoe grote waarde de Statenvertaling ook moet geacht, men leze het toch al niet zo gemakkelijke 1 Cor. liefst vertaald in hedendaags Nederlands. En wanneer men ontdekt, dat de parafrase van de St. V. afwijkt (b.v. in 6 : 12 St. V. oorbaar, N.V. nuttig, 7 : 5 St. V. vasten, ontbreekt in N.V., 11 : 24, 29) bedenke men, dat de Griekse text gevolgd is, die aan de N.V. ten grondslag ligt.

DEEL I (1 : 1-9).

AL HEB IK VEEL AAN TE MERKEN, VOOROP GA MIJN GROET AAN U EN MIJN DANK AAN GOD.

1 : 1 Dit schrijven ontvangt ge van Paulus, en déze twee dingen moeten mij meteen maar van het hart en wil ik u binden op uw hart: hoe hoog èn ik èn gij door God verheven zijn. Ziedaar mijn hele brief.

Wat mij aangaat — ik ben maar de eerste de beste niet, doch een apostel, gezondene, van Christus Jezus. Ik zelf wierp mij niet op, maar Hij riep mij daartoe. En ook Hij, als Knecht des HEREN, deed dat nog weer op bevel van hogerhand. Ik heb door Christus mijn apostelambt ontvangen van Gòd! [1]) Ach, dat de Corinthiërs mij zó meer zagen. Dat kàn toch. De Corinthiër Sosthenes immers doet het [2]). Want thans is hij een broeder van u en mij. En hij weet van wat ik u schrijven ga en hij stemt er mee in. Deden alle Corinthiërs zo!

2 En wat u aangaat — ben ìk een Godsgezànt, gíj zijt een Godsvergádering [3]). Niemand minder dan God heeft u

---

1) Over dat apostelschap heeft Paulus een hartig woordje te schrijven, zie b.v. hoofdst. 9 (Ben ik niet vrij? Ben ik geen apostel? Heb ik niet Jezus, onze Here, gezien? Zijt gij niet mijn werk in de Here? enz.). Niet, dat de Corinthiërs Paulus' apostelschap loochenden, maar ze luisterden niet gemakkelijk, 16 : 16.

2) Behalve hier, wordt de naam Sosthenes in de Schrift niet genoemd dan in Hand. 18, de man die een pak slaag kreeg, zie inleiding § 2. Waarschijnlijk is die Joodse synagogeleider later tot de erkenning gekomen, dat Jezus toch de ware Messias was. Hij is bij de Corinthiërs in elk geval geen onbekende. De apostel zal met hem te Efeze uiteraard veel over Corinthe gesproken hebben en zal niet zonder reden hier juist hèm hebben genoemd.

3) Het woord „ekklesia", later hèt woord voor de christelijke kerk, werd in die dagen gebruikt voor vergaderingen van allerlei aard, b.v. politieke, Hand. 19 : 32, 39. Het wordt in Hand. 7 : 38 gebezigd voor de Hebreeuwse kerk in de woestijn. Misschien noemde Paulus de kerk te Corinthe wel dáárom zo nadrukkelijk „de vergadering van God", omdat hij haar wilde stellen tegenover de ontrouwe Jodenkerk, die vlak naast haar vergaderde, zie inleiding § 2 en vergelijk 1 Thess. 1 : 1, 2 : 14, 15.

als Zijn kerk te Corinthe vergaard en tot nog toe bewaard [1]. Hij is het, Die u geheiligd heeft [2] door u los te maken van Joden- en heidendom en te zetten in gemeenschap met Christus Jezus. Ben ìk geroepen, gij zijt het evengoed. Hij maakte u heilig door de roepstem Zijns Woords. Vergeet ook gij dan die hoge adelstand niet bij al uw doen en laten. Al behoeft ge u daar ook weer niet op te verheffen om op anderen neer te zien. Want ge zijt maar opgenomen in dat groot geheel van àllen, die er heden ten dage toe geroepen zijn om, elk op zijn plaats, de naam van onze Here Jezus Christus aan te roepen en te belijden. Gij zijt niets minder, maar ook niets meer. Ik meen, dat ge dat te weinig beseft, en dat tot uw grote schade.

3 Vandaar mijn innige wens en gebed, dat God Zich toch over u ontferme en dat het goed mag komen en goed mag blijven tussen u en die God, Die om Christus' wil een Vader wil zijn van ons beiden, van u en ook van ons.

4 Niet, dàt ik ondankbaar ben voor Gods goedheid in 't verleden, of wanhoop aan Zijn trouw in de toekomst.

Zo vaak kan ik niet aan u denken, of ik moet God danken voor de genade door Hem u bewezen. Eerst heeft Hij u immers uit Joden- en heidendom gered en gebracht tot gemeenschap met Christus Jezus. Dat is al genoeg om
5 er God altijd voor te danken. Maar nu heb ik in 't bijzonder hierop het oog, dat gij als Christenen door God zo rijk beweldádigd zijt. Gij weet alles zo terdege onder woorden te brengen en dan toont ge daarbij een alleszins gezond en
6 ruim inzicht en oordeel. En daar ben ìk zéker dankbaar voor. Zo krachtig als er bij u indertijd door mij van de Christus getuigd is — en dat kon ik doen, want ik heb Hem

---

1) De apostel wil er blijkbaar op wijzen, dat zij er nog steeds is. Ondanks haar grote zonden en ellendigheden.

2) Deze gemeente van God, welke Gods Geest door Zijn Woordzwaard losgesneden heeft van Joden- en heidendom en gebracht tot de gemeenschap aan het evangelie van Christus, met al de weldaden, die dit bevat, wordt nu in deze brief en later, 2 Cor. 7 : 1, opgewekt om de heiligmaking te voleindigen in de vreze Gods.

zelf gezien [1]) —, zo krachtig is thàns ook van die prediking
7 onder u de vrùcht. Ik mag de gevolgen van dat werk
immers bespeuren in het feit, dat ge in de gaven, die God
u verleende, lang niet de minsten zijt. Bovendien leeft ge
in de verwachting der wederkomst van onze verhoogde
Heer en Gebieder Jezus Christus, en Hij zal wat u nog ont-
8 breekt, volmaken. Daar vertrouw ik op en dat bid ik: dat
dezelfde God, Die zo'n groot werk ten uwent begon, het
ook beslist volenden zal, en maken, dat ge, al ontbreekt u
thans nòg zoveel, toch op de dag van Jezus Christus, de
Here en Rechter van u en mij, voor schuld- en zondeloos
9 wordt verklaard. Nooit immers zal mij die God beschamen,
Die u eenmaal riep tot gemeenschap met.... Zijn Zóón,
met Jezus Christus, onze hoogverheven Here [2]).

---

1) Bij de woorden „getuigen" en „getuigenis" moet men hier niet denken aan het spreken van mensen in onze dagen, die verhalen doen van wat zij in hun binnenste zouden hebben ondervonden, maar aan de apòstelen, die met eigen ogen en handen Christus hadden waargenomen en dit o.a. voor de rechters van die tijd hebben verklaard, Hand. 1 : 8, 10 : 41, 22 : 15, 1 Joh. 1 : 1-3. Het zijn woorden, die aan de rechtszaal herinneren.

2) Er is gevraagd: „Hoe kon de apostel zo loffelijk in vs 4-9 tot de Corinthiërs spreken, terwijl hij toch geen malse bestraffingen op het hart had?", maar er is terecht geantwoord: ten 1e dat de gemeente van Corinthe *niet* wordt geprezen om b.v. haar geloof, zoals in Rom. 1 : 8, haar geloof en liefde, zoals in Col. 1 : 4, enz.; ten 2e dat de Corinthiërs met hun ruime blik inderdaad een voorrecht bezaten boven anderen, die b.v. konden tobben over wat mocht en niet mocht t.a.v. spijzen en dagen; en ten 3e dat dit gedeelte toch het karakter van een gebed draagt, en wel: van een dankgebed, waarin God alle eer krijgt, en van een smeekgebed, waarin alle hoop op God is. Oneerlijk complimenteus is 4-9 dus zeker niet.

DEEL II (1 : 10—4 : 21).

IK BRACHT U HET EVANGELIE DES KRUISES VAN CHRISTUS, HET WOORD DER ONDOORGRONDELIJKE WIJSHEID GODS, DIE ALLE MENSELIJKE GROOTHEID VERNEDERT.

1 : 10 Toch kom ik tot u met een ernstig verzoek. Al doe ik het in alle liefde. Maar daarom niet minder dringend. Immers, in de naam van Jezus Christus, onze hoge Gebieder en Here [1]). Broeders, ge moet niet allemaal zo tegen elkaar in spreken en niet zo in allerlei groepen en kringen [2]) verdeeld zijn. Dat moet ge veranderen, en laat het dan zo zijn, dat ge allen van hetzelfde oordeel en gevoelen
11 zijt. „Maar hoe komt ge daaraan?", zult ge misschien vragen. Omdat het me door de lieden van Chloë [3]) aangebracht is,
12 dat er onder u zo getwist wordt. Och, om het maar ronduit te zeggen: Er is niemand onder u, of hij heeft zijn partijleus. Zegt de één: „Ik ben van Paulus", dan zegt de ander: „Maar ik van Apollos", weer een ander: „Maar ik van Cephas" [4]), ja tenslotte nòg een ander: „Maar ik ben van Christus" [5]).

---

1) Omdat de Corinthiërs zoveel aan hem verschuldigd waren? En misschien ook om het voorbeeld van nederigheid, dat Christus ons nagelaten heeft? 2 Cor. 10 : 1, Filipp. 2 : 5-8.

2) De apostel gebruikt het woord schisma, dat thans onder ons de vreselijke betekenis van (kerk)scheuring heeft, maar dit blijkens 11 : 18, 19 voor de apostel nog niet perse had.

3) Zie inleiding § 3.

4) Aramees voor Petrus.

5) Niemand weet wat de Corinthiërs precies met deze leuzen hebben bedoeld. Het zullen wel geen diep ingrijpende verschillen zijn geweest, die er door werden aangeduid, anders zou de apostel in vs 17 niet zo gemakkelijk er van afgestapt zijn om over te gaan op het grote onderwerp der prediking. Misschien was de een toegebracht door Paulus, de ander door Apollos, een derde door Petrus (buiten Corinthe, maar naderhand naar Corinthe verhuisd) en zwoer ieder nu bij z'n oude leraar, wat uitgroeide tot 3 partijen, naast, en straks

13 Wat een belediging voor Christus! Behoort Hij dan
alleen maar toe aan een déél van de gemeente? En is voor
een ànder gedeelte der gemeente dan soms Paúlus gekrui-
sigd — om van de drie (Paulus, Apollos en Cephas) nu
mezelf maar te nemen — en zijt ge soms ook in de naam
van Paulus gedóópt, alsof Paúlus uw Verlosser ware?
14 Achteraf ben ik dan maar blij, dat ik niemand anders van
15 u gedoopt heb dan Crispus en Gajus [1]). Anders zou deze of
gene nog beweren, dat de gemeente van Corinthe in míjn
naam gedoopt is en dat ze de gemeente van Paulus is, in-
16 plaats van de gemeente van Christus. Wacht! Dat is waar ook.
Gedoopt heb ik ook nog het huisgezin van Stefanas [2]). Ver-
17a der weet ik niet iemand anders te hebben gedoopt. Trou-
wens, geen wonder. Want dàt is ook niet in de eerste plaats
mijn werk. Dáártoe heeft Christus mij niet tot apos-

---

tegenover elkaar. Anderen wilden daarvan toch niets weten, en zeiden: „Ik ben van Christus", wat heel goed zou geweest zijn, wanneer het niet de leus van een nieuwe groep, maar de belijdenis van heel de gemeente was geworden. Via de afwijzing van deze leus, die aan Christus de eer ontneemt van Hoofd der ganse gemeente (doordat men van Hem een partijhoofd maakt), vs 13—17, komt de apostel dan tot de afwijzing van een evangelieprediking, die eveneens aan Christus' eer te kort doet, vs 17 en volgende verzen. Blijkbaar is toen dat dwepen met mensen (Onze Paulus! Onze Apollos! Die Cephas van ons!) de weg geweest, waarlangs men te Corinthe dreigde te vervallen tot het stellen van menselijke wijsheid boven de dwaasheid van (het evangelie van een Verlosser aan) een kruis.

1) We moeten het ons zo voorstellen, dat het moeilijke eerste werk der prediking (nl. Joden, meelevende Grieken, of Jodengenoten, en heidenen er van te overtuigen, dat Jezus van Nazareth de Messias en Verlosser was) werd verricht door de apostelen, maar dat het nadere onderwijs, dat aan de doop voorafging, werd gegeven door hun helpers. Zulk een helper of dienaar is b.v. geweest de Johannes van Hand. 13 : 5, beter bekend als Marcus, de schrijver van het evangelie. Deze Johannes Marcus heeft Paulus maar niet geholpen bij kleren borstelen en sandalen uittrekken, m.a.w. slavenwerk, maar bij het nader verhalen van al wat Christus gedaan had, iets, waartoe deze Jeruzalemse jongen, kennis van Petrus, neef van Barnabas, uitstekend in staat was, zie inleiding parafrase Marcus, bladz. 5 en 6. Eerst heeft Paulus te Corinthe moeten arbeiden zonder helpers, later kwamen Silas en Timotheüs bij hem, Hand. 18 : 5. Misschien zijn Crispus, de synagogeleider van Hand. 18 : 8, en Gajus, Paulus' gastheer te Corinthe, Rom. 16 : 23, echter om bijzondere redenen door Paulus zelf nader tot de doop voorbereid en door hem persoonlijk gedoopt; de één was een man van betekenis tegenover de Joden, de ander Paulus' gastheer.

2) Deze wordt in 1 Cor. 16, behalve in vs 17, ook genoemd in vs 15, waar de apostel zijn gezin noemt de eersteling van Achaje (d.w.z. practisch Griekenland). Dus is hij te Corinthe of in de omgeving daarvan tot Christus bekeerd tijdens Paulus' eerste arbeiden aldaar, alvorens Paulus' helpers gearriveerd waren, zie noot 1.

tel [1]) geroepen: om ergens eerst bekeerlingen te maken, vervolgens die bekeerlingen door nader onderwijs voor te bereiden op de doop, ze eindelijk te dopen en ook daarna nog steeds op zo'n plaats met dat aanhoudende werk van onderwijzen en dopen, onderwijzen en dopen, enz. enz. altijd maar weer door te gaan. Neen, ik ben tot pioniér geroepen. Er op uit, ontginnen, het spit afbijten — dàt is mijn werk. Overal de eerste kennis van Christus brengen.

17b En dan had ik mij ook bij die evangélieprediking maar ernstig te wachten voor alles wat op een belediging van de Christus leek. Dan betaamde het mij niet, me te schikken naar de smaak van het publiek en te doen zoals al die redenaars, die indruk proberen te maken met schone woorden en mooie ideeën, waarna de mensen zeggen: „Wat heeft die man toch 'n gaven! Wat kan hij toch prachtige dingen zeggen!" Dan zou ik immers het evangelie van Christus hebben uitgehold. Want dan zou ik er het *kruis* uit weggelaten hebben. Want het kruis is lelijk. Maar wat voor inhoud en kracht zou het dan nog hebben gehad! [2])

18 Want we weten best, dat er om onze evangelieprediking wordt gelachen. Wanneer wij tegen de mensen zeggen, dat ze, wanneer het zo met hen doorgaat, in het verderf terecht komen, en dat ze daaraan alleen kunnen ontsnappen, wanneer ze zich verlaten op het werk der verzoening van iemand, die als een eerste klas misdadiger terecht kwam aan zo'n verachtelijk vloekhout, zo'n ellendig kruis, dan worden we uitgelachen. Datzelfde Goddelijke Woord, waardoor God u en mij met kracht aan het verderf ontrukt en behoudt, daar durft men mee te spotten als
19 was het immers maar malligheid. Maar de gevolgen zijn er dan ook naar. Het gaat naar Gods oude regel, waarvan we al lezen bij Jesaja (tegen de eigenwillige leiders van Juda): „Verderven zal Ik de wijsheid der wijzen en het
20 verstand der verstandigen zal Ik verdoen". En evenals de

---

[1]) Woordelijk: „Want Christus heeft me niet *uitgezonden*". Het woord apostel betekent ook maar gewoon *uitgezondene*. Die betekenis moet men bij de Schriftlezing maar steeds in gedachten houden.

[2]) Van heel Deel II geeft 17b het hoofdonderwerp aan. De grondtext spreekt letterlijk niet van een ontledigen van het evangélie des kruises, maar van het kruis zèlf.

profetie weleer triumferend tegenover het heidendom mocht
vragen: „Waar blijft de wijze nu? Waar de schriftgeleerde?
Waar de man, die alles denkt te kunnen doorgronden?", vra-
gen wij dat heden ten dage ook [1]). Heeft God immers niet de
wijsheid der wereld, nl. ook thans weer zowel van eigenwil-
lig Jodendom als van heidendom [2]), aan de kaak gesteld als
21 dwaasheid in ònze dagen? Ge kunt het voor uw ogen zien.
Want nu wordt die wereld toch door de wijsheid Gods aan
alle kanten omringd [3]). Ze hoort de laatste jaren het Woord
van God alom prediken. Het evangelie klinkt in Joden- en
heidenoren [4]). Maar vele ongehoorzame Joden en heidenen
zijn tengevolge van hun ingebeelde wijsheid dusdanig ver-
blind, dat zij desondanks — ondanks die wijsheid Gods, die
hen overvloedig omringt — toch maar geen goede kennis van
God en geen juist inzicht in Zijn grote werken bezitten. Dit
zien we enerzijds. Maar anderzijds zien we, dat het God
heeft beliefd, degenen, die aan het geklank van de evangelie-
bazuin nederig en vertrouwend gehóór gaven — dus aan dat
evangelie, dat die wéreld dan voor zo'n bespottelijke dwaas-
22 heid hield —, van het dreigend verderf te redden. Want
zie het maar voor uw ogen. Aan de ene kant: ongehoor-
zame Joden en Grieken. Ongehoorzame Joden, die er niet
aan kunnen denken zó'n Man als hun Messias aan te nemen,
Die als een ellendige slaaf of vervloekte misdadiger aan een
kruishout stierf. Als een toonbeeld van onmacht. Omdat

---

1) In vs 19 geeft de apostel een woordelijke aanhaling uit Jes. 29 : 14, in vs 20 ontleent hij meer aan déze plaats dìt („Waar is de wijze?" aan Jes. 19 : 12) aan díe plaats dàt („Waar is de schrijver?" aan Jes. 33 : 18) en maakt hij daarvan, misschien ook van Jes. 44 : 25, een vrij gebruik. In de eerste Schriftplaats, Jes. 29 : 14, heeft de profetie blijkbaar het oog op Jóódse leidslieden, die God met eigenwillige godsdienst dachten te eren, in de latere Schriftplaatsen gaat het tegen de wijsheid van héidenen, nl. Egyptenaren, 19 : 12, Assyriërs, 33 : 18, en Babyloniërs, 44 : 25.

2) Zie vorige noot. Onder wereld moet hier en in 't eerste vervolg worden verstaan het Joden- en heidendom, dat de ware kennis van God in eigenwillige godsdienst en in ongerechtigheid ten onder houdt, zie vs 22 en 23. Men verwondere er zich niet over, dat de apostel hier dus ook kerk-mensen (Joden) bij de wereld neemt, want zoiets geschiedt in de Schrift wel vaker, b.v. Joh. 1 : 10c, 16 : 20,17 : 14.

3) Men zou bijna zeggen: „ze zwemt er in", want de apostel spreekt hier over de wijsheid Gods als over iets, waar die wereld zich *in* bevindt.

4) De apostel durfde in zijn brief naar Rome — die hij vóór déze schreef — reeds schrijven, met een zinspeling op Ps. 19, dat het wereldrond weergalmde van Christus' naam, zie de parafrase van en de noten bij Rom. 10 : 18.

zij immers geen andere Messiasfiguur in hun gedachten
hebben dan die van een Geweldige, een Krachtmens, een
Wonderdoener, een Volksheld, die voor niets staat. De
Jood vraagt Kracht! [1]) En de Griek vraagt Wijsheid!
Grieken willen kennis bezitten van wat waar, goed en
schoon is. Hun hart gaat uit naar het verhevene, en dat
is volgens hen alleen maar: wetenschap, kennis en inzicht.
Bij hen verdwijnt alles in het niet voor de filo-sofia, de
begeerte naar en het bezitten van wijsheid. Vandaar dat
óók de Griék er niet aan denken kan, van enige waardering
blijk te geven voor de boodschap van zo'n Man aan een
kruis. Dié dus aan de éne kant. Ongehoorzame Joden en
23 heidenen. Maar aan de àndere kant staan wij, en uit de
mond van mij en alle andere apostelen, klinkt als een
bazuingeluid het evangelie, dat Christus predikt als een
Gekruisigde, inderdaad, als een Gekruisigde, en daarom
voor Joden onaanvaardbaar (want ze kunnen maar niet
over dat verachtelijke kruis heen [2])) en voor alle mogelijke
heidenen [3]) eveneens onaanvaardbaar (want dat een Man,
Die als een schurk aan een kruis stierf, hen zou moeten
24 redden, neen, dàt is hun werkelijk te mal). Maar voor hen,
in wier hart de roep van God, de klank van die evangelie-
bazuin, weerklank vond — en zulken zíjn er; en dàt
gelukkig ook weer zowel onder Joden als onder Grieken,
zonder onderscheid —, voor hèn is dan die Christus van
onze prediking juist geen onmachtige Man meer, maar één
en al Kracht, de Kracht van God [4]); en voor hèn is dan
die Christus aan een misdadigerskruis geen dwaze, bespot-
telijke figuur meer, maar één en al Wijsheid, de Wijsheid

---

1) Wanneer Christus aan de nationalistische verlangens van de Joden had voldaan, zou Zijn „succes" enorm zijn geweest, maar zou er voor ons geen „zegen" zijn verworven. Zie blz. 8—10 van de inleiding der parafrase van het evangelie van Marcus en de parafrase van Marc. 8 : 11-13: de leiders eisten van onze Here, dat Hij Zich zou legitimeren door een wonder.

2) Letterlijk „voor Joden een ergernis". Ergernis of aanstoot is hier vertaling voor het bekende woord skandalon, struikelblok, strik, dat dikwijls in de Schrift gebruikt wordt voor Christus en Zijn evangelie. Zie b.v. parafr. Rom. 11 : 9, 10.

3) Hier staat een keer het woord „heidenen". Die allen worden door de „Grieken" a.h.w. vertegenwoordigd. Daarom vaak „Grieken" voor „heidenen".

4) De Joden verlangden immers krachten en wonderen te zien ten bewijze dat Jezus de ware Messias was? Welnu, in Wie heeft God ooit heerlijker getoond de uitnemende grootheid Zijner kracht en de sterkte Zijner macht? Ef. 1 : 19.

25 van God [1]). Want in het grote verlossingswerk, dat God in
Christus gedaan heeft en waarover de wereld dan haar
schouders zo ophaalt, omdat zij het dwaasheid vindt, schit-
tert groter wijsheid dan mensen ooit konden bedenken;
en in dat sterven van een onmachtige, van alle kracht be-
roofde Man, heeft God groter krachtdaad verricht dan
waartoe mensen ooit in staat gebleken zijn.
26 Beste broeders, ik wil u niet beledigen, maar kijkt
slechts naar uzelf en dan ziet ge die roeping, waarvan ik
zoëven sprak [2]), duidelijk vóór u. Want geoordeeld naar
vléselijke [3]) maatstaf, waarnaar de wéreld alleen rekent,
zijn er onder u nu toch heus zo veel wijzen niet, noch zoveel
mannen van grote macht en kracht [4]), noch velen van aan-
27a zienlijke afkomst. Neen, God heeft indertijd juist een soort
mensen, waarvoor de wereld maar met een lachje de schou-
ders optrekt, uitgekozen, om die voorname, wijze mensen
27b daardoor te beschamen; en, wat voor 't oog der wereld
maar machteloos was, koos God uit, om er de mensen van
28 macht en kracht door te beschamen; en wat naar schatting
der wereld maar van geringe geboorte was en geminacht
werd, dat koos God uit, dus wat totaal niet in achting was,
29 om er, wat wèl in achting stond, door te niet te doen, opdat
tegenover God al dat hoge vlees, dat zo pochen kan, ver-
30 stommen zou. Maar gij — aan die zelfde God, Die alle roem
der wéreld beschaamt, hebt gij het te danken, dat gij thans
zijt wat ge zijt, zo hoog verheven, nl. tot de verheven stand
van gemeenschap met Christus. Hij, Hij is het, Die u en
ons tot een wijsheid werd, maar dan een wijsheid, door
God verschaft. Wie Christus kent en in Hèm gelooft, dié
weet waar het in deze wereld ten diepste om gaat. Dàt is
wijsheid. Trouwens, door Christus heeft God ons niet alleen
maar wijsheid geschonken, maar nog veel meer. Ook ge-
rechtigheid; door Hem is vergeving bij God voor al onze
misdaden. En onlosmakelijk daaraan verbonden: ook hei-

---

1) De Grieken verlangden immers naar wijsheid? Het vervolg laat zien, hoe God die in de zending van Christus toonde.
2) In vs 24.
3) Over „vlees" zie inleiding op de parafr. van de brief aan de Romeinen.
4) De apostel bezigt een woord, waarmee hij misschien zinspeelt op „kracht" in vs 24.

liging; door de Geest van Christus bewogen, laten we ons oude leven los en wandelen we in godsvrucht en reinheid. Kortom, Hij heeft Zichzèlf gegeven om ons los te kopen. Hij is onze verlossing. Dàt alles is voor ons: Christus Jezus.
31 Zodat ge me nu wel toe moet stemmen, hoe verkeerd het is, wanneer we roemen in mensen (Paulus, Apollos, Cephas) of in zaken (mooie woorden, schitterende ideeën). Ik zeg liever met een woord uit de profetieën van Jeremia: „Wie roemt, laat hij in de HERE roemen" [1]) en ik pas dat toe op Christus, onze verheven Heer.
2 : 1 En heb ik zelf een voetval gedaan voor de smaak dezer wereld, toen ik bij u te Corinthe het evangelie brengen kwam? Neen, broeders, toen heb ik mijn kracht niet gezocht in redevoeringen, die overweldigen moesten door schoonheid van woorden of schittering van ideeën. Ik heb eenvoudig meegedeeld welke grote dingen God gedaan had, en gezegd, dat ik daar zelf voor kon in staan, omdat ik ze
2 met eigen ogen gezien had [2]). Want al wist ik best hoe de wereld over dat getuigenis dacht, toch had ik vóór mijn komst ten uwent niet besloten dat verachtelijk kruis van Jezus Christus dan maar uit mijn prediking weg te laten. Integendeel, ik was vast besloten geen enkele concessie aan de smaak der wereld te doen, maar te blijven bij mijn
3 oude prediking en daarbij alleen [3]). Trad ik dàn soms bij u als een indrukwekkende persoonlijkheid op, zodat het geen wonder is, dat er thans door sommigen van u zo weggelopen wordt met Paulus? [4]) Ach neen, uw bekering is evenmin te danken aan iets geweldigs in mijn optreden. Toen ik bij u was, was ik maar zwak [5]), en dientengevolge

---

1) De apostel zal het oog hebben op Jer. 9 : 24, hetwelk hij vrij aanhaalt. Gelijk op meerdere plaatsen der Heilige Schrift wordt hier een woord aangaande de HERE toegepast op onze Here Jezus Christus.

2) Voor „getuigenis" zie noot op 1 : 6.

3) Men moet vs 2 niet zo opvatten, als zou Paulus hier hebben willen zeggen, dat hij te Corinthe nooit over iets anders dan Christus aan het kruis zou hebben gesproken. Alsof hij dus nooit over Zijn opstanding, nooit over de schepping, enz. enz. zou hebben gesproken. Hij heeft hier slechts het oog op zijn verzet tegen de wereldse smaak, die een kruismiddelaar niet kon uitstaan.

4) Paulus heeft het ook nog steeds over het vereren van mensen boven Christus, zie 1 : 17a.

5) Lichamelijk zwak of zwak tegenover zoveel vijandschap, of beide? Dit is niet uit te maken.

heb ik mijn werk slechts onder veel vrezen en beven ver-
4 richt [1]) en heeft mijn optreden als spreker en prediker niet dáárom vrucht gedragen, omdat ik mij bediende van meeslepende redevoeringen, vol van schone, diepe ideeën, naar wereldse smaak. Neen, alles is alleen maar te danken aan de Geest en de kracht Gods. Dáárdoor zijt gij Christenen geworden, en daardoor is bewezen van welke afkomst
5 en aard mijn prediking was. Dus ziet ge meteen, dat niemand de eer van uw Christen-zijn moet geven aan wijsheid van mensen met hun meeslepende betogen vol zogenaamd diepe zin. Want alles is alleen aan de kracht van God te danken [2]).

6 Intussen moet men uit het voorgaande niet concluderen, dat er bij Christenen geen wijsheid zou zijn. Integendeel, er ligt juist in het evangelie, dat wij, de andere apostelen en ik, alom prediken, zeer grote wijsheid besloten. Ja, eigenlijk is ons evangelie alleen die naam (van wijsheid) waard. Maar Christenen, die hun oren nog naar de wereld laten hangen, begrijpen dat nog niet. Volwassen Christenen echter wel [3]). Want het is een geheel andere wijsheid dan die, welke op prijs wordt gesteld door de mensen van deze tijd en vooral door hen, die daarin vooraan staan en de leiding hebben. Men zou heel wat van ze denken, en toch is voor hen, ondanks al hun verbeelding, de ondergang
7 gewis. Neen, wat wij prediken is een wijsheid, die eerstens nooit geheel door mensen zal kunnen worden doorgrond, omdat ze in haar diepste aard een Goddelijk geheim is; en vervolgens hebben de mensen ook lange tijd van die wijsheid niet eens iets afgeweten, omdat God haar toen nog verborgen hield. Want God heeft haar vóór de tijden reeds beraamd. En dat deed Hij — terwijl die ànderen met hun quasi-wijsheid ten verderve gaan —, opdat Hij

---

1) Zie inleiding § 2.

2) Hier en in vs 4 (Geest en kracht) is minstens te denken aan het wonder, dat het evangelie des kruises toch maar van zulke heidenen gans andere mensen maakte, maar misschien ook wel aan de krachtige wonderen, waardoor Christus Zijn kerk door de moeilijke eerste tijden heengeholpen heeft, Marc. 16 : 20, Luc. 10 : 19, Hand. 4 : 30, 14 : 3, 19 : 11, 28 : 5, Rom. 15 : 18, 19, Hebr. 2 : 4. Zie de 2e noot op 7 : 1.

3) Dit is een gevoelige berisping geweest voor de Corinthiërs. De apostel komt er op terug in 3 : 1.

òns in de weg van Zijn Gòddelijke wijsheid zou redden
8 voor een eeuwige heerlijkheid. Toen Christus op aarde kwam, kwam die wijsheid Gods a.h.w. tastbaar voor die machtige leiders van deze tijd [1]) te staan. Want nooit heeft Gods wijsheid schoner geblonken dan in de zending en het werk van Christus. Christus is dan ook door mij Gods wijsheid zelve genoemd [2]). Maar de overheden hebben er niets van begrepen. Anders zouden zij niet hebben gehandeld gelijk zij hebben gedaan. Want dezelfde Christus, Die door God vanwege Zijn trouw verhoogd is tot hemelse heerlijkheid — een heerlijkheid, die Hij tevens voor ons verwierf [3]) —, is door hèn naar het smadelijk
9 kruis verwezen. Het is dus gegaan zoals Jesaja geschreven heeft [4]): „Wat geen oog gezien heeft en geen oor gehoord en wat geen sterveling ooit uit zichzelf bedacht heeft, al wat God heeft beraamd en bereid voor degenen,
10 die Hem lief hebben en vrezen", dat alles heeft God thans aan òns, gelovigen van deze tijd, duidelijk bekend gemaakt. Want wíj mogen heden de verwerkelijking van Gods plan [5]) voor onze ogen zien, omdat God ons Zijn Geest gegeven heeft [6]). Want die Geest begrijpt alles wat God van plan is te doen en wat Hij doet. Hij doorgrondt zelfs de diepst verborgen plannen, die God beraamt, nl. om Christus af
11 te staan voor de kruisdood tot ons eeuwig behoud. Zo gaat het bij ons, mensen, immers ook. Wie kent de diepste overleggingen, gedachten, voornemens, enz. van een mens? Niemand kent ze zó als die mens zelf, nietwaar? Niemand anders dan zijn eigen geest. Zo zijn ook Gods gedachten en plannen aan niemand anders bekend dan aan Hem Zelf,
12 aan de Geest van God. Welnu, en nu is de Geest, Die wij

1) Met de oversten dezer wereld (N.V.: beheersers dezer eeuw) zijn in vs 6 bedoeld de mannen, die overal op het gebied van wetenschap, kunst, staatkunde enz. de leiding hadden, in vs 8 zullen bepaald de overheden in Palestina tijdens 's Heren omwandeling bedoeld zijn.

2) In 1 : 24 en 30.

3) Denk nl. aan de heerlijkheid, waarvan reeds in vs 7 sprake was en waarop hier gezinspeeld zal zijn.

4) De apostel neemt hier woorden uit Jes. 64 : 4 en 65 : 17 bijelkaar en drukt zijn gedachten daarin uit.

5) De verzen 9 en 10 verklaren vs 7 (zie over Gods plan aldaar).

6) De Schrift leert niet alleen, dat God ons Zijn Zoon, maar ook Zijn Geest gegeven heeft, Rom. 5 : 5.

ontvangen hebben, geen Geest, Die ons uitdrijft naar de
wéreld, om háár manier en inhoud van spreken over te
nemen. Neen, wij hebben een Geest ontvangen, Die van
Gòd tot ons gekomen is en Die ons doet weten, hoe grote
genade God ons bewezen heeft in het schenken van Chris-
13 tus. En dàt, dàt vormt nu de inhoud van ons spreken. Of
wij, apostelen, dus met *wijsheid* voor de dag komen! [1])
Maar daarom hebben wij er heel geen behoefte aan, eerst
bij de wijze mensen van de wereld een poosje ter school
te gaan, om van hen te leren, met welke indrukwekkende
ideeën men voor de dag komen moet, wanneer men in het
openbaar spreekt, en hoe men ze dan inkleden moet,
teneinde succes te bereiken. Onze gedachten en onze woor-
den zijn ons geleerd door de Geest van God. Daarom ver-
binden wij ook geen dingen aan elkaar, die niet bij elkaar
behoren, b.v. gedachten des Geestes Gods met wereldse
woordkeus, voordracht, enz. Dat past niet bij elkander. Bij
het verkondigen van de wijsheid Gods, zoals wij die door
Gods Geest mochten leren kennen en erkennen, past ook
14 een optreden, dat geheel naar de eis des Geestes is. Maar
och, iemand, die zich slechts leiden laat door z'n menselijk
begeren [2]), denkt er niet aan, zulke Geest-van-God-dingen
met waardering te aanvaarden. Hij vindt ze dwaasheid. Hij
is niet bij machte ze te zien zoals ze werkelijk zijn, want
hij mist daartoe het onderscheidingsvermogen, dat de Geest
15 van God aan ons schonk. Wie zich daarentegen wèl door de
Geest van God laat leiden, kan dat alles, waarover we
thans spreken — Gods wijsheid geopenbaard in het evan-
gelie van Christus aan 't kruis — wèl opmerken en waar-
deren. Maar niemand van de anderen kan begrijpen, dat
hij dáár nu zo'n waarde aan hecht. Ziedaar de enorme
16 tegenstelling. Maar moeten we ons daarover eigenlijk wel

---

[1]) Daarover spreekt de apostel bepaald vanaf 2 : 6.

[2]) De apostel stelt hier tegenover elkaar de mens, bij wie de *ziel*, en de mens, bij wie de *Geest* de leiding heeft. Letterlijk: de zielelijke en de Geestelijke mens. Omdat het woord „ziel" soms in ongunstige zin gebruikt werd in de Schrift voor zondig begeren van de mens, Ex. 15 : 9, Spr. 21 : 10, Hab. 2 : 4, 5, en omdat het spreken der Griekse wijzen, waarvan het verband gewaagt, in de grond niets anders was dan hoogmoedige zelfdienst, is hier wellicht bij „zielelijk" te denken aan de wereldling, die zich laat leiden door z'n zondige menselijke begeerte (naar succes, aanzien, enz.).

verwonderen? Is dat niet altijd zo geweest, dat Gods wegen voor een mens niet te volgen waren? Jesaja vroeg al: „Wie heeft ooit God begrepen? Wiens verstand was zo groot, dat God van hem een lesje moest krijgen" [1]). Welnu, en iets van dat Goddelijke inzicht is nu aan ons geschonken, omdat wij thans mogen verstaan wat God gedaan heeft in Christus. Het is dus in 't geheel zo'n wonder niet, dat de wereldmensen ons niet volgen kunnen in het waarderen van het kruisevangelie als een betoning van de verhevenste Goddelijke wijsheid.

3 : 1 En nu moet ik u, neemt me niet kwalijk, broeders, toch ernstig berispen.

Toen ik indertijd bij u was, 1½ jaar lang, was het mij nog niet mogelijk over deze rijke inhoud van het evangelie tot u te spreken. Dat kwam door uw afkomst. Want ge waart voorheen mensen, over wie de Geest van Christus nog niet gekomen was. Ge waart toen nog door en door vlees [2]). Mensen, die naar God niet vroegen. En toen ge daarna tot Christus waart bekeerd, kon ik u de grote wijsheid Gods, die in het evangelie schuilt, nog niet laten zien,
2 omdat ge nog zulke onvolwassen Christenen waart [3]). Ik moest u voeden met melk, niet met vaste spijze. Iets anders waart ge toen nog niet bij machte te verwerken. Ja, eigenlijk
3 ook thans nog niet. Want ook thans laat ge u toch nog al te zeer regeren door die vroegere afkomst, uw vlees, waardoor een mens niet naar God vraagt en naar wat Híj goed- en afkeurt. Bewijs? Wel, wanneer ge op elkaar naijverig zijt en met elkander twist, is dat dan geen bewijs, dat ge u niet door de Geest laat leiden — want vrucht des Geestes is: liefde en vrede —, maar door uw vlees? [4]) En is dat dan geen bewijs, dat ge nog wandelt net als alle andere
4 mensen? Ja, wat staat toch de mèns bij u voorop. Wanneer de één immers zegt: „Ik ben van Paulus", maar de ander: „Ik van Apollos", zijt ge dan in dat opzicht geen echte mènsen, net als ge nog vóór uw bekering waart! Vereerders van mènsen! Maar daardoor ongeschikt om te beseffen,

---

1) Jes. 40 : 13.
2) Over „vlees" zie inl. parafr. Romeinen.
3) Zie 2 : 6, waar deze berisping zich al aankondigde.
4) Voor werken des vleses en vrucht des Geestes, zie Gal. 5 : 19-22.

wat wijsheid Gods Geest ons in het evangelie van Christus
doet zien [1]).
5 Waarom zo gepraald met mensen, b.v. met zulke leraars
als Apollos en ik zijn? Ze zijn toch maar knechts, die het
werk hadden te verrichten, dat hun van hogerhand was
opgelegd. O zeker, een hoogst belangrijk werk. Het is
daardoor, dat gij, Corinthiërs, tot het geloof in Christus
gebracht zijt. Ook was er bij dat werk wel sprake van aan-
merkelijk verschil. De een kreeg dit, de ander dat te doen.
Dientengevolge was er ook wel verschil in resultaat. Maar
dat was hùn zaak niet. Dat maakte voor een ieder van hen
6 de Here, hun Opdrachtgever, uit [2]). Hij gaf aan de ene
leraar dit, aan de andere dat te doen. Droeg Hij míj op,
de planten te poten, dan aan Apòllos ze te begieten [3]).
Maar wat zou er van terecht gekomen zijn, wanneer Gòd
niet voortdurend, zowel bij het een als bij het ander, voor
7 wasdom had gezorgd? Waarmee ik maar zeggen wil, dat
noch planter noch begieter moeten geprezen, maar de was-
8 domgevende God. Hèm, Hèm komt alle lof toe. Maar
dáárin zijn de poter en de begieter aan elkaar gelijk, dat
zij maar mensen zijn, en maar knechten zijn, knechten van
hun Heer. Laat dan die Heer over hun lof en loon beslissen.
Dat is niet aan u. Dat maakt Gòd uit. Dié kan alleen be-
oordelen of en hoe een ieder zich ingespannen heeft en
9 welke lof als loon hem toekomt. Want het is allemaal Gòds
zaak. Wij leraars zijn maar werkers in de dienst van Gòd [4])

---

1) In de verzen 1—4 maakt de apostel de Corinthiërs niet voor heidenen uit door hen vleselijke in plaats van Geestelijke mensen te noemen. Dit zou in strijd zijn o.a. met 1 : 5 en v., met hoofdstuk 12—14. Er was bij de Corinthiërs wel geloof, maar te weinig geloofsvrucht = Geestesvrucht. De Corinthiërs nu qualificerende naar wat bij hen de boventoon voerde — niet de Geest, maar het vlees —, noemt de apostel hen vleselijken, in plaats van Geestelijken.

2) Vermoedelijk is met de Here hier bedoeld onze Here Christus. Deze wordt dan in vs 6 God genoemd, bij Paulus niets vreemds, Rom. 9 : 5.

3) Uit deze beeldspraak leide men nu ook weer geen al te strenge taakverdeling tussen Paulus en Apollos af, want vs 5 zei, dat er ook door het werk van Apollos Corinthiërs tot geloof gekomen waren, zie inl. § 2; en Gods zegen was niet alleen nodig voor het begieten, maar ook voor het poten.

4) Letterlijk: Van God zijn wij mede-werkers. Wanneer dit „mede" een eigen betekenis hebben moet (en men dus niet met de vertaling „werkers" kan volstaan), kan het betekenen òf met God òf met mensen, met elkaar, de leraars met elkaar als collega's. Beide opvattingen vinden verdediging. Taalkundig

en gij, gemeente, zijt geen bezitting van òns, voor ons genot
en onze lof, maar zijt een akker van Gòd en een woning
van Gòd.
10 Nu kan niemand beter weten, hoe gij indertijd gesticht
zijt dan ik, want ik heb het zelf gedaan. Niet, dat ik mij
daarop verhef. God had er ook een ander voor kunnen
gebruiken. Maar Hij heeft er mij nu eenmaal toe verwaar-
digd. Welnu, dat werk heb ik gedaan zoals het behoorde.
Een bouwer, die z'n vak verstaat, zorgt eerst voor een goed
fundament. Zo heb ik ook vooraf een goed fundament ge-
legd en nu bouwen anderen, onder wie ook gij, Corinthiërs
zelf, daarop voort. Goed, maar laat iedereen wel toezien,
11 hoe hij dat doet. Want het fundament, dat er thans ligt,
is het enig goede. Het bestaat niet, dat iemand anders
achteraf een ander fundament zou kunnen leggen, door
de prediking van een evangelie zonder het aanstotelijke
kruis des Heren en met meer ontzag voor de smaak van
de wijsheid der wereld. Zo'n fundament zou de naam van
fundament niet waard zijn. Want alleen Jezus Christus is
het fundament der kerk en Hij alleen kàn dat zijn. Alleen
op Hem kan het kerkhuis rusten. Dus dat eerst: geen ander
12 fundament. Maar dan: nu kan men op dat fundament verder
voortbouwen met goed, maar ook met ondeugdelijk bouw-
materiaal. Wanneer de fundamenten van een huis eenmaal
gelegd en goed gelegd zijn, kan men bij de verdere bouw
zich bedienen van uitstékende materialen, tot goud en
zilver en sierstenen toe, maar ook van mindersoortige bouw-
stof als hout, ja tot rommel toe, als hooi en riet. Zo kan er
bij de voortbouw aan het Godshuis ook worden gearbeid:
getrouw en nederig, zonder daarbij iets anders dan de lof
van God en het welzijn der gemeente te beögen. Maar het
kan ook anders geschieden, b.v. met bijoogmerken. Dat
13 zal eenmaal blijken. Want straks komt de dag des Heren,
en die zal de waarde van ieders werk ten duidelijkste in

---

schijnt de 2e betekenis het meeste voor te hebben. Wie voor de 1e kiest, moet in elk geval niet menen, dat de apostel hier het synergisme begunstigt (de dwaling als zou onze zaligheid toch ook voor een deel aan ons zelf te danken zijn), want ten eerste gaat het hier niet over werken ter zaligheid, maar over ambtswerk, en ten tweede sluit het ganse verband hier juist alle lof des mensen uit, zie ook de aanhef van vs 10.

het licht stellen. Daar is het nu nog geen tijd voor. Houdt
uw goed- en afkeuringen maar in, laat uw lof maar thuis
en staakt dat vereren van mensen. Wat ieders werk nu
eigenlijk waard was, zal straks pas blijken, wanneer er de
vuurvlam des gerichts over heen gaan zal en wanneer dat
vuur, dat alles doordringend oordeel des Heren [1]), zal
14, 15 uitmaken, welke goede qualiteiten ieders werk bezat. Dan
zullen er twee mogelijkheden zijn. De eerste deze, dat een
leraar goed gearbeid heeft en z'n werk dus niet als waarde-
loos aan de kant zal worden geworpen. Dan zal zijn werk
dus de vuurproef doorstaan en hij zal daarin lof en loon
verkrijgen. Maar wanneer het werk van zo'n prediker sma-
delijk op zij zal worden gegooid — of, om in de beeldspraak
te blijven, verbranden zal —, wat zal dat erg zijn. Al die
drukte is dan voor niets geweest. Dus in plaats van lof een
lelijk nadelig saldo. Wat een verlies! Jammer van al die
inspanning! Al zal hij dientengevolge nog niet noodzake-
lijkerwijs ook zelf ten verderve behoeven te gaan, maar zelf
nog behouden kunnen worden. Maar dan toch in 't geheel
16 niet: met lof, maar slechts ternauwernood [2]). Bedenkt toch
wat ge doet. Ge weet toch wel, dat gij Gods tempel zijt, gij
gemeente van Corinthe. Ge zijt geen heidenen meer. Gods
Geest is ook tot u gekomen en heeft ook ten uwent een
gemeente gesticht, waarin Hij woont als in Zijn heiligdom.
Weet echter wel, dat men Gods gemeente door ver-
17 keerde prediking afbreekt in plaats van opbouwt. Maar
wie dat doet, mag voor Gods oordeel wel zeer vrezen.
Want hij heeft zich vergrepen aan niets minder dan
Gods tempel. En die tempel Gods is heilig. Ontwijdt
haar dan niet. Ja, ontwijdt uzelf niet, door zulke ver-

---

1) Met het woord vuur worden we hier niet naar de hel gewezen, de plaats der straf, maar naar de dag des gerichts, zodat het woord vuur hier in beeldspraak wordt gebezigd (= het oordeel, het keuren door Christus). En aan het vagevuur kan hier evenmin gedacht, want dat valt, volgens de Roomsen, zelfs nog weer vóór de jongste dag. Trouwens, het vagevuur zou een louteringsvuur zijn, en hier is geen sprake van louteren, maar van goed- of afkeuren; verder zou het doel van het vagevuur de loutering van mènsen zijn, hier gaat het over het oordeel (ten jongsten dage) over hun wèrken; en tenslotte heeft de apostel hier niet maar mensen in het algeméén op het oog, maar zeer speciaal leraars.

2) Letterlijk: maar als door vuur heen (N.V.), misschien een zinspeling op Amos 4 : 11, Zach. 3 : 2 („een brandhout uit het vuur gerukt", N.V.).

keerde prediking. Want gij zelf zijt immers dat Godsgebouw.
18 Of het een ieder ook geraden is zich te wachten voor zo'n ontzettende ontnuchtering! Hij zal zich hier verbeelden, met grote wijsheid in de weer te zijn. Maar als zij straks zal blijken van nul en gener waarde te zijn, staat hij met lege handen. Verbeeldt u niet, dat een evangelieprediking, die naar de smaak dezer wereld [1]) is en door haar als wijsheid wordt geroemd, dit ook in werkelijkheid is. Wie uwer ook van die mening zij, hij make zich van haar los en kere terug naar de wijsheid van het evangelie des kruises. Dan zal de wereld hem wel als een dwaas beschouwen, maar in werkelijkheid zal hij dan pas wijs zijn.
19 Want wat de wereld voor wijsheid acht, wordt door God als dwaasheid veracht. Want de Schrift zegt, dat God de plannen der zogenaamde wijzen achterhaalt en verijdelt [2]).
20 Ook zegt zij, dat de HERE van de overleggingen der zogenaamde wijzen wel weet, dat ze niets te betekenen hebben [3]).
21 Weest dus niet dwaas en maakt geen afgoden van mensen [4]). Schaart u toch niet achter grote mannen, de een achter deze en de ander achter die. Hoe dom! Waarom u zo te kort gedaan, omdat immers àllen van u zijn en
22 àlles van u is. Want niet slechts Paulus is van u, maar Apollos ook en Petrus evengoed. Allemaal knechten in dienst van Christus vóór ú. Ja, de wereld ligt onder uw voeten. Zij draait om u. Zelfs zijt gij door Gods hand boven leven en dood, boven heden en toekomst verheven. Dat is allemaal al besteld en niets en niemand kan u meer schaden. Waarom u dan vrijwillige armoe opgelegd en gezegd: die ene is mijn man en ik ben van zijn partij? Komt, daar zijt ge toch veel te rijk voor.
23 Want alles, alles komt u toe. Al moet ik er wel aan toe-

---

1) Zie noot op 1 : 20.
2) Job 5 : 12, 13.
3) Ps. 94 : 11.
4) Het „dus" in dit zinnetje zal niet bevreemden, wanneer men maar bedenkt, dat de Corinthische verering van grote mannen (en in verband daarmee 't verscheuren van de gemeente) èn het Corinthische lonken naar de wijsheid der wereld (en in verband daarmee 't onteren van 's Heren kruis) twee scheuten waren uit één giftig zaad. 't Is beide vleselijk, werelds. Vandaar, dat de apostel zo gemakkelijk van het een op het ander overgaat. Liever gezegd, het *is* voor hem feitelijk geen overgang. 't Spuit uit één bron.

voegen, dat gij dit niet aan uzelf hebt te danken, maar dat ge zo rijk zijt, omdat Christus Zijn hand op u legde. Gij zijt op uw beurt weer bezit van Christus [1]. En Christus is op Zijn beurt weer de Knecht des HEREN, door Wiens middelaarswerk weer aan God de lof en eer wordt toegebracht.

4 : 1 Waar dit nu zo is — nl. dat gij en wij maar bezit van Christus zijn en staan in de dienst van God —, daar hebben mensen tegenover ons als leraars de plicht, ons te laten voor wat we zijn, niets minder, maar ook niets meer. Wij zijn maar dienaars van die Christus en we zijn maar ondergeschikten, die de goederen Gods hebben uit te delen, die vroeger verborgen waren, maar thans zijn geopenbaard [2].
2 Meer zijn we niet, en wat hier alleen maar overschiet, is dit, dat van zulke beheerders [3] wordt verlangd, dat zij
3 door hun heer getrouw bevonden worden. Neem nu zo'n leraar als mij. Neem nu aan, dat gij, Corinthiërs, een onderzoek instellen zoudt naar het werk, dat ik heb te verrichten. Neem zelfs aan, dat gij er, om zo te zeggen, een menselijke oordeelsdag over zoudt houden. En neem aan, dat dat uitlopen zou op grote lof, zó, dat sommigen uwer zelfs zouden zeggen, gelijk metterdaad gebeurt: Paulus is onze man. Maar daar hèb ik niet veel aan. Ik treed niet eens zèlf in beoordeling van mijn arbeid. Ik acht me daar-
4 toe noch bevoegd, noch in staat. Dus prijs ik mezelf niet, al veroordeel ik mezelf evenmin. Maar dat is niet hetzelfde als dat mijn Héér zou zeggen: Ik neem genoegen met uw arbeid. Daar heb ik dus allemaal niets aan. Neen, Degene, onder Wiens ogen ik dagelijks werk en Die mijn arbeid beoordeelt en alleen beoordelen kan, is de Here, de Here
5 Christus. Daarom is alle mènselijk oordeel, ook het uwe, ook al zoudt ge er toe in staat zijn, toch minstens te vroeg, voorbarig. Wacht tot de Here komt. Alleen Hij is tot oordelen bevoegd en Hij alleen is er toe in staat. Want Hij zal

---

1) „Gij zijt van Christus" staat er letterlijk, en vermoedelijk heeft de apostel daardoor op fijne manier de woorden van 1 : 12 („Ik ben van Christus") veroordeeld als partijleus van sommigen, door ze te verheffen tot belijdenis van allen.

2) Letterlijk: geheimen Gods. Zie 2 : 7, Ef. 3 : 4-7, en de parafr. v. Rom. 16 : 25.

3) De apostel gebruikt een woord, dat mensen met een ondergeschikte positie aanduidde.

zelfs wat in het duister verborgen lag, stellen in het licht. Hij zal nl. de overleggingen der harten openbaren. En dàt is toch tot een billijk oordeel vereist. En dan pas zal het tijd zijn voor lof. En ieder, die lof krijgt, zal hem krijgen van Hem Die alleen lof schenken kan. Immers zal men die krijgen van Gòd.

6 Broeders, neemt deze woorden ter harte. Ze hebben verdere strekking dan alleen ten aanzien van Apollos en mij. Ge moet ze ook toepassen op uw verhoudingen onderling, jegens elkáár. Mede daarom heb ik ze dan ook eigenlijk geschreven. Ik heb u daardoor aan ons, apostelen, willen leren, dat ge u geen oordeel over iedereen aanmatigen moet. Dat zou niet kloppen met wat ik u zoëven schreef: geen onrijp en onbevoegd oordeel. Wachten op de jongste dag. Het oordeel aan Christus laten. Houdt ge u daaraan, dan zijt ge vanzelf nederig, en dan is het uit met dat op de handen dragen hier en met dat ophemelen daar, van de een ver boven de ander, zoals ge dat nu nog doet. Dat mag niet. Daar zit niets dan hoogmoed achter.
7 Want wie gaf u het recht daartoe? Wie gaf u zo'n hoge plaats? Ik zal niet ontkennen, dat God u heel veel gaven schonk. Maar vergeet niet, 't is dan ook allemaal maar geschònken. Ge moet niet doen alsof ge 't ook niet eerst
8 maar hebt moeten krijgen. Gij verbeeldt u teveel. Alsof ge 't ik-weet-niet-hoever hebt gebracht. Ge hebt òns niet meer nodig [1]). In uw verbeelding staat ge als vorsten zo hoog. Ach, ik wou, dat het waar was. Allicht hadden wij het dan ook wat makkelijker, want een klein beetje deel aan die vorstelijkheid zouden wij dan natuurlijk ook wel hebben.
9 Maar precies het tegendeel is het geval. Want ik ben van mening, dat wij, apostelen, door God juist ten diepste vernéderd zijn. We lijken wel misdadigers. Ter dood veroordeelden, over wie het publiek zich vermaakt in de schouwburgen. Zo zijn ook wij met al onze ellende tot een schouwspel geworden voor iedereen. Niet alleen voor de engelen [2]).

---

1) Zinspeling op het gering resultaat van de brief, die aan 1 Cor. is vooraf gegaan? Zie inl. § 3.

2) Dat de engelen intens met de kerk meeleven, leert de Schrift op vele plaatsen, zie de engelenverschijningen in O. en N.T. en Ef. 3 : 10, Hebr. 1 : 14, 1 Petr. 1 : 12, enz.

Zij strijden met ons mee. Maar ook voor de mensen. Zij
10 lachen ons uit. Zij vinden ons grote dwazen, met onze
prediking van Christus en Zijn kruis. Intussen verbeeldt
gij u, dat men tegelijkertijd Christen kan zijn èn door de
wereld voor verstandig worden aangezien. Men vindt òns
onbeduidend, maar gíj zoudt tot heel wat in staat zijn. Gij
11 zijt beroemd, wij eerloos. Tot op dit moment hebben we
zowel aan eten als aan drinken en kleren gebrek, worden
we mishandeld, vinden we geen rust voor het hol van onze
12 voet en moeten we zwoegen voor ons brood. Ze schelden
ons uit, maar wij gaan voort met 't verspreiden van zegen.
13 Wil men ons verjagen, we zetten door. Haalt men onze
naam door 't slijk, wij gaan voort met prediking en ver-
maan. Wij zijn a.h.w. tot 's werelds uitvaagsel en tot ieders
afschrapsel geworden. Zo staat het er met òns voor. Tot
op dit ogenblik, dat ik u schrijf. En gij intussen maar zo'n
verbeelding hebben!

14 Meent niet, dat ik u dit schrijf om u leed te doen. Het
is een liefelijke vermaning, die ik tot u richt. Gij zijt mijn
15 kinderen, die ik hartelijk lief heb. Want stel, ge zoudt wel
tienduizend opvoeders krijgen, die u nader van het leven
in Christus onderwezen, dan zoudt ge toch altijd maar één
vader houden. En dat ben ik. Want toen gij gebracht zijt
tot de gemeenschap met Christus Jezus, ben *ik* daarbij het
middel geweest. Het is door *mijn* prediking, dat gij Christe-
nen zijt geworden. En uit hoofde van dit vaderschap over
16 u, heb ik toch zeker het recht u op te wekken in mijn
voetspoor te gaan, gelijk het rechtgeaarde kinderen be-
taamt hun vader na te volgen in het goede. Dat was ook
de reden, waarom ik Timotheüs al naar u toegestuurd had,
zodat ge mettertijd, behalve deze brief, ook nog persoonlijk
17 bezoek van Timotheüs kunt verwachten. Ik schat zijn arbeid
hoog. Hij is mij tot een lief kind in de dienst des Heren
geworden, want hij is daarin getrouw. Geeft dus acht op
zijn spreken. Hij zal u nog eens herinneren aan wat ge
maar al te zeer vergeten zijt, nl. hoe Christenen moeten
handelen en wandelen; hoe ik dat indertijd bij u heb
gepredikt, precies zoals ik het overal doe, in welke gemeente
18 ook. Overigens moet ge hieruit niet afleiden, dat ik niet
van plan ben zelf te Corinthe te komen. Dat hebben som-

migen blijkbaar gemeend, en nu hebben ze me 'n verbeel-
19 ding! Maar òf ik komen zal, zo de Here wil, — zodra ik
maar kan, en dan zal ik eens nota nemen, neen, niet van
20 de praat, maar van de daad van die hoogmoedigen. Want
of wij ons onderwerpen aan Gods heerschappij, moet niet
in mooie woorden blijken, maar in een degelijk Christen-
21 leven. Nu, wat wilt ge? Moet ik naar u toe komen met de
roe, om u ontzettend te bestraffen, of vriendelijk en zacht?

DEEL III (5 : 1—6 : 20).

MAAR HOOGMOED VERBLINDT.

A. DAARDOOR ZIET GE DE ZONDE DER ONTUCHT IN UW MIDDEN NIET (5 : 1-13).

5 : 1 Ge behoeft toch waarlijk zo zelfingenomen niet te zijn, want zo'n beste naam hebt ge niet. Uw gemeente is in opspraak. Ze staat er om bekend, dat ze ontucht in haar midden duldt, allerlei zonde tegen het zevende gebod. Zelfs komt er zulke stuitende ontucht in uw midden voor, dat heidenen er zich voor zouden schamen. Zó erg, dat er een
2 het houdt met een vrouw van z'n vader [1]). En gij toch maar een hele verbeelding van u zelf hebben! Inplaats, dat gij er allen over in de rouw zijt gegaan als over een schande, die uw ganse gemeente raakt. Als ge dàt gedaan hadt, zoudt ge iemand, die zo iets bedreven heeft, uit de kerk gezet heb-
3 ben. Doch gij hebt niets uitgevoerd. Maar ik wel. Want ik ben wel lichamelijk bij u afwezig, maar in gedachten ben ik bij u geweest en heb ik ten aanhoren van u allen over de man, die zo'n schanddaad heeft durven bestaan, allang
4 mijn oordeel uitgesproken. Ik deed het in de naam van de Here Jezus, want Die duldt zulke gruwelijke onreinheid niet. Ik zag me in één vergadering met u tezamen en ik
5 voelde, dat de kracht van de Here Jezus bij ons was. En we besloten gezamenlijk, de bedrijver van zulk afschuwelijk kwaad buiten de gemeente te zetten, waar de plaats der heidenen is en waar Satan heerst. Dan kan hij daar leren, wat het betekent: niet meer te behoren tot de gemeente, die zalig wordt. En dan kan hij daar leren sidderen voor 't verderf en breken met de boosheid van z'n vlees en zich bekeren en smeken om weer tot de

---

1) Bedoeld is de zonde van Ruben en Absalom, Gen. 35 : 22, 2 Sam. 16 : 22.

kerk te mogen behoren, en bevrijd van het vlees, met een
rein hart, op de dag des Heren nog behouden worden [1]).
6 Dat opzetten van een hoge borst betaamt u allerminst.
Juist die hoogmoed van u veroorzaakt zoveel kwaad. Hij
bederft uw hele Christenleven. Zoals het spreekwoord zegt:
een klein stukje ouddeeg maakt de hele deegklomp zuur [2]).
Wie zo hoog in eigen oog staat, heeft geen oog voor z'n
zonden en gebreken, voor z'n oude mens. Zo is het ook bij
u. Vandaar, dat ge zo laks en slap zijt tegenover allerlei
boosheid in uw midden. Dat komt, omdat uw heidense
verleden nog zo krachtig bij u nawerkt. Dat hebt ge niet
7 afgelegd. Ik moet nog eens denken aan dat spreekwoord
van het deeg. Alvorens de Israëlieten Paasfeest mochten
vieren, moesten ze alle brood, dat oud, en alle deeg, dat
gezuurd was, uit hun woningen wegdoen. En als dan het
paaslam was geslacht, vierden ze dagenlang feest en aten
geen ander dan ongezuurd brood. Zo moet ook gij a.h.w.
die oude zuurdeeg van uw heidense afkomst bij u wegdoen
en moet ge een nieuw, een vers deeg zijn. Want zo is het
toch. Ge zijt toch geen heidenen meer. Die zure tijd ligt
toch achter uw rug. Welnu, leeft er dan ook naar. Weest reine
Christenen. Dat kan nu immers. Want — om nog even aan

---

1) In 't bovenstaande vallen dus uitsluiting uit de gemeente en overgeven aan Satan samen. (Wie uit 's Heren gemeente gesloten wordt, is de heidenen gelijk, Matth. 18 : 17, en heidenland is Satansland, Hand. 26 : 18, Ef. 2 : 2. In verband hiermee wordt „vlees" opgevat als de zondige natuur.) Wanneer men die twee echter niet laat samenvallen, vat men het overgeven aan Satan op als een ontzettende straf aan den lijve („vlees" is dan lichaam), al of niet met dodelijke afloop, waarbij de satan wat zichzelf betreft wel als beul, maar wat God betreft als chirurg zou optreden. Men verwijst naar de straf van Ananias en Saffira, Hand. 5, van Elymas, Hand. 13 e.d. Maar van straffen aan den lijve door middel van de satan, en dat tot eeuwig behoud, vinden we in de Schrift geen voorbeeld, toch ook niet in 1 Tim. 1 : 20.

2) Men kan het deeg laten rijzen op onze moderne manier, door wat gist, maar ook, zoals oudtijds gebeurde, door er een stukje oud deeg in te doen, dat met dat doel opzettelijk werd overgehouden en bewaard. Bij het kleine stukje oude deeg kan men denken aan de hoereerder van vs 1, maar ook, en daarvoor pleit de strekking van heel hoofdst. 5, waarin niet de hoereerder, maar de gemeente voorop staat, aan de grondzonde van de Corinthische gemeente, nl. haar opgeblazenheid, die alles bedierf. Van de laatste opvatting, waarbij men dus bij het kleine stukje zuurdeeg, dat alles bederft, niet aan een zondáár (de hoereerder), maar aan een zondè (de Corinthische hoogmoed) denkt, gaat de parafrase hier uit.

dat oude Paasfeest te denken — er is nu toch ook voor u en mij, voor Joden en heidenen, een paaslam geslacht. Dat is thans immers Christus. Er is een heerlijke verzoening teweeggebracht, waarin ook het heidendom delen mag, en dus moeten wij nu ook in dàt opzicht sprekend op die Israëlietische gemeente lijken, die na het slachten van het paaslam dagenlang feestvierde en ongezuurde koeken at.
8 Welnu, laten wij nu ook feestvieren. Laten we leven uit de verlossing door Christus en naar onze heilige Christenstand. Niet meer onder de invloed van de oude heidense zuurdesem van slechtheid en boosheid. Weg met dat zondige heidense leven van vroeger. En nu alleen gewandeld als reine en trouwe Christenen.
9 In mijn vorige brief [1]) schreef ik u reeds, dat ge geen
10 omgang hebben moest met ontuchtige mensen. Natuurlijk bedoelde ik daarmee niet, u elk contact te verbieden met mensen van deze wereld, die zich schuldig maken aan ontucht, hebzucht, oplichterij of afgoderij. Dat zou een onmogelijke eis zijn. Want ge wordt voortdurend door zoveel mensen van dat slag omringd, dat ik u dan evengoed zou hebben kunnen gebieden de wereld uit te gaan. Hoe vaak moeten we met zulke mensen niet reizen, met hen
11 zaken doen, enz. Dat verbood ik u niet. Maar wel schreef ik u dit in die brief, dat ge met zo iemand geen omgang moet hebben, wanneer hij tot de geméénte behoort, tenminste de naam van broeder draagt, en dàn zich schuldig maakt aan ontucht, hebzucht, afgoderij, laster, dronkenschap of oplichterij. Dan moet ge met die mensen maar niet gezellig blijven omgaan, alsof er niets aan de hand was, b.v. hen in uw huis nodigen en vriendschappelijk
12 samen eten, en zwijgen over hun kwaad. Neen, met zulke mensen moet ge het vroegere vriendschappelijke verkeer staken en hun daardoor te verstaan geven, hoe gij over hen oordeelt. Want tegenover de anderen, de wereldlingen, heb ik als Christen, en hebt ook gij, die taak niet. Als Christenen hebt ge toch immers alleen maar het recht en de plicht met de tucht op te treden tegenover hen, die tot
13 de kerk behoren, nietwaar? Maar het oordeel over de

1) Zie inl. § 3.

wereldlingen moeten we aan God overlaten. Die zal te Zijner tijd wel richten.

Gij weet dus wat ge te doen hebt. Hetzelfde wat Israël volgens de wet doen moest met afgodendienaars, valse getuigen, echtbrekers, dieven, enz. [1]). Doet die slechte man uit de gemeente weg.

B. EN DAARDOOR ZIET GE NIET EENS HET SAMEN RECHTEN VAN GELOVIGEN VOOR HEIDENSE RECHTERS ALS EEN SCHANDE VOOR HEEL DE GEMEENTE (6 : 1-11).

6 : 1 Dat ge waarlijk niet behoeft te pochen, blijkt ook uit het volgende: Alweer iets, dat in uw midden plaats heeft, zonder dat ge er u over schaamt.

Hoe is het immers mogelijk, dat iemand die een quaestie met een ander heeft, het in z'n hoofd haalt, daarover te gaan rechten bij heidense rechters! Dat gebeurt onder u zo maar. Dus men zoekt in zo'n geval geen oplossing bij Christenen, maar bij heidenen; niet bij mensen, die met de ongerechtigheid van het heidendom hebben gebroken en zich hebben gewijd aan de dienst van God, maar bij mensen, die nog
2 steeds in die heidense ongerechtigheid voortleven [2]). Kunnen zulke dingen niet veel beter geregeld worden in eigen kring? Of vertrouwt ge dat niet aan Christenen toe? Maar zijt ge dan vergeten wat ik u indertijd gezegd heb, nl. dat de heiligen straks wel over de hele wéreld zullen oordelen? En meent gij dan, dat zij vandaag nog niet mans genoeg zijn om zulke dingen op te ruimen in eigen kring, zonder er mee naar de buitenwacht te lopen? Wanneer de kerk des Heren

---

1) Deut. 13 : 6, 17 : 7, 19 : 19, 22 : 24, 24 : 7.

2) De apostel bedoelt hier niet zijn verachting uit te spreken over de overheden zijner dagen. Hij heeft deze geëerd, Rom. 13, 1 Tim. 2. Maar hij bedient zich hier van een tegenstelling, die we ook reeds in Rom. 6 ontmoetten, nl. die van het leven der heidenen in ongerechtigheid en dat der Christenen in gerechtigheid en heiligmaking. En tot die heidense gemeenschap, die in ongerechtigheid voortleefde, Rom. 1 : 18-32, behoorden nu de rechters, bij wie de Corinthische gemeenteleden zonder blikken of blozen durfden te gaan rechten. Er was, als er dan tòch quaesties waren, wel een andere oplossing mogelijk, zie vs 5.

straks het gerechtshof vormen zal, waarin de wéreld zal
moeten terecht staan, zijt gij dan bang, dat Christenen
thans nog niet eens over genoeg wijsheid beschikken om
zulke onbeduidende dingen zelf aan de kant te doen?
3 Zijt ge vergeten, dat wij straks zelfs wel over èngelen
zullen te oordelen krijgen? En zouden we dan nú zulke
4 alledáágse dingen nog niet kunnen afdoen? Wanneer gij
dan werkelijk een gemeente zijt, die zo geweldig hoog staat,
welnu, kiest dan uit uw midden de allerminst geachte
leden uit, en laat die met elkaar een gerechtshof vormen
om over zulke dingetjes van het leven van alle dag een
5 uitspraak te doen. Natuurlijk meen ik dat niet serieus,
maar ik spreek zo, om u daardoor te beschamen. Want er
is toch wel een betere oplossing te vinden. Of is het nu zó
treurig met u gesteld, dat er niet één gemeentelid onder
u is, dat over voldoende wijsheid beschikt, waardoor hij in
staat is tussen twee van z'n broeders bemiddelend op te
6 treden? [1]) Welneen, dat loopt meteen maar naar de rech-
ter, nog wel naar de heidense rechter, om te procederen
7 tegen z'n eigen broeder. Eigenlijk hebt ge 't dan al hele-
maal verloren, nog vóór ge met procederen begonnen zijt,
alleen al door het feit, dat ge als leden van één en dezelfde
gemeente des Heren met elkaar rechtszaken hèbt. Dat mag
al niet eens vóórkomen. Waarom láát ge u niet liever
onrechtvaardig behandelen, zonder terug te slaan? Dat kan
ook. En waarom láát ge u niet liever te kort doen? Dat
8 mag ook. En daar wordt ge niet minder van. Maar neen,
zo'n gemeente zijt ge niet. Dat komt nauwelijks bij u op.
En intussen maar voortgaan met elkaar onrechtvaardig te
behandelen en te kort te doen. En dat wordt nu elkaar
9 aangedaan door broeders. Maar zijt ge dan vergeten, dat
mensen, die in die oude heidense ongerechtigheid blijven
leven, geen deel zullen ontvangen aan de heerlijkheid, die
straks komt, wanneer de heerschappij van God verschijnen
zal? [2]) Weest op uw hoede. Want dat zijn mensen, die leven

---

[1]) De apostel zet de Corinthiërs, die zo druk waren met hun „wijsheid", hier gevoelig op hun nummer.

[2]) Driemaal vraagt de apostel in dit stukje: „of weet gij niet?" en alle drie keren heeft wat hij dan laat volgen, betrekking op de toekomst des Heren, waaruit blijkt, dat hij er in z'n prediking menigmaal over sprak, reeds tot pas

in de volgende zonden: ontucht, afgoderij, overspel, homosexualiteit, hetzij men die met zich láát bedrijven, hetzij
10 men die zelf met anderen bedrijft[1]), diefstal, hebzucht, dronkenschap, laster, oplichterij. Al zulke mensen zullen
11 geen erfdeel ontvangen in Gods heerlijk koninkrijk. En sommigen uwer hebben zo'n verleden achter zich. Maar gij hebt daarmee toch gebroken, want ge hebt u toch laten afwassen?[2]) Gij zijt toch van dat heidendom afgescheiden en geroepen tot de aloude kerk der heiligen? Gij zijt toch vrijgesproken van die vroegere schuld? Want ook over u is immers door de Geest van onze God de prediking gebracht van de naam des Heren Jezus Christus, waardoor ook gij gekomen zijt tot de gemeenschap met Hem en al Zijn heil? Welnu, dan betamen u zulke onderlinge verhoudingen niet.

C. EN CHRISTENEN ZIJN WEL ZEER VERBLIND, WANNEER ZIJ MET DE HOGE LEUS „ALLES IS MIJ GEOORLOOFD" ZELFS HET PLEGEN VAN ONTUCHT DENKEN TE KUNNEN GOEDPRATEN (6 : 12-20).

6 : 12 Gij heft zo gaarne de leus op: „Ik sta als Christen tegenover alle dingen vrij". Voorwaar een kostelijk gezegde, mits op de goede manier gehanteerd. Men mag er alles maar niet mee goedpraten. Om twee voorbeelden te noemen. Er waren vroeger aan Gods (Joodse) kerk dingen verboden, die thans aan ons geoorloofd zijn. Maar daarom is het nog niet gezegd, dat het goed is te allen tijde van die vrijheid gebruik te maken. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waarin het nuttiger is, dit niet te doen. En een tweede mogelijkheid is deze, dat men te doen heeft

---

bekeerde heidenen, gelijk de Corinthiërs tijdens Paulus' eerste bezoek immers nog waren.

[1]) De apostel heeft hier uitsluitend het oog op sodomie, schandelijkheid van mannen. In Rom. 1 : 26 noemt hij de homosexualiteit van vrouwen.

[2]) De vertaling moet luiden: „Gij hebt u láten afwassen", waarom men veelal denkt aan het vragen om de doop, Hand. 22 : 16. Maar waarom zouden we niet eerst denken aan het aanvaarden van het Goddelijke Woord, dat reinigt, Joh. 15 : 3, Ef. 5 : 26 (het Woord-bad) en daarna (ook) aan de doop?

met dingen, die uiteráárd zondig en slecht zijn en die der-
halve te allen tijde ongeoorloofd zijn geweest en nog zijn.
Dàn kunt ge met uw leus „Ik sta als Christen tegenover
alle dingen vrij", helemáál niets uitrichten, maar moet ge
ernstig oppassen, dat ge door zulke slechtheden geen slaaf
der zonde wordt [1]) en heel de schone vrijheid, die Christus
13 voor Zijn gemeente verwierf, verspeelt [2]). Daar hebt ge
b.v. de vraag, of wij thans alles mogen eten. In dezen zijn
we voorzeker vrij. Laat onze buik maar gerust verlangen
de spijzen, welke hem meest aanstaan. De spijzen komen in
de buik terecht en de buik heeft geen meerdere taak dan
die spijzen te verteren. Zij behoren bij elkaar en zullen ook
samen een einde hebben. Want ze gaan de heerlijkheid
niet mee in, maar God zal aan het bestaan van spijsver-
teringsorganen zowel als van spijzen, een einde maken.
Dus in dezen gaat uw spreuk zeker op [3]). Maar met ontucht
is het heel anders gelegen. Ons lichaam mag nooit aan
ontucht worden prijs gegeven, maar behoort alleen maar
aan de Here Christus te worden gewijd, zoals de Here Zelf
ook van Zijn kant Zich overgegeven heeft tot redding van
14 ons lichaam. Ons lichaam — dat zijn wij immers zelf. En
zoals spijze en spijsverteringsorganen straks niet meer
zullen bestaan, zo zal het met òns níet zijn, maar God
heeft eerst de Here Christus opgewekt en zal eenmaal ook
ons opwekken door middel van Zijn grote kracht [4]). Dus
wij blijven. Onze lichamen zijn voor een schitterende toe-
15 komst bestemd. Dat blijkt nu reeds. Ge weet toch wel, dat
wij met Christus één lichaam vormen, en dat derhalve onze
lichamen zoveel als lichaamsdelen van Christus vormen.
Welnu, geeft het nu pas, wanneer ge [5]) zulke lichaamsdelen

---

1) Joh. 8 : 34.

2) De apostel zegt wel letterlijk, dat „ik" moet oppassen, maar hij bedoelt „gij". Deze zachte manier van vermanen komt in dit stukje vaker voor, trouwens in deze brief meermalen; een duidelijk voorbeeld vindt men in 10 : 8 en 22; men zie hierover vooral de noot bij 1 Cor. 13 : 1.

3) Natuurlijk met inachtneming van de conditie van vs 12a: het kan Christenplicht zijn, onder bepaalde omstandigheden zelfs van het gebruik van deze vrijheid af te zien, b.v. om 's naasten wil. Hierover later, hoofdstuk 8, 9 en 10.

4) Bij de opwekking van Christus is de ontzaglijke kracht Gods gebleken. Dat was reeds toen te onzen bate, Ef. 1 : 19, 20.

5) Zie noot 2, over „ik" inplaats van „gij".

aan Christus ontrooft en daarvan lichaamsdelen van een
16 ontuchtige vrouw maakt? Dat nooit. Of weet ge niet, dat wie
zich verbindt aan de hoer, met haar een eenheid vormt,
een lichamelijke eenheid? Want, zegt Mozes, die twee zullen
17 tot één vlees zijn. Maar wie zich aan de Here Christus ver-
bindt, vormt met Hem ook een eenheid, nl. een eenheid
door de Heilige Geest. Is dat verenigbaar met zulk een
zondige, vleselijke verhouding als de eenheid der hoererij?
18 Vlucht weg van de hoererij! Welke zonde iemand ook
bedrijft, er is geen zonde, waarbij de mens zó zijn lichaam
buiten de gemeenschap met Christus brengt en zó zichzelf
overgeeft aan het verderf met de wereld buiten Christus,
als de zonde, die wordt bedreven door hem, die gemeen-
19 schap met de hoeren heeft [3]). Trouwens, ge weet toch wel,
dat dat lichaam van u een heiligdom is van de Heilige
Geest, Die in de gemeente door God is uitgestort. Past dan
bij zo'n heiligdom zulk een onheilige levenswandel? En
ge weet toch ook wel, dat uw lichaam niet van uzelf is,
20 maar dat gij gekocht zijt en tegen een behoorlijke prijs
ook [2]). Verheerlijkt God dan toch in en met dat lichaam
van u. Het is u niet geoorloofd er mee te doen wat ge wilt.

---

1) Letterlijk: „Alle zonde, die iemand doet, geschiedt buiten het lichaam. Maar wie hoererij pleegt, zondigt tegen zijn lichaam". Men moet deze woorden van de apostel niet ongeschikt lezen. Dus niet absoluut maken. Dan staat er onzin. Drankzucht b.v. en zelfmoord zijn ook tegen het eigen lichaam. Dat wist Paulus echter ook wel. Eigenlijk geschiedt dàn geen enkele zonde „buiten het lichaam", want de zonde houdt pas op met de aflegging des lichaams, Rom. 6 : 7. Maar men lette goed op het verband. Het lichaam der Christenen is van Christus, vs 15a. Wordt dit lichaam nu gegeven aan de hoer (wij zeggen dan liever: aan de hoeren, maar kennende de uitgebreidheid van het kwaad dezer ontucht te Corinthe spreekt Paulus van: de hoer), dan wordt geheel het lichaam, d.w.z. geheel de mens, bij Christus vandaan gehaald, vs 15b, en beroofd van het heil, dat Christus voor de gemeente verwierf, vs 12b.

2) De apostel zinspeelt op het bloed van Christus.

DEEL IV (7 : 1—16 : 12).

NAAR AANLEIDING VAN UW BRIEF SCHRIJF IK HET VOLGENDE

A. OVER HET HUWELIJK (7 : 1-40).

7 : 1 Over verschillende dingen hebt ge mij in uw brief [1]) geschreven, o.a. over zaken, die het huwelijk aangaan.
Nu, wat dat betreft, stel ik dit op de voorgrond: On-
2 getrouwd blijven vind ik het beste [2]). Maar niet iedereen is daartoe in staat. Hij zou door ongetrouwd te blijven, tot allerlei ontucht kunnen vervallen. Om dit te voorkomen, moet dàn iedere man zijn eigen vrouw en iedere vrouw haar
3 eigen man hebben. En is men eenmaal gehuwd, dan behoren man en vrouw datgene, wat het huwelijk meebrengt,
4 elkaar niet te onthouden. Door het huwelijk hebben man en vrouw immers zekere rechten op elkaars lichaam ver-

---

1) Zie over de gemeentebrief van Corinthe aan Paulus § 3 en 4 der inleiding.

2) Letterlijk spreekt de apostel slechts over het ongehuwd blijven van een màn, maar uit het vervolg blijkt, dat hij dit ook voor vrouwen het verkieselijkst achtte. Ook deze woorden van de apostel moet men weer niet forceren (zie noot bij 6 : 18) door ze uit hun verband en tijd te rukken en er een absolute regel voor iedereen in alle tijden van te maken, want dan brengt men de apostel in strijd met het gebod Gods tot het huwelijk, Gen. 1 : 28, 2 : 24. Paulus wist best, dat wanneer alle mannen er toe zouden besluiten „geen vrouw aan te raken", dit de ondergang van mensdom en kerk betekenen zou. Zulke onzin beoogde hij niet. Hij schreef in een bepaalde situatie. Christus heeft Zijn kerk door de moeilijke eerste tijden krachtig heengeholpen (zie de Schriftplaatsen, aangegeven in de noot bij 2 : 5) o.a. door haar met zulke gaven des Heiligen Geestes te begiftigen, als waarop de apostel straks in 7 : 7 even zinspeelt en in de hoofdst. 12—14 uitvoerig terugkomt. In die dagen is de gave om zich van het huwelijk (zonder gevaar voor ontucht) te kunnen onthouden, van grote waarde voor de verbreiding des evangelies geweest. Paulus bezàt die gave en schrijft geestdriftig: Ik wou, dat iedereen ze bezat, vs 7a, maar hij was tegelijkertijd nuchter genoeg, te bedenken, dat God haar nu eenmaal niet aan iedereen verleend had, vs 7b. En daarop ziende, geeft hij dan raad in de volgende verzen, 2—5. Van huwelijksverachting is hier dus geen sprake, evenmin als van argu-

5 kregen, waarvan men gebruik maken mag. Dit gebruik der
huwelijksrechten op elkaars lichaam, moogt ge elkander
niet ontnemen. Mocht ge als echtelieden echter toch wèl
van dat gebruik willen afzien, laat het dan zijn onder deze
twee voorwaarden: dat het niet anders geschiede dan in
hartelijke eensgezindheid, zodat er plaats blijve voor uw
gebed [1]), en dat het slechts tijdelijk geschiede, zodat ge
later weer het normale huwelijksleven voortzet. Anders
mocht de satan u eens doen vallen in de strikken der on-
6 tucht vanwege uw gebrek aan zelfbeheersing. Het is daar-
om, dat ik zoëven zei [2]), dat iedere man z'n eigen vrouw
en iedere vrouw haar eigen man moet hebben. Dat vind ik
namelijk het raadzaamst, wel te verstaan: in geval men zich
niet kan onthouden. Laat men dàn trouwen en laten de ge-
huwden dan elkaar ter wille zijn. Maar ik spreek zo niet bij
wijze van bevèl. Ik schrijf u niet: iedereen moét trouwen
en dan moet men in het huwelijk zo en zo doen. Ik beveel
7 u dat niet, maar dat is slechts mijn raad zo. Want het
verkieselijkst zou ik het vinden, wanneer iedereen zich wèl
wist te beheersen, zoals ik dat zelf ook kan. Maar dat is nu
eenmaal niet het geval. Want God heeft aan Zijn kerk van
deze tijd wel zeer veel Geestelijke gaven geschonken, maar

---

menten ten gunste van het Roomse coelibaat. De dagen van overgang, waarin Christus Zijn kleine kerk door bijzonder ingrijpen haar grote plaats in de wereld gaf, zijn straks voorbij. In de plaats van Christus' eerste extra-hulpverlening (waartoe ook de Geestesgaven moeten gerekend), is dan gekomen de voltooide Bijbel, het blijvend ambt (van ouderling en diaken) en de normale Geestesvrucht (het geloof met zijn werken).

1) De ondervinding leert, dat menig huwelijk ongelukkig werd en op echtscheiding uitliep, niet wegens ziekte of afwezigheid e.d., maar omdat men niet bereid was elkaar „de schuldige goedwilligheid" te bewijzen. Vandaar zo vaak overspanning en verbittering. En zo'n atmosfeer is dodelijk voor het Christelijk gebed; zie 1 Petr. 3 : 7: „opdat uw gebeden niet verhinderd worden". Hierop heeft ook de apostel Paulus in dit vers het oog. Hij bedoelde niet te zeggen, dat men tijdelijk het huwelijksleven mocht opschorten, teneinde daardoor meer tijd voor bidden over te houden, want ten eerste zou dit een grove gedachte zijn geweest, maar ten tweede spreekt de apostel niet eens van gebed, dat er nog komen moest, maar van gebed, dat er al was, nl. van *het* gebed (met lidwoord), van het reeds dagelijks plaatshebbende Christelijke gebed. Daar moest ruimte voor blijven. Dat mocht niet worden verdrongen en verstikt door spanningen in het huwelijk. De apostel spreekt in de verzen 2—5 nl. over in het huwelijk staande personen.

2) In vs 2.

ik weet zeer goed, dat niet van allen, die zulke gaven ontvingen, nu ook iedereen dezèlfde gaven ontving. De één werd zus, de ander zo begiftigd.

8 Maar ik blijf er bij, tot de mannen en vrouwen, die nog ongehuwd zijn, en tot de weduwen, te zeggen, dat het 't beste is [1]), wanneer men, evenals ik, ongetrouwd blijft. Tenminste, wanneer men daartoe door de gave der ont-
9 houding in staat is. Is dit evenwel niet het geval, dan moet men zich in het huwelijk begeven en niet met alle geweld ongetrouwd willen blijven. Want het is beter te trouwen, dan ongehuwd te blijven en intussen toch van brandende begeerte naar het huwelijksleven te worden verteerd [2]).

10 Met hen, die eenmaal door het huwelijk zijn verbonden, staat de zaak heel anders. Tot hen kom ik niet met een raad van mij, maar met een bevel van Christus. Want tot hen kan ik natuurlijk niet zeggen: „Ongetrouwd blijven vind ik het beste", maar voor hen geldt het uitdrukkelijke gebod des Heren: Gehuwden mogen niet scheiden. Christus heeft immers verboden, dat een vrouw van haar man zou
11 weggaan (mocht ze het tòch reeds gedaan hebben, dan moet ze ongehuwd blijven of zich met haar man verzoenen) en dat een man zijn vrouw zou wegsturen [3]).

Dit [4]) heb ik bedoeld ten aanzien van hen, wier huwelijk niet gemengd is, maar die samen, als man en vrouw, uit het heidendom tot het geloof in Christus zijn gekomen.

12 Er zijn onder u echter ook andere huwelijken, nl. zulke, waarvan slechts één der beide partijen gelovig werd, terwijl de andere heidens bleef [5]). Over zulke huwelijken heeft de Here Christus niet gesproken, en dus kan ik dien-

---

1) De apostel keert weer tot de uitspraak van 7 : 1, tot wat hij in zijn dagen dus het schoonst en aanbevelenswaardigst achtte, nl. de gave der onthouding bezitten en dan niet trouwen.

2) Want dan dreigen niet alleen de gevaren der ontucht, 7 : 2, maar is men immers ook niet in staat zich te geven voor het werk Gods tot uitbreiding der kerk, gelijk de apostel dit vermocht.

3) De apostel zal hier het oog hebben op het verbod van echtscheiding, door onze Here Jezus Christus gegeven, gelijk het thans aan ons bekend is door de geschreven evangeliën, Matth. 19 : 3-9, Marc. 10 : 11 en 12, maar aan de eerste Christenen bekend was door mondelinge prediking, te Corinthe van Paulus zelf.

4) Nl. wat in de verzen 10 en 11 staat.

5) Over deze huwelijken gaat het in vs 12—16; dus over gemengde huwelijken.

aangaande geen bevel van Hem aan u doorgeven. Ik zelf
zeg daar het volgende van: Wanneer een broeder uwer ge-
meente een vrouw heeft, die ongelovig gebleven is, maar
er in bewilligt met hem te blijven samenwonen, dan behoeft,
13 ja dan behoort die man haar niet weg te sturen. En om-
gekeerd. Wanneer een vrouw in uw gemeente een man
heeft, die ongelovig gebleven is, maar er in bewilligt met
haar te blijven samenwonen, dan behoeft, ja dan behoort
14 die vrouw haar man niet af te stoten. Dan moet men niet
beweren, dat het voortzetten van zulk een huwelijk onge-
oorloofd is. Want al is die man niet door het geloof in
Christus lid van de gemeente geworden, hij staat toch door
zijn huwelijk met zijn vrouw, waarin hij blijft bewilligen,
in geheel andere verhouding tot de gemeente des Heren
dan een pure heiden. Hij staat niet zó ver van haar af als
de andere heidenen, maar behoort enigszins tot haar, al
is het dan maar tot haar randgebied. En omgekeerd. Al is
die vrouw niet door het geloof in Christus lid der kerk
geworden, zij staat toch door haar huwelijk met een broeder
der gemeente, waarin zij blijft bewilligen, ook niet zó ver
van de kerk af als een pure heidin. Zij is er enigszins bij
betrokken door die voortzetting van haar huwelijk met uw
broeder. In zekere zin zijn ook zulke mensen dus afge-
scheiden van de wereld en bestemd tot de dienst van God. En
zo zijn zij derhalve heilig genoeg om er mee getrouwd te
blijven. Want het gaat niet aan, te zeggen, dat bij iemand,
die niet zelf door het geloof in Christus uit het heidendom
tot de gemeente des Heren gekomen is, van totaal geen
heiligheid kan worden gesproken. Want als dàt waar was,
zouden alle kinderen van u, Corinthische Christenen, nog
even onrein als de heidenen zijn, omdat uw kleine kinder-
kens immers óók nog niet tot het geloof in Christus ge-
komen zijn. Ja maar, zult ge zeggen, al kunnen onze kin-
deren nog niet geloven, ze zijn niettemin allen van het
heidendom afgescheiden en gewijd aan de dienst van God.
Ik stem u dat natuurlijk toe. Uw kinderen zijn heilig. Maar
houdt hier dan ook rekening mee ten aanzien van zo'n
partij in een huwelijk, die weliswaar niet gelovig werd,
maar toch er in bewilligt met de gelovige wederhelft te
blijven samenwonen. Men kan soms ook reeds van een

heiliging tot de dienst van God spreken, zonder dat er van
geloof sprake is. B.v. bij kinderen. En b.v. bij zulke niet-
gelovig-geworden mannen en vrouwen. Dan is zulk een on-
gelovige partij toch nog heilig genoeg om er het huwelijk
15 mee voort te zetten. Een heel ander geval wordt het, wan-
neer de ongelovige partij [1]) er niét in toestemt met de ge-
lovige wederhelft te blijven samenwonen en zij wenst te
scheiden. Dan moet ze maar scheiden. Want dàn is het wat
anders. Uit afkeer van het geloof in Christus wil men
immers scheiden. In zo'n geval zou echtscheiding dus alleen
maar zijn te voorkomen, wanneer de Christelijke partij
in zo'n huwelijk de Here verloochende. Maar daartoe kan
men een broeder of zuster zich nooit laten vernederen.
Zulk een slavernij mag niemand van hen eisen. Deed men
het toch, dan zou de echtscheiding wel worden voorkomen,
maar ge zoudt de vrede met God er mee verliezen. Terwijl
God u die vrede nu juist heeft willen schenken, door u uit
16 het heidendom tot Zijn gemeente te roepen. En mocht
iemand u soms verwijten, dat ge door zo'n echtscheiding
voorgoed de kans zoudt verspelen om de ongelovige weder-
helft nog voor Christus te winnen en zo van het verderf
te redden, dan moet ge u daaraan evenmin storen. Dat is
maar kansspel, een rekenen met dingen, waar niemand
iets van af weet. Dat mag geen reden zijn om het huwelijk
met iemand, die uit afkeer van het Christelijk geloof perse
wenst te scheiden, dan toch maar voort te zetten.

17 Dus met dingen, die misschien nog wel eens zouden
kunnen gebeuren, kunnen we niet rekenen. En waar dit zo
is, kunnen we alleen maar rekenen met datgene, wat we
wèl weten. Dat is dit: Christus, de verheven Heer en Gebie-
der, heeft aan de een dìt en aan de ander dàt lot beschoren.
God heeft de een geroepen om onder déze en de ander
om onder díe omstandigheden tot Zijn gemeente te be-
horen. De een heeft een man, die ongelovig bleef, de ander
een vrouw, die heidin bleef, weer een ander is slaaf en
weer een ander is vrije. Welnu, dan moet ge ook in dié
omstandigheden u getrouw aan Gods roeping gedragen. En

---

1) Letterlijk: de ongelovige *man*, maar straks wordt ook weer van een vrouw gesproken.

denkt nu niet, dat ik zo alleen tot u, Corinthiërs, spreek.
Want deze regel leg ik in alle kerken de Christenen op.
18 Bijvoorbeeld: Waart ge ten tijde van uw roeping een be-
snedene, een Jood? Stoor u dan niet aan mensen en doe
geen moeite om Jood af te worden [1]) door de sporen van
de besnijdenis aan uw lichaam te laten wegwerken. Of zijt
ge indertijd geroepen, terwijl ge heiden waart? Laat u dan
niet inpalmen door mensen, die het Jood zijn vereren, en
laat er u niet toe bewegen om Jood te worden en laat u
19 niet besnijden. Laat u niets opdringen. Zo'n waarde heeft
het niet, van geboorte een Jood of een niet-Jood te zijn.
Dat valt helemaal weg bij het enorme voorrecht, door God
geroepen te zijn tot de gemeenschap met Christus. In ver-
gelijking daarmee is het al of niet Jood zijn van geen
gewicht. Het komt er maar op aan, te doen al wat God
20 een ieder van u in zijn omstandigheden gebiedt. Wat een
ieder te doen heeft, is dus alleen maar dit: trouw zijn en
blijven aan de roeping, waarmee God tot u kwam in die
bepaalde omstandigheden, die Hem toen nu eenmaal be-
21 haagden. Bijvoorbeeld: Waart ge slaaf, toen God u riep
tot het Christendom? Stoor er u dan niet aan, wanneer er
mensen zijn, die voor een slaaf de neus optrekken. Dàt is
immers het belangrijkste niet, of gij slaaf zijt of vrije, maar
dat gij door God tot het geloof geroepen werd, dàt is van
het meeste belang. Hoewel, mocht ge in staat zijn een vrije
te worden, maak daarvan dan nog des te meer gebruik om
22 Gòd te dienen. Want dienaar zijt en blijft ge toch, te allen
tijde, hoe dan ook, als slaaf of als vrije. Immers, dienaar
van Christus. Want wie slaaf was, toen Christus hem tot
Zich riep, is een vrijgelatene [2]) van die Heer en Meester,

---

[1]) Wat hier bedoeld wordt, blijkt uit 1 Macc. 1. Toen Antiochus Epiphanes zijn rijk wilde Helleniseren (vergrieksen), vond hij steun bij een pro-Griekse partij onder de Joden. Zo bouwde men, naar de geest der Griekse sportvergoding, een athletenschool te Jeruzalem, en omdat men bij het worstelen, waarbij men geheel naakt was, niet wilde laten merken, dat men besneden was, liet men de besnijdenis bij zich wegwerken. Dit geschiedde blijkens het door Paulus gebezigde woord door uitrekking. Het is niet gezegd, dat dit metterdaad te Corinthe gebeurd is. Paulus spreekt van overbekende dingen.

[2]) Een vrijgelatene was iemand, die uit de slavernij verlost was of wiens eigen heer hem vrijwillig had laten gaan. De woorden slaaf, vrijgelatene en vrije zijn door de apostel aan het leven van zijn tijd ontleend en hij gebruikt ze

Die hem verloste uit de banden van zonde en dood, en blijft die goede Meester dus eeuwig dank en dienst verschuldigd. Maar evenzo is het met hem, die een vrije was, toen hij tot het Christelijk geloof geroepen werd. Maatschappelijk heet hij wel een vrije, maar ten opzichte van Christus is er geen verschil tussen hem en een gelovige slaaf. Zowel de een als de ander, zowel de slaaf als de vrije,
23 behoort Christus toe. Vergeet dat nooit. Gij zijt allen van Christus. Hij heeft u als slaven op de markt gekocht. En tegen een prijs! Het zou toch geen pas geven, wanneer zulke gekochten zich tòch weer bogen onder het juk van mensen; onder wat mensen zeggen over Jood zijn of niet-Jood zijn,
24 over slaaf zijn of vrije, en dergelijke dingen meer. Stoort u toch niet aan zulke mensen. Stoort u toch aan Gòd. Want het doet er niet toe, in wat voor situatie ge verkeerdet, toen God u tot de gemeenschap met Christus riep. Dat is Zijn zaak. Maar van het hoogste belang is dìt, dat gij allen zonder uitzondering, ieder op zijn eigen plaats, waar Gods roeping u aantrof, volharden blijft bij het dienen van die God.

25 In 't bijzonder hebt ge me geschreven over uw meisjes, uw huwbare dochters [1]), en ge hebt me verzocht, daarover niet mijn persoonlijke mening te laten horen, maar gevraagd of Christus ook een speciaal bevel dienaangaande heeft achtergelaten. Ik kan u echter zulk een bepaald gebòd van de Here betreffende de meisjes niet doorgeven. Maar ik heb over die quaestie wel mijn persoonlijke gedachte, en

---

hier ten behoeve van zijn beeldsprakige schrijfmanier over de vrijheid van allen, die in Christus gingen geloven en lid werden van de Christelijke kerk. Met deze vrijheid van zonde en verderf mag men natuurlijk andere vrijheden, b.v. de vrijheid van slavernij, niet verwarren.

[1]) De inhoud van het stuk, dat nu volgt, 7 : 25-40, en de vorm van 7 : 25 (vergeleken met die van 7 : 1, 8 : 1, 12 : 1) doen vermoeden, dat de apostel hier weer gaat reageren op iets uit de brief, die men hem uit Corinthe gezonden had, zie inleiding § 3 en 4. Men kende reeds van vroeger Paulus' mening over het huwelijk of had daarover gelezen in zijn eerste (niet bewaarde) brief, 1 Cor. 5 : 9. De vraag kan gerezen zijn: *moeten nu onze dochters en weduwen trouwen of niet?* De apostel gaat daarop in, vooral in vs 36, maar doet het op zijn wijze, de gelegenheid te baat nemende, om nog eens zijn gedachten over een en ander te herhalen.

die is toch voor u zeker ook wel de moeite waard om er kennis van te nemen, want de Here is zo barmhartig geweest, mij te maken tot iemand, van wie ge vertrouwen kunt, dat hij het goede voor heeft.

26 Welnu dan, ik ben van mening, dat het 't beste is, te zijn zoals die meisjes. Want het huwelijksleven brengt zo veel mee, waardoor men gehinderd wordt zich volkomen vrij te geven voor de dienst des Heren. Daarom ben ik van
27 mening, dat het 't beste is, niet te trouwen [1]). Wanneer ge dus een vrouw hèbt, moogt ge niet van haar scheiden. Zijt ge echter zònder vrouw, zoek er dan geen. Dat is mijn gedachte.

28 Maar nu moet ge niet denken, dat ge volgens mij gezòndigd hebt, toen gij indertijd toch een vrouw genomen hebt, en evenmin, dat een meisje, dat trouwde, daarmee gezòndigd heeft. Dàt zeg ik er niet mee. Doch ik weet maar al te goed, hoeveel druk en beproeving voor zulke mensen, die in het huwelijk treden, te wachten staan, en die zou ik, als 't aan mij lag, u zo graag besparen [2]).

29 Neen, maar hierop wil ik u wijzen, broeders. Verliest ge dat niet wat uit het oog? Het tijdperk, waarin wij thans leven, is maar zo'n korte tijd van overgang naar een bedeling, waarin alles heel anders zal zijn dan nu. Die komt direct na deze tijd. Daarin zal van allerlei dingen, zonder welke de wereld van vandaag nu eenmaal niet kan bestaan, geen sprake meer zijn. Daar trouwen we niet en daar rouwen we niet. En dus moet gij nu reeds oppassen,

---

1) Letterlijk: 't beste „voor een mens" (mannelijk), waardoor de apostel de overgang maakt naar een bredere bespreking en niet meer strikt blijft bij de maagden-quaestie. Hij brengt nl. in vs 27—35 weer de gehele zaak van al of niet trouwen ter sprake, zonder intussen tot matte herhaling van het reeds in 7 : 1-25 geschrevene te vervallen, zie vooral de vs 29—31 („de gedaante dezer wereld gaat voorbij"; zijt ge gehuwd, leef als waart ge het niet).

2) Letterlijk: „druk voor het vlees". Het woord vlees kan hier òf de alleen maar zwakke, òf de daarbij ook zondige mens aanduiden. Dit is niet uit te maken. Omdat de apostel het huwelijk ganselijk niet veroordeelt, is vermoedelijk aan de eerste betekenis te denken. Overigens houdt de zonde er wel nauw verband mee. Vergelijk het huwelijksformulier: „Overmits de getrouwden gemeenlijk velerhande tegenspoed en kruis vanwege de zonde overkomt". Men vergete bij deze verzen nimmer, dat de apostel niemand de ongehuwde staat aanraadt, die niet de bijzondere Geestesgave der onthouding van God ontvangen heeft, 7 : 1-7.

dat ge aan zulke vergankelijke dingen uw hart niet hecht.
30 Wie getrouwd is, moet daar niet te veel in opgaan. Wie treurt, moet door zijn droefheid de toekomst niet vergeten. Evenmin wie blij is, door zijn vreugd. Ook moet wie zaken
31 doet, in z'n winst en bezit niet opgaan. Met andere woorden: Ook al máákt ge gebruik van het goed en genot, dat het leven u biedt, past op, dat ge het zó gebruikt, dat ge er ook zònder kunt en dat het niet uw een en uw al zij. Want dan zoudt ge straks ook alles kwijt zijn. Want deze wereld, die zich thans in al zulke dingen, als trouwen en rouwen en lachen en zaken doen en bezittingen hebben en ze gebruiken, aan ons voordoet — zo zit ze nu eenmaal vandaag in elkaar —, die wereld behoort straks tot het verleden. Ja, eigenlijk is ze al bezig over te gaan in die van de toekomende bedeling, waarin geen sprake meer zijn zal van het huwelijk en al wat dies meer zij.
32 Nu zou ik echter zo graag willen, dat ge niet door dagelijks bezig te zijn en te zorgen voor zulke vergankelijke dingen, werdt afgetrokken van wat eeuwig blijft. Dat is: wat geschiedt in de dienst des Heren. Wie ongehuwd is, kan al z'n aandacht aan de dienst van Christus geven, met de voortdurende vraag voor ogen: Hoe behaag ik het
33 meest de Here Christus. Maar wie getrouwd is, kan dat niet zo doen. Hij moet wel aandacht geven aan zulke dingen als waarvan ik sprak [1]), vergankelijke dingen dezer wereld; hij stelt zich b.v. de vraag, hoe hij voor zijn vrouw het
34 leven veraangenamen en haar aldus behagen kan. En dientengevolge is zijn aandacht verdeeld. Denkt daar nu eens aan, wanneer ge het hebt over ongehuwde vrouwen en meisjes [2]). Dié hebben van zulke dingen geen last. Terwijl anders het huwelijk zoveel vergt van het lichaam der vrouw, kunnen zij zich zowel met het lichaam als met de geest wijden aan de dienst des Heren. Maar is ze tot een huwelijk overgegaan, dan kan dat zó niet meer. Want dan is ook voor haar de zorg gekomen voor wat deze wereld nu eenmaal nog altijd meebrengt; dat is voor haar o.a. de

---

1) In vs 29—31.

2) Daarover was immers de apostel een vraag gesteld. Met de ongehuwde vrouw zal hier de *niet meer* gehuwde vrouw, de weduwe of de verstotene, bedoeld zijn. Over haar nog extra in vs 39 en 40.

vraag: hoe kan ik het leven van m'n man veraangenamen en dus m'n echtgenoot behagen.

35 Meent niet, dat ik u mijn persoonlijke mening inzake de gehuwde en ongehuwde staat heb doen horen, omdat ik over u de baas wilde spelen. Het ging er mij niet om, dat ik mijn zin zou krijgen, maar het ging mij om uw bestwil, uw eigen bestwil. Want ik wil maar graag, dat gij zult leven gelijk het betaamt en dat ge tegelijkertijd de Here Christus dient zonder daarbij door iets te worden gestoord.

36 Wanneer daar echter een vader is, die een huwbare dochter heeft; ja, ze is allang huwbaar. Maar haar vader dacht: „Neen, ik huw haar niet uit. Dat lijkt mij voor m'n kind het beste". Later veränderde hij echter van inzicht, en dacht bij zichzelf: „Ik handel toch niet goed jegens haar. Ik moet haar toch het huwelijk niet onthouden". Wanneer die vader meent, dat hij zo behoort te handelen, laat hij doen zoals hij wil. Dan zal ik heus niet zeggen, dat die vader zondigt. Laten de jongelui dus gerust trouwen.

37 Maar wanneer ginds een vader is, die standvastig bij zijn hartelijke overtuiging blijft en geen last van force majeure heeft [1]), zodat hij dus volledige vrijheid heeft om naar zijn eigen wil te handelen, nl. om te blijven bij het besluit, dat hij vrijwillig genomen had, om z'n dochter ongetrouwd te laten blijven — die vader zal goed handelen.

38 Dus, kort samengevat: ik veroordeel ze geen van beide. Niet alleen de eerste vader [2]), die zijn dochter uithuwelijkt, doet goed, maar ook de andere, die het niet doet [3]). Maar wat de laatste doet, dunkt mij toch het beste.

39 Tenslotte nog een enkel woord over de ongehuwde vrouw [4]). Ik moet beginnen met op te merken, dat een vrouw zo maar niet bij haar man vandaan mag gaan. Een vrouw is aan haar man verbonden zolang deze leeft. Wanneer haar man echter sterft, heeft zij de vrijheid in het

---

1) Want hij zou het huwelijk misschien wel niet kunnen verhinderen wegens zijn eigen toestand (ouderdom, armoe, belofte) of die van zijn dochter (zij moet of wil perse trouwen) — dat noemt de apostel noodzaak, dwang.

2) Van vs 36.

3) De vader van vs 37.

4) Blijkens vs 34 mogen we vermoeden, dat men vanuit Corinthe de quaestie van het huwelijk der maagden en die van het huwelijk der weduwen in één verband aan de apostel had voorgelegd.

huwelijk te treden met wie ze wil. Hoewel ook dan alleen maar met een Christen. Ze mag nooit trouwen met een man, die buiten de gemeenschap met Christus staat.
40 Maar ik blijf bij mijn mening, dat zij er gelukkiger aan toe zal zijn, wanneer ze maar ongetrouwd blijft. Al zijn sommigen uwer blijkbaar van een andere gedachte, en beroepen zij er zich op, dat zij immers zulke rijke Geestesgaven ontvingen, daarom laat ik toch mijn persoonlijke mening niet los. Want de Geest van God heb ik evengoed ontvangen als zij.

B. OVER DE CHRISTELIJKE VRIJHEID TEN AANZIEN VAN OFFERSPIJS (8 : 1—11 : 1).

8 : 1 [1]) Gij schrijft me in uw brief ook over afgodenofferspijze. Of ik ook niet vind, dat Christenen die gerust kunnen eten, en zich niet eens moeten afvragen, of dat nu eigenlijk wel mag. Dus of ze daar niet boven moeten staan. Want het is toch eigenlijk spijze, waarmee niets gebeurd is. Christenen zijn immers zo dom niet meer, dat zij aan

[1]) Bij 6 : 12 was al te voelen, dat de apostel heel wat op het hart had aangaande de Christelijke vrijheid en de Christelijke liefde. Hij handelt daarover thans zeer in den brede tot 11 : 1, ja, eigenlijk laat hij dit onderwerp ook na 11 : 34 nog niet geheel los (zie hoofdstuk 13 over de liefde). Zijn uitgangspunt neemt de apostel hier wel in hetgeen hem, blijkbaar ook door middel van de gemeentebrief (zie inl. §§ 3 en 4), was voorgelegd betreffende het eten van spijze, die aan de afgoden geofferd was. Een toentertijd natuurlijk voor de Christenen hoogst-actuele quaestie. Zelfs waren vlees en andere levensmiddelen, die men in de handel kocht, vaak uit de afgodstempels afkomstig, omdat de priesters het hun toekomende deel der offers, dat te veel was, van de hand deden in de zogenaamde markthal. Mocht een Christen zulke levensmiddelen gebruiken? Blijkbaar hebben de meeste Corinthische Christenen gezegd: „Natuurlijk". Maar sommigen aarzelden toch wat, en werden daarom wellicht een beetje meewarig door de anderen, de sterken, bejegend (vergelijk de quaestie van de zwakken en sterken in Rom. 14 : 1—15 : 13, hoewel het daar wel een enigszins andere quaestie was, nl. een strijd over *Joodse* inzettingen, zie noot 4 parafr. Rom. 14 : 1). De apostel geeft dan in deze quaestie over de heidense offerspijzen eerst een paar richtlijnen. Maar alras, eigenlijk meteen al in hoofdstuk 8, voert hij de zaak hoger op en maakt er een quaestie van betreffende het gebruik der Christelijke vrijheid. Het kan onder omstandigheden geboden zijn, uit liefde tot de broeders, ja, tot de naaste, en om der wille van de naam Gods, die vrijheid ongebruikt te laten.

afgoden geloven. Dat laten we aan de heidenen over. Maar wij weten beter. Wij hebben kennis. Wij offeren aan geen afgoden meer en vieren geen afgodenofferfeest en houden geen afgodenoffermaal en geloven niet meer door het eten van zulke spijze, die de afgod was opgedragen, gemeenschap te hebben met zo'n god. Want wij hebben het heldere inzicht nu, en wij beschikken over de klare kennis, dat zulke afgoden in werkelijkheid niet eens bestáán!

Och, ik ben dat natuurlijk wel met u eens. En toch — wanneer het daarbij alleen maar blijft, dan hebben we nog maar verwaande Christenen, die op hun broeder vanuit de hoogte durven neerzien, omdat hij nog zo resoluut niet is. Terwijl de gemeente des Heren toch alleen maar gebouwd wordt, wanneer bij dat scherpe en onmiskenbaar juiste inzicht de liefde tot die naaste niet ontbreekt; de
2 liefde, die wat voor de broeder over heeft. Wie zich verbeeldt er te zijn, wanneer hij maar beschikt over zulke kennis en zulk inzicht zonder liefde, die heeft er juist nog de rechte kennis niet van gekregen, welke kennis God van ons
3 verlangt. Maar dàn is het pas goed, wanneer we bij alle dingen door de liefde tot God ons laten leiden. Zulken heeft God lief. Maar van àndere Christenen zou Hij niets moeten hebben. Hij zou zulke verhevenen immers maar kennen van verre [1]).

4 Nu, over het eten dan van hetgeen aan de afgoden geofferd is.

Natuurlijk ben ik het met u eens, wanneer gij zegt: Wij weten toch immers veel te goed, dat er in de hele wereld eigenlijk geen afgoden bestáán en dat er geen God
5 is dan Eén; en dat de heidenen wel de godennaam geven aan zon en maan in de hemel en aan schepselen hier op aarde, ja, dat er bepaald zeer vélen zijn, die de naam van
6 God en Heer dragen, b.v. koningen en keizers, maar dat wij tot beter inzicht gekomen zijn, en thans weten, dat er maar

---

[1]) De apostel Paulus, die altijd vol woordspelingen zit, maakt er hier in vs 2 en 3 wel sterk gebruik van. Het woord „kennen" heeft in de taal der Schrift nl. niet die koude klank, die het bij ons kan hebben, maar kan zelfs een betekenis krijgen, die dicht nadert tot liefhebben; vergelijk bekennen (in het huwelijk), van verre kennen (= haten, Ps. 138 : 6), enz.

één God is, nl. onze Vader, aan Wie alles juist z'n bestaan te danken heeft en Die ons geroepen heeft tot Zijn dienst, en dat er maar één Heer is, nl. Jezus Christus, aan Wie mede alle dingen hun aanzijn danken en aan Wie wij het te danken hebben, dat wij heden Christenen zijn.

7 Allemaal waar. Maar dat inzicht is helaas niet bij allen tot genoegzame heerschappij gekomen. Bij sommigen is de natuur nog altijd sterker dan de leer. Vroeger hebben ze in afgodenspijze altijd zùlke spijze gezien, waardoor zij al etende gemeenschap oefenden met de afgod, en dat zijn ze nog steeds niet kwijt. Wanneer ze vandaag zulke afgodenspijs zien, beschikken ze toch nog niet over genoeg kracht om daar boven te gaan staan en te zeggen: „Het is eigenlijk maar spijze, waarmee niets gebeurd is, omdat er in werkelijkheid immers geen afgoden bestáán". Daar zijn ze te zwak voor, en heimelijk denken ze nog bij zichzelf: „Wie afgodenspijze eet, stelt zich in verbinding met de god". Vandaar dat ze, wanneer ze het tòch doen, straks rondlopen met een bezwaard hart, dat zichzelf voortdurend beschuldigt: „Ik heb weer contact gehad met die en die god. Ik heb me weer verontreinigd".

8 Nu kunt gij wel volhouden: Och, kom, dat eten van offerspijs zal onze zaligheid bij God niet schaden noch bewerken. Daar is het te onbetekenend voor. Wij achten er iemand niet minder om, die het niet durft te doen, maar we vinden het ook in het geheel niets verdienstelijks van onszelf, dat wij het wel doen. Het is iets totaal onbelangrijks.

9 Toch moet ik u waarschuwen. Want, zeker, ge hèbt de vrijheid om bij u zelf te zeggen: „Dat vlees is heel gewoon vlees. Dus ik eet het, waar ik het ook tegen kom; op de markt, bij maaltijden, enz.". Maar gij behoort er voor op te passen, dat gij door uw gebruik van die vrijheid er niet de oorzaak van wordt, dat de anderen, die nog te zwak zijn om zich van de vroegere waan van het bestaan van echte goden helemaal los te maken, daardoor komen
10 te vallen in de zonde van vroeger. Want laat zich nu eens het volgende geval voordoen. Gij zijt iemand, die het rechte inzicht hebt, dat er niet eens afgoden bestaan en dat afgodenoffervlees dus heel gewoon en goed vlees is. En gij

neemt bij de een of andere gelegenheid rustig deel aan een gemeenschappelijke maaltijd in een of andere tempel. Maar nu wordt ge gezien door deze of gene broeder, die nog te zwak was om zich helemaal los te maken van de waan, dat er toch wèl afgoden zijn en dat afgodenofferspijze toch andere spijze is dan gewone. Zal uw gedrag dan niet een geheel verkeerde invloed op die zwakke broeder hebben? Is dat de rechte opbouw van elkander, nl. door de liefde, die bereid is ook 's iets voor de naaste te laten? [1]) Neen, dat is geen bouwen, maar afbreken. Want nu wordt gij er de oorzaak van, dat hij het ook maar gaat doen. Ook maar afgodenofferspijs eten. En dàt, terwijl hij met z'n hart nog niet geheel los van de afgoderij is en dus inderdaad weer afgoderij bedrijft, wanneer hij tot zulk eten
11 overgaat. Dus nu komt die man, die nog zwak is en nog niet geheel bevrijd van de waan als zouden er heus afgoden bestaan, terecht in gezelschap van u, die zoveel inzicht hebt, dat gij er boven staat, en nu gaat hij meedoen, maar nu gaat *hij* zich bezondigen aan afgodische gedachten en daden. Maar dat is dan uw schuld. Door uw toedoen komt hij, uw broéder nota bene, dan weer terecht in die oude verderfelijke zonde van heidense afgoderij, waaruit Chris-
12 tus hem nu juist door Zijn dood verlost had [2]). Gij ziet dus, hoe verkeerd gij handelt, door maar raak te doen en maar gebruik te maken van uw vrijheid, zonder rekening te houden met het zwakke deel uwer gemeente. Daardoor zondigt gij tegen uw broeders. Want gij brengt hun hart, dat nog niet zo krachtig boven de afgoderijwaan zich verhief, een slag toe. Maar door te zondigen tegen broeders, zondigt ge tegen Christus! Niemand minder dan Christus. Bedenkt dat wel!

13 En daarom zeg ik maar: Wanneer ik door iets, dat ik eet — wat een kleine dingen toch eigenlijk — b.v. door een vleesgerecht, er de oorzaak van ben, dat mijn broeder komt te vallen en zich bezondigt, ben ik bereid nooit van mijn leven meer een stukje vlees te eten. Wanneer ik daardoor

---

1) 8 : 1.

2) Door Christus' dood en bloedstorting is voor de heidenen de toegang tot de kerk geopend, Luc. 23 : 45, Ef. 2 : 13, 1 Petr. 1 : 18, 19, 2 Petr. 2 : 1.

voorkomen kan, dat mijn broeder struikelt, heb ik het graag voor hem over, daarvan afstand te doen.

9 : 1 Neen, dit is geen grootspraak van me. Dat zal ik u laten zien. Zo is mijn gehele levensgedrag.

Als ik dat nu perse eens wilde, zou ik dan niet over nog heel wat meer vrijheden en bevoegdheden kunnen beschikken dan gij? Ik behoef tegen niemand „Dank u" te zeggen. Maar waarvan heb ik al geen afstand willen doen! Ben ik immers geen apostel in volle rechten? Heb ik niet evengoed als de andere apostelen met eigen ogen Jezus, onze Gebieder, gezien, op de weg naar Damascus, en ben ik toen niet door Hèm tot het apostelschap geroepen? En is het daarna niet gebleken, dat Hij Zich ook metterdaad van mijn arbeid als apostel heeft willen bedienen?
2 Strekt gijzelf daarvan niet ten bewijze? Al mogen àndere kerken door mij dan niet zijn gesticht, gij, gemeente van Corinthe, in ieder geval wel. Zoals een zegel aan een oorkonde of een merk op een fles de echtheid garanderen van wat die oorkonde behelst of van wat die fles bevat, zo waarborgt het feit, dat Christus Zich van mij bediende om u, gemeente van Corinthe, te stichten, ook de waarachtig-
3 heid van mijn apostelschap. Dus wanneer er iémand verplicht is naar mij te luisteren, nu ik u eens zal laten zien, hoe *ik* mijn Christelijke vrijheid gebruik en wat *ik* voor anderen over heb, dan zijt gij dat toch zeker wel. En dan kunnen degenen daar bij u, die nog al critiek op mijn werk als apostel hebben, meteen mijn bescheid daarop vernemen. Want dat optreden van *mij* is tenminste te verdedigen [1]).
4 Ieder mens mag streven naar een behoorlijk bestaan, waardoor hij zijn brood heeft. Kan men òns soms dwingen,
5 van dat recht afstand te doen? Anderen nemen op de reis hun vrouw mee. Mijn mede-apostelen doen het, en de broers van de Here Jezus, ja niemand minder dan Cephas doet het [2]). Hebben mijn mede-arbeiders en ik soms niet evengoed het recht met een zuster in het huwelijk te treden en

---

1) Maar de hoogmoedige houding der Corinthiërs tegenover de zwakken was *niet* te verdedigen, zo laat de apostel voelen.
2) 1 : 12.

ons op onze tochten door onze vrouwen te laten vergezellen
en verzorgen?
6 Met m'n eigen handen verdien ik m'n brood, op de
manier van Barnabas. Anderen daarentegen doen dat niet,
maar laten zich door de kerken onderhouden. Hebben wij
7 soms niet evenveel recht daarop? Is het ooit gehoord, dat
een soldaat op eigen kosten in het leger diende zonder
soldij voor zijn werk te ontvangen, zoals wij? Staat het
ook ons niet vrij, ons te laten onderhouden door de kerken,
die we zelf eertijds hebben gesticht? Heeft ooit iemand,
die zelf een wijngaard plantte of een kudde kweekte, het
recht gemist, uit de opbrengst van zijn wijngaard en kudde
8 te leven? Redeneert soms alleen het menselijk verstand zo,
9 of spreekt God Zelf zo niet in Zijn Woord? Want in de
wet van Mozes staat geschreven: Gij zult een rund, dat aan
het dorsen is, niet muilbanden [1]). Het mocht niet voor-
komen, dat zo'n dier voor de dorsslee liep en al dat voedsel
daar onder zich zag liggen, zonder er van te kunnen vreten.
Maar denkt ge soms, dat God dat verbod in de wet heeft
10 gezet, omdat Hij zo bezorgd was voor rùnderen? [2]) Natuur-
lijk niet. Dat staat er met het oog op ons, mènsen. Want
ieder, die een of ander werk ter hand vat, hetzij hij ploegen
gaat of dorsen of wat ook, heeft niet slechts het recht,
maar zelfs de plicht te onderzoeken of er brood in zit.
Van de wind kan niemand leven. Tot arbeid, waaruit men
geen bestaan kan verwachten, is niemand te verplichten.
Wie werkt, moet mogen verwachten van z'n werk te kunnen
11 leven. Nu zijn wij het geweest, die indertijd bij u te Corinthe
het evangelie hebben gepredikt. Dat zaad des Geestes is

---

1) Deut. 25 : 4.

2) Zo kras spreekt de apostel. De verleiding is groot, om te vertalen „*alleen maar* voor de runderen", doch dat staat er niet. Paulus wist best van Gods zorg voor al Zijn schepselen, ook voor de dieren, maar daar ging het nu niet om. Hij heeft het thans over mènsen, over arbeiders, die hun loon waard zijn, en hij zegt: Deut. 25 : 4 ziet op mènsen. Inderdaad spreekt het verband aldaar, in Deut. 25, over mènsen, en de apostel laat ons dus zien, dat Deut. 25 : 4 reeds in Mozes' dagen als een gangbaar spreekwoord, dat ieder billijk vond, gebruikt is, om te gebieden, dat men de (menselijke) arbeider (ook) geen loon mocht onthouden. (Men zou het kunnen vergelijken bij ons spreekwoord: „De poes komt een graatje toe", waarmee we ook niet voor poesen bedoelen te pleiten, maar willen herinneren aan de billijkheid, dat de mens, die werkt, ook beloond worde.)

door òns ten uwent gestrooid. Is het nu 'n groot onrecht,
wanneer wij voor dat Geestelijk zaad ook iets van u terug-
oogsten in de vorm van dingen, die nodig zijn tot instand-
12 houding van het tijdelijk leven? Anderen maken van dat
recht op uw goed ook metterdaad gebruik [1]. Maar komt
dat òns dan niet nog veel meer toe?

Toch hebben wij van dat recht geen gebruik willen
maken; wij nemen liever met alles genoegen. Want men
moest niet denken, dat het ons ergens om begonnen was [2].
We hebben ons voortdurend voor die schijn gewacht, om
aan het evangelie van de Christus vooral maar geen hinder-
13 paal in de weg te leggen. Hoewel iedereen het billijk zal
moeten vinden, wanneer degene, die bij het heiligdom zijn
werk heeft, er ook van eet, en wanneer degene, die het
14 altaar bedient, er ook zijn deel van krijgt. Dienovereen-
komstig heeft Christus, de Heer, dan ook voor de predikers
van het evangelie de regel ingesteld, dat zij van het evan-
gelie zullen leven [3].

15 Toch heb ik van al die dingen, waarop ik recht had,
totaal geen gebruik willen maken. Anderen mogen het dan
wèl gedaan hebben, maar ik, ik niet.

Nu moet ge echter niet denken, dat ik dit schrijf, om-
dat ik achteraf berouw heb en toch ook wel graag van die
regel zou willen profiteren en alsnog voor vergoeding in
aanmerking wens te komen. Want ik vind het juist best
zoals het nu gaat: liever sterven van gebrek dan iets aan-
nemen. Daar ben ik zo over in m'n schik, dat niemand het
mij zal ontnemen. Want dat is nu net het enige, waarop
16 ik me kan laten voorstaan. Want, dat ik het evangelie
verkondig, dáárin zit voor mij niets verdienstelijks. Dat
moét ik immers doen, omdat het me door God is opgelegd.
Ik zou een oordeel over me halen, als ik het níet deed.
17 Want ik ben tot de practijk der evangeliebediening nu

---

1) Men kan hier denken aan andere leraars, die van de Corinthische gemeente geld hebben aangenomen òf voor zichzelf, òf, maar dat lijkt minder waarschijnlijk, voor de Jeruzalemse moedergemeente, zie de parafrase van Rom. 15 : 25-27.

2) De landen werden afgereisd door predikers en priesters, die hun zwerftochten als bedelaars begonnen, maar met karavanen vol goed huiswaarts keerden. Zie ook de parafr. van Rom. 16 : 18.

3) Zie Matth. 10 : 10 en overeenkomstige plaatsen.

eenmaal niet uit eigen beweging gekomen. Ik had niets te
zeggen. Ik moest. Was dat niet het geval geweest, dàn had
ik aanspraak op lof en loon. Maar nu ik door God in dienst
genomen ben gelijk men een slaaf aan het werk zet, dus
zonder dat er naar *mijn* wil behoefde te worden gevraagd —
al ben ik wel dànkbaar, dat Hij mij het werk van evangelie-
18 bezorger heeft toevertrouwd [1]) — wat is nu in deze situatie
het enige, waarin mijnerzijds nog iets verdienstelijks kan
gelegen zijn? Dit, dat ik in mijn evangeliedienst aldus te
werk ga, dat ik het evangelie beschikbaar stel zonder on-
kosten in rekening te brengen. En vandaar, dat ik er niet
aan denk, gebruik te maken van het recht op levensonder-
houd, dat evangeliepredikers bezitten, maar liever van deze
bevoegdheden afstand doe.
19 Zo is immers steeds mijn gehéle gedrag geweest. Ik
heb me voortdurend vrij gehouden van verplichting jegens
iedereen. Tegen niemand behoef ik „Dank u" te zeggen.
Had ik wèl iets aangenomen, dan zoú ik er misschien afge-
stoten kunnen hebben, die bij zichzelf dachten: hij wil er
aan verdienen. Daarom heb ik mezelf niet gespaard, maar
heb ik in mijn eigen onderhoud voorzien door dag en
nacht te werken als een paard [2]). Allemaal in de hoop,
20 er daardoor des te meer te winnen. Ook heb ik, wanneer ik
in aanraking kwam met Joden, het offer gebracht, me te
gedragen alsof ik ook nog een Jood was, in de hoop daar-
door Joden te winnen. Kreeg ik te doen met Christenen
die nog nauwgezet de schaduwachtige geboden der oude
bedeling in acht namen, dan paste ik me aan en gedroeg
me evenals zij, hoewel ik zelf van oordeel ben, dat we van
die last thans zijn ontslagen. Maar ik deed het in de hoop,
dat ik zulken, die nog onder de wet der schaduwen leefden,
21 mocht winnen [3]). Ontmoette ik heidenen, die van Mozes'
wet niet eens iets afwisten, dan deed ik alsof ik even on-
kundig was als zij — hoewel ik natuurlijk de wet van God
wel terdege kende en daaronder boog, omdat ik gehoorzaam

---

1) De apostel duidt het werk der evangeliepredikiing aan met een woord, waarin de naam zit van zo'n slaaf, in elk geval zulk een ondergeschikt persoon, als waarvan gesproken is in 4 : 1, 2 en 3.

2) In het Grieks: als een slaaf.

3) Zie de besnijdenis van Timotheüs, Hand. 16 : 3.

aan de wet van Christus [1]) was — maar ik deed het om
22 daardoor zulke onwetende heidenen te winnen. Kwam ik in aanraking met Christenen van heidense afkomst, die nog niet sterk genoeg stonden om in te zien, dat alle gepraat over afgoden maar zinloos is en dat men dus boven zulke vragen, of men wel afgodenofferspijs eten mag, verheven moet zijn, dan onthield ook ik mij van zulke dingen, waar zij nog kwaad in zagen, in de hoop, zulke zwakken niet af te stoten, maar te winnen. Met wat voor mensen ik dus ook maar in aanraking kwam, ik paste me bij iedereen aan en getroostte mij gaarne elk offer, in de hoop, dat ik het middel tot behoud zou mogen zijn voor sommigen, die ànders, zonder dat offer, wellicht niet zouden zijn terechtgekomen.

23 Maar dan is er nòg een reden, waarom ik me dit alles getroost. We moeten als Christenen niet alleen het heil onzer bróeders in het oog houden, en oppassen, dat we de zwàkken niet brengen tot een val [2]), maar we behoren ook op ons éigen heil te letten, en op te passen, dat we met al onze drukte tenslotte niet zelf verkeerd terecht komen. Het is ook daarom, dat ik geen moeite durf ontzien terwille van het evangelie. Gods oordeel mocht me anders eens treffen [3]). Vandaar dat ik geen inspanning van krachten te veel vind, om aan anderen het evangelie te brengen, teneinde in die weg van inspanning en van offer ook zèlf
24 een deelgenoot aan dat evangelie des heils te zijn. Denkt gij daar ook maar om. Ge weet, hoe 't gaat met de hardlopers in het stadion. Hoeveel drukte ook daar voor niets! Ge weet, dat ze wel allemaal rennen, maar dat dié ene slechts de prijs ontvangt, die het best getraind heeft en het meest zichzelf heeft ontzegd [4]). Neemt daar een voor-

---

1) Men voelt de woordspelingen van de apostel. Het woord „wet" betekent de laatste keer zoveel als het gezag, de heerschappij van Christus. Zie voor zulke woordspelingen met „wet" de parafrase van Rom. 7 en 8.

2) 8 : 11.

3) 9 : 16.

4) Men moet goed voelen, waar de apostel met dit beeld heen wil. Hij bedoelt natuurlijk niet te zeggen, dat er dus maar één Corinthiër of alleen Paulus zalig kon worden, integendeel, zie vs 23, maar hij wil waarschuwen voor veel drukte bij de „sterken", die toch onvruchtbaar is, wanneer men zich voor de „zwakken" niets in liefde wenst te ontzeggen.

beeld aan, wilt ge straks tenminste niet met lege handen
25 staan. Want wie aan zulke wedstrijden deelneemt, is bereid
van ik weet niet wat afstand te doen. Hij onthoudt zich
van alles wat schadelijk zou kunnen zijn voor z'n gezond-
heid [1]), en de bereiking van het grote doel zou kunnen
verhinderen. En nu hebben zíj dat over voor een krans,
die ras verdort, terwijl òns een onverwelkelijke krans is
26 beloofd, nl. de onvergankelijke heerlijkheid. Weet dus wel
wat ge doet! Ik voor mij, ik weet best wat ik te doen heb.
Ik wens niet aan een hardloper gelijk te zijn, die maar
raak holt, en aan een bokser, die er maar domweg op los
stoot. Grote drukte, maar zonder resultaat. Dat is onvrucht-
27 baar, ja dat is schadelijk en gevaarlijk. Neen, daar wens
ik voor op te passen. Ik zie me verplicht, het uiterste van
m'n krachten te vergen en te werken als een paard [2]). Want
anders zou ik straks anderen het evangelie hebben gepre-
dikt — zoals ook een heraut bij de kampspelen de winnaar
afroept —, doch zou ik zelf met lege handen staan, omdat
ik de verkrijging van de grote prijs, de heerlijkheid, niet
10 : 1 waardig was gekeurd. Daar moet ook gij voor oppassen,
beste broeders. Men kan op de goede weg zijn en toch het
einddoel niet bereiken. Dat kunt ge b.v. leren uit de ge-
schiedenis van Israël, dat uit Egypte toog [3]). Dàt volk heeft
tóen Gods kerk mogen zijn, zoals gíj vandáág, en dus zijt
gij heden kinderen van die vaderen. Welnu, bedenkt, hoe
het hùn veelszins vergaan is en spiegelt u maar aan
hen.

Àllen zijn die vaderen onder de wolk- en vuurkolom
geweest en zijn zij dus door God als Zijn volk vergaderd en
onder Zijn bescherming genomen. En àllen zijn ze door de
Rode Zee getrokken, waardoor God openlijk getoond heeft,
2 wat Hij voor hen over had. En zoals gij u hebt laten dopen
en daarmee u boogt onder de heerschappij van Christus, zo

---

1) Vroeger b.v. van wijn, tegenwoordig van roken.
2) De apostel gebruikt een woord, dat doet denken aan vs 19.
3) Opmerkelijk is 't, dat de apostel hier zijn voorbeelden alle ontleent aan de geschiedenis kort na de uittocht. Over volk Gods, dat tegenviel, spreken de profeten ook vaak genoeg, en plaatsen als Ps. 81 : 12 en 14. Maar de Corinthische Christenen van heidensen bloede waren pas tot Gods volk geroepen. Dit zal de keus van de apostel beïnvloed hebben.

hebben zij, door zich onder die wolk en in die zee te begeven, zich àllen onder de leiding van Mozes geschaard om
3 te trekken naar het beloofde land. En zoals gij bij uw avondmaal allen brood en wijn eet en drinkt, zo hebben zij
4 ook àllen één en hetzelfde manna gegeten en àllen één en dezelfde drank gedronken, die ook toen voor hen gaven der verlossing waren, die God door Zijn Geest niet aan alle mensen schenkt, maar slechts aan de gemeente van Christus, die Hij ook toen al in de woestijn door Zijn Geest geleid heeft en verzorgd [1]). Want zij hebben aanhoudend genoten [2]) van de gaven van dezelfde Geest, Die ook tot u gekomen is. Dezelfde Christus, Die thans uw weldoener is, is toen ook reeds hun weldoener, hun rotssteen [3]), hun bron van weldaden geweest, die hen nooit verliet.

5 En toch hebben de meesten hunner het einddoel niet bereikt. Ze zijn Kanaän niet ingegaan, omdat ze God dermate vertoornden, dat Hij hen in de woestijn heeft laten sterven.

6 Wat valt er veel voor ons uit die geschiedenissen te leren. Want ook toen ze voorbij waren, bleven ze toch voor heel de kerk, die daarna kwam, haar betekenis behouden. Nog heden worden wij [4]) er door gewaarschuwd, toch heel voorzichtig te zijn, en op te passen, dat er ook bij ons niet opnieuw een begeren opkomt naar het vroegere heidense zondeleven, zoals ook bij die Israëlieten in de woestijn weer een verlangen naar de vleespotten van Egypte is opgekomen [5]).

7 Past gij dus ook maar op. Weest maar niet zo overmoedig, dat ge zegt: „Och, wij kunnen het ons gerust veroorloven, aan die offermaaltijden deel te nemen, want wij hebben thans immers de ware kennis, waardoor we weten, dat er niet eens afgoden bestáán". Maar zulke feestmalen

---

1) Jes. 63 : 11, 14.

2) Er staat „gedronken", maar dit woord moet geen misverstand wekken door herinnering aan het voorafgaande „drinken". Het wordt zo gebezigd, dat het blijkbaar het voorafgaande eten èn drinken omsluit.

3) Ook het feit, dat de apostel hier Christus de rots der Oud-Testamentische kerk noemt, behoeft geen misverstand te veroorzaken door al te nauwe verbinding met de rots, die water gaf, waarop hoogstens gezinspeeld wordt.

4) De apostel zegt, evenals in 6 : 12, „wij", om de berisping een milde klank te geven, maar hij bedoelt eigenlijk „gij". Men zie ook de volgende verzen.

5) Num. 11 : 4, 5.

gaan nu eenmaal met overmatig eten en drinken gepaard,
waarbij men zichzelf in een roes brengt, die dan de mensen
in gemeenschap met de afgod brengen zou, ter wiens ere
het feestmaal plaats heeft. Hoe licht zoudt ook gij door
zulke overdaad u weer aan de oude afgoderij kunnen
schuldig maken, zoals sommigen dat ook gedaan hebben
in de geschiedenis van het gouden kalf. Dat kalf heette
eerst wel ter ere van de HERE te zijn opgericht, maar 't
feest liep uit op afgoderij, verering van een stier, zoals men
die in Egypte had bedreven [1]). Het werd een afgodisch
gedoe, zo lezen we, waarbij het volk ook at en dronk en
8 danste, precies zoals het tegenwoordig gaat. En laten wij
ook maar oppassen, dat we bij zo'n offermaal niet vallen
in de zonde van gewijde ontucht met de tempelhoeren. De
heidenen geloven dan door middel ook daarvan [2]) in ge-
meenschap met de godheid te geraken. Al gelooft gij dat
nu wel niet meer, het gevaar van de zonde dier ontucht
blijft. In dat kwaad zijn sommigen van de Israëlieten ook
gevallen. Ze gaven zich af met tempelhoeren van de Moabie-
tische god Baäl-Peor. Het heeft op één enkele dag aan
9 23000 het leven gekost. En laten we ook maar oppassen,
dat we niet opstandig worden en zeggen: „Ik kan die offer-
malen nu eenmaal niet missen. Het leven bij ons in Corinthe
is er geheel mee vervlochten, anders komt men overal buiten
te staan. Ik moét wel. Dus dan moet God maar tonen, dat
Hij machtig genoeg is mij te bewaren". Zo hebben sommige
Israëlieten ook gesproken. Ze waren opstandig vanwege het
manna, en vonden dat God Zijn macht maar eens tonen
moest, door hun ander eten te geven, en dat Hij maar
moest zorgen voor water [3]). Maar ze hebben door zulk op
de proef stellen van God de vreselijke straf over zich ge-
haald, dat ze door de vergiftige beet van slangen zijn ge-
10 dood. En past ook maar op, dat ge niet zegt: „Ja maar,
wanneer we aan zulke maaltijden niet meer kunnen deel-
nemen, die nu eenmaal in ons familie- en zaken- en
burgerlijk leven onmisbaar zijn, dan raken we totaal ge-

---

1) Joz. 24 : 14.
2) Door eten en drinken, maar ook door „gewijde" ontucht.
3) Num. 25.
4) Num. 21 : 5.

isoleerd en dan betekent dat voor ons de grootste moeite en schade". Aan zulk opstandig murmureren hebben sommige Israëlieten zich ook schuldig gemaakt, en ze von-
11 den de dood, toen de verderfengel straffend ingreep [1]). Al die dingen nu, welke hun zijn overkomen, zijn nog heden vol lering voor ons. Ja, daartoe zijn ze juist opgeschreven, opdat wij er ons thans door zouden laten waarschuwen. Want al zijn wij nu wel in een geheel nieuwe periode van de geschiedenis der kerk gekomen en is die oude tijd van Israël thans voorbij, de les van wat vroeger gebeurd is, blijft ook zeker voor ons van kracht.

12 Dus, om die les nog eens heel kort saam te vatten: Laat niemand overmoedig zijn, en zeggen: „Ik kan er wel tegen. Ik sta sterk genoeg om dat eten van offerspijs en het deelnemen aan offermalen me te veroorloven". De geschiedenis laat u zien, hoe gemakkelijk ge weer zoudt kunnen vervallen tot het oude kwaad.

13 Kom, kom, zo ondragelijk is uw leven nu toch niet. Zeker, uw omgang met familie en vrienden en relaties van vroeger brengt vanzelf z'n moeilijkheden mee. Maar tè moeilijk maakt dat immers uw leven nog niet. Daar kan een mens heel wel doorheen komen. Want als ge in verzoekingen komt, die ge zelf niet hebt gezocht, en niet brutaalweg hebt willen trotseren, dan moogt ge immers rekenen op een God, Die getrouw is en Die de Zijnen dàn zeker niet in de steek zal laten. Iedere keer als ge in zùlke moeilijkheden komt, zal Hij zorgen, dat er uitkomst is en dat ge als overwinnaar uit de beproeving te voorschijn treedt.

14 [2]) Uit het voorafgaande zal u duidelijk zijn, hoe we dus

---

[1]) Num. 14.

[2]) Er volgen nu nog twee stukjes over het eten van afgodenofferspijzen. Een Christen kon te Corinthe nl. op tweeërlei manier met zulke spijzen in aanraking komen: òf door in een tempel deel te nemen aan een offermaal ter ere van deze of gene god; dit wordt door de apostel in het eerstvolgende stukje, 10 : 14-22, ronduit verboden; òf door spijzen, die uit de tempels afkomstig waren, hetzij voor eigen gebruik te kopen in de markthal, zie noot bij 8 : 1, hetzij te nuttigen ten huize van vrienden of familie, bij wie men te gast was. In het tweede stukje, 10 : 23—11 : 1, spreekt de apostel over het gebruik der Christelijke vrijheid in de beide laatstgenoemde gevallen. Hij ziet dat gebruik, hoezeer hij de vrijheid in dezen erkent, door zoveel bezwaren gedrukt, dat hij

moeten oordelen over deelname aan een maaltijd ter ere
van deze of gene afgod. Heus, ik zeg het u uit liefde. Ge
moogt u op zulke gevaarlijke plaatsen niet eens wagen.
Vlucht er vandaan! [1])
15 Ik acht u verstandig genoeg om te oordelen over wat
ik zeggen ga. Zegt nu zelf eens, of zo'n maaltijd te vieren
16 geoorloofd is aan iemand, die ook ávondmaal viert. Want
als we avondmaal vieren, nemen we de beker in onze hand,
de beker des lofs [2]), en prijzen en danken we God daarvoor.
Maar spreekt die beker dan niet van deelgenootschap aan
de bloedstorting van Christus? Zo doen we ook met het
brood. Dankbaar nemen we het ter hand en breken het in
stukken. Maar spreekt dan dat gebroken brood ook niet
van deelgenootschap aan de verbreking van Christus'
17 lichaam? En dat deelgenootschap geldt dan voor ons allen.
De avondmaalsviering is een zaak voor heel de gemeente.
Zij blijkt daarbij één lichaam van Christus te zijn. Want
omdat het één en hetzelfde brood is, wordt daardoor uit-
gedrukt, dat wij, al zijn we met nog zo velen, toch met
elkaar één lichaam vormen. Omdat we immers met z'n
allen van één en hetzelfde brood eten. Zó vormen we met
z'n allen een eenheid, die gemeenschap heeft aan de ver-
18 lossing door Christus. Het is heden ten dage nog te zien
wat ik bedoel, aan de offers, die de ongehoorzame Israë-
lieten nog altijd brengen. Eerst brengt men van z'n spijzen
een gedeelte op het altaar, waardoor die spijzen geheiligd
worden en vervolgens houdt men er een maaltijd van. Maar
hebben de aanzittenden aan zo'n maaltijd dan niet geza-
menlijk deel aan wat het altaar tevoren deed, nl. het heiligen
van de spijzen? Zo vormt een gemeente, die avondmaal
viert, ook een eenheid, één lichaam, dat toebehoort aan de

---

ook in deze gevallen het eten van offerspijzen practisch onmogelijk acht (waaraan zich de practijk der eerste Christenen gehouden heeft). En zo heeft hij dus tenslotte toch heel het gebruik van afgodenofferspijs opzij gezet.

1) Men verwondere zich niet over de scherpe veroordeling van deelname aan heidense offermalen in 10 : 14-22 na 8 : 10. Op de laatstgenoemde plaats had de apostel nog maar even meegeredeneerd met de „sterken", die zeiden: „afgoden bestáán immers niet". Hij is dat niet vergeten, blijkens vs 17 en 19.

2) Een gangbare naam voor de avondmaalsbeker, afkomstig van de laatste paschaviering, waarbij de Here Jezus Zijn Vader voor die bepaalde beker dankte en prees, Marc. 14 : 23.

Christus. En wil nu iemand, die van dat lichaam deel uitmaakt, tegelijkertijd aan een heidense offermaaltijd aanzitten? [1])

19 Denkt nu evenwel niet, dat ik feitelijk mijn woorden van zoëven terug neem, nl. dat er inderdaad eigenlijk geen afgod bestáát [2]). Ik bedoel zeker niet te beweren, dat een afgodenoffer tòch eigenlijk nog wel iets betekent of dat een afgod tòch eigenlijk nog wel iets om 't lijf heeft en dat men er dus werkelijk gemeenschap mee zou kunnen heb-
20 ben. Dat beweer ik niet. Maar wel zeg ik u, dat wat ze bij zo'n offermaal uitvoeren, een offeren is ter ere van duivelen en niet van iets, dat ook maar iets goddelijks aan zich heeft. Neen, maar ter ere van duivelen, van boze geesten doen ze dat, al weten ze 't zelf niet eens. Want niemand verheugt zich natuurlijk over al die afgoderij hartelijker dan de satan [3]). Dié zit er achter, en ik zou niet graag willen, dat gij gemene zaak gingt maken met de satan en zijn geesten.
21 Ge voelt toch wel, dat zoiets ontoelaatbaar is: zowel uit de avondmaalsbeker drinken, de beker van Christus de Heer, als bij een heidense offermaaltijd een beker aan de mond zetten, waar de duivelen zich over verblijden. Ge kunt onmogelijk die twee dingen *beide* doen: èn deelnemen aan het avondmaal des Heren èn zitten aan zo'n duivelsdis bij een afgodsmaal. Neen, dat sluit elkaar absoluut uit.
22 Of het zou moeten zijn, dat ge de treurige moed had om de Here jaloers te maken, zoals Israël weleer. Maar wie zou u dan beschermen, wanneer het geduld van die getergde Christus eens uitgeput zou raken?

23 En nu nog iets.
Zeker, het is een prachtige leus: „Christenen staan

---

[1]) De apostel zal in de verzen 17 en 18 zo'n nadruk leggen op de eenheid der gemeente, omdat hij nog altijd van kracht wil laten blijven zijn eis van 8 : 10 en v. jegens de „sterken", dat zij zich aansprakelijk zullen weten voor het lot der „zwakken". Gemeenschap met de zonde klopt ten 1e niet met onze gemeenschap met Christus en Zijn weldaden, vs 16, en ten 2e niet met onze gemeenschap met Zijn gemeente, vs 17 en 18.

[2]) 8 : 4.

[3]) De Schrift legt nauw verband tussen duivelen en afgoderij, Gen. 3 : 5, Lev. 17 : 7, Deut. 32 : 17 (hier door Paulus aangehaald), Hand. 26 : 18, 2 Cor. 4 : 4, 6 : 15, 16, Ef. 2 : 2, 6 : 12, Openb. 9 : 20.

tegenover alle dingen [1]) vrij". Maar er kunnen zich omstandigheden voordoen, waarin het beter is van die vrijheid geen gebruik te maken; beter voor de eer van God en de zaligheid van hen, met wie ge in aanraking komt. Zeker, het is een schoon gezegde: „Christenen staan tegenover alle dingen vrij". Maar het kan soms geboden zijn, van onze bevoegdheid geen gebruik te maken, omdat we de gemeente Gods anders meer zouden afbreken dan opbou-
24 wen. En dan doen we toch nòg zonde. Want een Christen mag maar niet voor zichzelf leven, doch behoort zich af te vragen, hoe hij anderen het meest ten zegen is.

25 Inderdaad, soms kunt ge gerust uw gang gaan. Ge komt b.v. in de markthal, de plaats, waar men vlees verkoopt en vis, brood en olie en wat niet al. Ge komt daar om iets te kopen, teneinde het straks thuis te gebruiken. Of ge komt er om aldaar aan een maaltijd met anderen deel te nemen. Dan behoeft ge heus niet, uit angst, dat ge anders wel eens achteraf een bezwaard geweten zoudt kunnen krijgen, vooraf te informeren naar de herkomst van wat ge daar koopt of eet. Of het soms geen spijze is, uit een of andere tempel afkomstig. Gebruikt vrij alle dingen, die
26 men in de markthal verkoopt. Want vis, vlees en gevogelte, wijn, meel en vrucht, kortom de gehele aarde en alles wat die aarde vult, is het eigendom van Hem, Die onze Heer en Meester is.

27 Of een andere mogelijkheid. Een ongelovige nodigt u aan zijn diner en ge besluit er toch maar niet voor te bedanken. In zo'n geval kunt ge gerust alles eten, wat u voorgezet wordt, ook al weten we best, dat daar vaak gerechten tussendoor lopen, waarvan vooraf iets aan een god geofferd is, of die ter ere van een godheid worden genuttigd. Dan behoeft ge in 't geheel niet van tevoren een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar een en ander, uit angst, dat ge anders achteraf wel eens een bezwaard geweten zoudt kunnen krijgen. Christenen staan tegenover zulke dingen vrij.

28 Maar nu doet zich eens het volgende voor. Daar meent bij zo'n gelegenheid een of ander heiden tot u te moeten zeggen: „Dat is heilige offerspijs". In zo'n geval moet ge

---

[1]) Waaraan hier bij „alle dingen" te denken is, leert o.a. vs 26.

die spijze laten staan. Om der wille van die man. Bepaald
29 om der wille van het geweten. Let wel, dat ik zeg: om der wille van *zijn* geweten, het geweten van die *heiden*. Om die man niet op een dwaalspoor te brengen, waardoor hij in zijn binnenste een slechte gedachte zou krijgen van ons geloof. (Ik bedoel natuurlijk *niet*: om der wille van het geweten van degene, die daar als Christen te gast genood was. Alsof wij Christenen van onze vrijheid afstand zouden doen, omdat we toch éigenlijk de innerlijke overtuiging van die ander — nl. dat offerspijs heus iets bijzonders is, waardoor men in gemeenschap met de godheid raakt — voor onze rekening zouden nemen. Dat niet. Onze houding wordt natuurlijk niet bepaald door het inzicht van hei-
30 denen. Wanneer ik aan zo'n maaltijd deelneem met hartelijke dank aan God voor de kostelijke gaven, die Hij me daar geeft, wat recht heeft zo'n heiden dan, mij er van te beschuldigen, dat ik door zulke offerspijzen te eten Christus feitelijk verloochen als de enige God en Heer. Het zijn voor mij immers maar gewone spijzen, waarvoor ik God dank zeg.)
31 Ziet dus, hoe ge gebruik te maken hebt van uw vrijheid om aan zulke maaltijden deel te nemen en daarbij te eten en te drinken. Trouwens bij àlle dingen hebt ge hierop te letten, dat er door uw gedrag nooit van God kwaad gesproken wordt, maar altijd goed, en dat Hij steeds
32 verheerlijkt wordt. Laat uw gedrag er nooit de oorzaak van worden, dat anderen zich bezondigen [1]). Ge komt in aanraking met Joden, voor wie alle offerspijs afschuwelijk is; met heidenen, die denken, dat offerspijs werkelijk iets heiligs is; met leden van de gemeente van God, onder wie er zijn, die nog zo sterk niet staan, dat offerspijs voor hen iets heel gewoons is, net als elke andere spijs [2]). Nu zou de Jood u kunnen verachten; de heiden zou u kunnen verdenken van ontrouw; en de zwakke zou door u tot de oude afgoderij kunnen terugvallen [3]). Dat alles moet ge nu zoeken
33 te voorkomen. Weest iedereen ter wille. Evenals ik me ook voortdurend en in elk opzicht naar een ander schik,

---

1) „Geen aanstoot geven" doet denken aan 8 : 9.
2) De „zwakken", 8 : 9.
3) 8 : 9.

wie het ook mag zijn. Ik vraag niet wat het beste is voor me zelf, maar voor al degenen, met wie ik bij mijn arbeid als apostel in aanraking kom, en dat zijn er wat. En ik heb er alles voor over, om niemand ook maar een strospier in de weg te leggen op de weg der zaligheid. Daarvoor getroost ik me de grootste inspanning en moeite en offers.
11 : 1 Dat moet gij, Corinthiërs, nu ook doen. Volgt gij mij daarin nu na. Zoals ik op mijn beurt weer het voorbeeld volg van Christus. Want *Hij* heeft Zich wel het allerzwaarste offer getroost.

C. OVER DE EIS, DAT EEN VROUW ALTIJD VROUW MOET BLIJVEN (11 : 2-16).

11 : 2 Maar de lof, die ge verdient, onthoud ik u niet. Naar ik verneem, zijt ge mijn onderwijs niet vergeten, maar denkt ge daaraan gestadig terug en brengt ge altijd weer ter sprake wat ik indertijd, op mijn beurt ook weer in opdracht van Christus, aan u doorgegeven heb. Ik prijs het in u, dat ge zo trouw in acht neemt, wat ik u eertijds bevo-
3 len heb. Al moet ik daaraan toch wel het volgende toevoegen, omdat ge dat ook terdege weten moet.

Het is in het geheel geen schande onder gezag te staan. Daarvoor behoeft een vrouw zich niet te schamen. Want een vrouw staat wel onder haar man. Maar ook iedere man is weer ondergeschikt aan Christus. Ja, Christus, onze Verlosser en Middelaar Zelf, staat weer als Knecht des HEREN onder God.

4 Stel u nu voor, dat daar een man optreedt om te bidden of te profeteren. Maar inplaats dat hij zich houdt aan de gewoonte onzer dagen, dat mannen altijd blootshoofds gaan, heeft hij zich uitgedost als een vrouw. Zijn hoofd is nl. precies een vrouwenhoofd. Hij heeft opgemaakt haar met een kapje er boven op of een haarband of hoofddoek er over heen. Daardoor zal iedere man zichzelf bespottelijk maken, nietwaar? Hij brengt schande over z'n
5 hoofd. Maar het tegengestelde is ook waar. Daar treedt een vrouw op om te bidden of te profeteren. Maar ze komt daarbij te voorschijn als een man: blootshoofds, zonder kap of doek, met onopgemaakt, loshangend haar.

Iedere vrouw, die zoiets doet, gedraagt zich onfatsoenlijk
en brengt ook schande over haar hoofd. Want als ze zich
dan toch zo mannelijk aanstelt, moet ze ook maar verder
gaan en zich laten scheren, zodat ze een geheel kaal
6 hoofd krijgt, net als de lichtekooien onzer dagen. Is het
niet zo? Wanneer ze zich ontdoet van wat nu eenmaal
eis is voor het vrouwenhoofd, moet ze ook maar net als
de mannen haar haar laten knippen. „Maar dat is af-
schuwelijk voor een vrouw", zegt iedereen. „Zich het haar
laten knippen of het hoofd laten scheren, is voor een vrouw
iets vreselijks." Goed. Maar als dat zo'n schande voor haar
is, moet zij haar hoofdtooi ook laten zoals die was, en
moet ze haar hoofd blijven verzorgen zoals het een vrouw
betaamt: het haar opmaken en een band of doek er
7 over heen dragen. Want het is God Zelf, Die zulks van
haar verlangt. Een man behoeft dat niet te doen. Een
man behoeft zijn hoofd niet zo zedig en nederig met haar-
dracht en toebehoren te bedekken. God heeft Zelf zo'n
onderscheid in de verhouding tussen man en vrouw van
den beginne aan gewild. Want God heeft de man gescha-
pen als Zijn beeld en heeft hem, met aanzien en heerlijk-
heid bekleed, verheven boven al Zijn schepselen. De
vrouw daarentegen heeft haar plaats en aanzien eerst
daarna ontvangen, in de weg van schepping uit de man.
8 Haar aanzien is tweedehands, afgeleid, nl. van de man. Zó
heeft God de verhouding gesteld. Want de man is niet uit
de vrouw geformeerd, maar andersom: de vrouw uit de
9 man. Evenmin is de man geschapen om der wille van de
vrouw, maar andersom: de schepping der vrouw vond haar
oorzaak in de man.

10 Ziedaar de reden, waarom de vrouw verplicht is te doen
wat een man niet behoeft en behoort te doen. Haar hoofd
mag geen mannenhoofd gelijk zijn. Met de bedekking van
haar hoofd moet zij tonen, dat zij zich de ondergeschikte
weet van haar man. Wanneer zij dat echter vergeet, en Gods
orde ondersteboven werpt, bedroeft zij de engelen, die met
Gods gemeente in alles zo innig meeleven [1]) en die zelf

[1]) Zie al die plaatsen, waar de engelen dienst doen tot heil van hen, die de zaligheid beërven, Hebr. 1 : 14, en in de brieven van de apostel Paulus vooral Ef. 3 : 10 en 1 Tim. 5 : 21.

op hùn plaats zich zo voorbeeldig gehoorzaam gedragen [1]).
11 Intussen bedoel ik hiermee in 't geheel niet, de vrouw
achter te stellen bij de man waar het de gemeenschap met
de Here betreft. Vrouwen en mannen hebben niet elk als
groep een aparte, maar hebben allen tezamen één en
12 dezelfde Zaligmaker. Zoals ze immers ook niet buiten
elkaar kunnen. Want waren er geen mannen, dan
waren er geen vrouwen, en omgekeerd. En allen teza-
men zijn ze maar schepselen, en allen aan één God onder-
worpen.
13 Zo luidt dus de eis van 's HEREN Woord. En klopt
dat niet met uw eigen gedachten? Vindt gij het zelf nu
ook niet ongepast, wanneer een vrouw haar gebed tot God
richt met een hoofd alsof ze een man was, met losse haren,
zonder dat deze, echt vrouwelijk, op haar hoofd zijn saam-
14 gebonden? Zou het niet iedereen tegen de borst stuiten,
wanneer we een man zouden zien, die het haar droeg als
een vrouw, opgemaakt en met een band of kapje er over
heen? Dat zou ieder een schande voor zo'n man achten.
15 Maar niemands gevoel wordt er door gekwetst, wanneer een
vróuw dat doet. Voor haar is het in 't geheel geen schande,
maar wordt zo'n dracht juist eerbaar geacht. Want ook dan,
wanneer ze verder niets op het hoofd heeft, geen band of
doek, dan neemt toch haar opgemaakte haar de plaats
daarvan in.
16 Mocht iemand soms denken bij zichzelf: „Maakt Paulus
zich nu om zulke kleinigheden druk?", dan moge hij weten,
dat ik dit waarlijk niet geschreven heb, omdat ik spijkers
op laag water zoek. Twistzoekers zijn wij, evangeliedienaars
niet, en de andere gemeenten Gods hebben evenmin de ge-
woonte over kleinigheden te strijden. Maar de zaak was
van genoeg belang [2]).

---

1) Ps. 103 : 20, 21.

2) Men mene niet, dat de apostel Paulus in 11 : 2-16 een voorschrift heeft willen geven, hoe onze vrouwen en meisjes met heur haar moeten doen, wanneer het vandaag mode is het haar op te steken en morgen de haarwrong wordt afgeschaft. Evenmin gebiedt hij hier, dat onze vrouwen en meisjes nooit zonder hoed op in de kerk mogen komen. Hij heeft de Corinthische zusters willen waarschuwen tegen de neiging zich gelijk te stellen met de mannen, bepaaldelijk zich bij bidden en profeteren met loshangende haren te vertonen. De vrouw moet

D. OVER DINGEN, DIE GEBEUREN TIJDENS UW GEMEENTELIJKE SAMENKOMSTEN (11 : 17—14 : 40).

11 : 17 Al heb ik het zoëven [1]) prijzenswaardig genoemd, dat ge mijn onderwijs niet vergeten zijt, toch heb ik wel iets aan te merken in dat opzicht, en nu ik toch bezig ben te schrijven hoe ge hebt te doen, laat ik dat meteen maar volgen. Het raakt uw vergaderingen. Wat er ten uwent tijdens die samenkomsten plaats heeft, brengt u niet voor-, maar achteruit.

1. *Wat betreft uw viering van het avondmaal* (11 : 18-34).

11 : 18 In de eerste plaats dit.
Wanneer ge met elkaar als gemeente samenkomt, is het niet één gemeente, die daar vergadert, maar zijn er onder u aparte groepjes, die zich van de anderen afzijdig houden [2]). Tenminste, zo kwam mij ter ore. En ik geloof,
19 dat daar wel wat van waar is. Want och, iets dergelijks blijft nooit uit. Onder zondige mensen doen zich nu eenmaal telkens omstandigheden voor, waarin men voor een keus geplaatst wordt en z'n ja of neen moet laten horen. Het nut daarvan is, dat dan aan het licht komt, op wie men ook onder u rekenen kan als flinke Christenen, die niet overstag gaan.
20 Nu ter zake. Wanneer gij met elkaar vergadert, en dat nog wel op één en dezelfde plaats, en samen een maaltijd houdt, neen, zoals het dan onder u toegaat, neen, dat mag geen betamelijk nuttigen heten van een maaltijd, waaraan
21 de naam verbonden is van Christus, de Heer. Want tijdens zulke maaltijden haalt ieder voor zich z'n eigen eten, dat hij van huis heeft meegebracht, van te voren al vast gauw gauw naar zich toe. Met gevolg natuurlijk, dat er van een maaltijd, waarbij alles van éénheid en gelijkheid en liefde

---

haar plaats weten en altijd vrouw blijven, ook, ja vooral, de Christenvrouw. Dienen is geen schande. Zelfs Christus doet het wel, 11 : 3. En de engelen zijn „dienst-boden", Hebr. 1 : 14.

1) 11 : 2.

2) Zie over het woord schisma alhier de noot op 1 : 10.

moest gewagen, totaal geen schijn meer overblijft. De één
22 heeft niet half genoeg en de ander loopt over [1]). Maar dat
is nu precies het tegendeel van wat zo'n maaltijd zijn moet.
Ge komt toch zeker niet bij elkaar om alleen maar in
elkaars bijzijn ieder z'n gewone maaltijd te gebruiken.
Wanneer het alleen maar om gewoon eten en drinken ging,
zoudt ge zo'n maaltijd niet met elkaar behoeven te houden,
want dat kunt ge thuis ook wel. Dat is nu de gemeente
verdelen in stukken van minder en meer. Durft ge dat aan
tegenover de kerk van.... Gòd? Durft ge zó haar leden,
die minder bezitten dan gij, te grieven? Wat moet ik u
daar nu van zeggen? Liever zou ik u prijzen [2]), maar dit-
23 maal is het me onmogelijk, omdat gij u in dezen niét aan
mijn onderwijs gehouden hebt. Want aan *mij* is van Chris-
tuswege bekend gemaakt, en dat heb ik ook net zo aan
u doorgegeven, dat de Here Jezus in de nacht, waarin Hij
24 verraden werd, brood nam, er God voor dankte, het brak,
en toen sprak: „Dit brood, dat Ik hier in Mijn handen neem
en breek, is Mijn voor u te offeren lichaam. Blijft gij dit
broodbreken ook in 't vervolg doen om daarbij dan te
25 denken aan wat Ik voor u deed". Evenzo deed Hij met de
beker, toen men gegeten had. Hij nam ook die ter hand,
prees er God voor, en sprak toen: „In tegenstelling met
het bloed, dat onder de schaduwen werd gestort, onder de
oúde verbondsbedeling, is deze beker het niéuwe verbond,
de niéuwe bedeling van het verbond der genade, dat ge-
vestigd is op de storting van het bloed van Mij. Ook uit
zulk een beker moet ge altijd maar weer ter gedachtenis
26 aan wat Ik voor u deed, drinken". Aldus heeft onze Here
gesproken, en iedereen kan verstaan, wat Hij daarmee be-
doeld heeft. Want bedenkt het wel, dat ge volgens Zijn bevel
altijd weer, wanneer ge dat brood eet en uit die beker
drinkt, altijd weer, net zolang tot Hij terug is, verkondigt
wat onze Here en Meester heeft gedaan, toen Hij voor ons

---

1) De apostel gebruikt zelfs de, vermoedelijk wat overdrijvende, woorden „hongeren" en „dronken zijn", klaarblijkelijk met de bedoeling, op de verregaande onhartelijkheid te wijzen van de aanzittenden, bepaaldelijk van de welgestelden onder hen.

2) Zoals 11 : 2.

de dood in ging. Door te eten van dat brood en te drinken
uit die beker, vermelden we, dat Hij Zijn lichaam en bloed
27 geofferd heeft. Maar dan verstaat ge eveneens, hoe grote
schuld men op zich laadt, wanneer men zich aan Zijn maal-
tijd, Zijn brood of Zijn beker, vergrijpt, zoals het bij u te
Corinthe gebeurt. Alwie bij zulk een maaltijd maar raak
eet van het brood of maar raak drinkt uit de beker, zonder
dat hij zich iets van de hoge eer en waardigheid van dat
brood en die beker aantrekt — brood en beker van de
doorluchte Héér! — die zal het worden aangerekend, dat
Hij zich aan niet minder dan het lichaam en het bloed van
onze hoge Here Zelf bezondigd heeft. Hij zal schuldig zijn
aan belediging van onze Here Zelf. Aan majesteitsschennis.
28 Houdt dus op, u aan zo'n maaltijd aldus te misdragen, en
laat iedereen liever te voren wel bedenken, wat hij doen
gaat, door dat brood en die beker ter hand te nemen. En
laat hij dan zó, niet onverschillig, maar doordrongen van
de hoge waarde van dat brood en die beker, er van eten en
29 van drinken. Want wie maar eet en drinkt zoals het thans
bij u plaats vindt, net alsof het maar een maaltijd bij u
thuis was, alleen maar lettend op die spijzen, zonder terdege
rekening te houden met het lichaam — de Here zei toch:
„Dit is Mijn lichaam" — die haalt zich door zulk zondig
30 eten en drinken een oordeel op de hals. Om die reden
wòrdt gij thans reeds bezocht. Want vanwege dat kwaad
der liefdeloosheid aan uw gemeenschappelijke maaltijden,
zijn er onder u zovelen ziek en zwak en komen er nog al
31 sterfgevallen onder u voor. Maar dat hebben we [1]) aan ons
zelf te wijten. Aan onze eigen nalatigheid. Want als we wat
scherper op ons zelf letten en over ons zelf oordelen zouden,
zou God ons niet met zulke zware oordelen behoeven tegen
32 te komen. Hoewel we maar dankbaar moeten zijn, dat de
HERE Zich nog met ons door middel van zulke oordelen be-
moeien wil. Want Hij heeft er onze beterschap en redding
mee op 't oog. Wanneer Hij immers met ons deed als met de
wereld [2]), zou Hij Zijn handen van ons aftrekken en ons

---

[1]) De apostel schrijft weer „wij", om de vermaning wat te verzachten, maar hij bedoelt voornamelijk „gij". Zie bij 6 : 12.
[2]) Zie noot op 1 : 20.

aan onszelf overgeven. En dan zouden we ook wel geoordeeld worden, maar dàn stràks, tegelijk met die wereld, wanneer Hij haar met het oordeel der verdoemenis zal treffen.

33 Dus weet ge nu, broeders, wat ik u met deze ernstige waarschuwing heb willen leren. Neemt haar in liefde van mij aan. Wanneer gij uw gemeentelijke vergaderingen belegt en dan samen een maaltijd houdt, waarbij ge op zeker moment de dood van onze Here wilt gedenken, laat het dan niet meer voorkomen, dat ieder voor zich maar vast begint zijn eigen meegebrachte eten op te eten. Wacht geduldig op elkaar, en houdt liefelijk een waarlijk gemeen-
34 schappelijke maaltijd. Want het moet in de eerste plaats een maaltijd zijn tot beoefening van liefde en gemeenschap, niet in de eerste plaats om de honger te stillen. Laat dàt thúis gebeuren. Anders haalt ge met uw samenkomsten u een oordeel op de hals.

Er zijn me nog wel andere dingen ook ter ore gekomen in dezen, maar die bewaar ik tot ik kom; ik zal dan ook dienaangaande zeggen, wat ik tot regeling er van te zeggen heb.

2. *Wat betreft het optreden dergenen, die met bijzondere Geestesgaven zijn toegerust* (12 : 1—14 : 40).

12 : 1 Maar vervolgens [1]) *dit* over hen, die bijzondere Geestesgaven bezitten. Ook daarover las ik in uw brief, en ik wil niet nalaten daarover u een broederlijke onderwijzing te doen horen, die ge in liefde van me aannemen moet [2]).
2 Want ik heb in uw brief ongerustheid bespeurd; de vrees, als zou er in het spreken door Geestvervoering [3]) van

---

[1]) De apostel reflecteert hier op tweeërlei: op de gemeentebrief (zie § 3 en 4 der inleiding) en op 11 : 18, waar hij een aanvang maakte met de bestraffing der Corinthiërs vanwege de onbehoorlijkheden in hun samenkomsten.

[2]) In de hoofdstukken 12—14 heeft de apostel nu op dié bijzondere gaven des Geestes het oog, waarvan reeds gesproken werd in de noten op 2 : 5 en 7 : 1. De algeméne Geestesgaven, de vrucht des Geestes, welke ook thans nog het Christenleven siert, vindt men beschreven op plaatsen als Gal. 5 : 22.

[3]) Er staat: „spreken in of door (de) Geest Gods". Hiermee wordt bedoeld de z.g. glossolalie, letterlijk het tong-spreken. In de hiervolgende parafrase van

sommigen onder u, iets zijn gelijk dat bij uw vroegere heidense feesten met hun wilde uitgelatenheden voorkwam. Voor zulke bezorgdheid is evenwel geen reden. Inderdaad was het vroeger bij u een warboel. Voortdurend liet ge u beetnemen. Vandaag liet ge u verleiden tot de dienst van déze en morgen van géne afgod. Terwijl die afgoden zelf niet eens geluid konden uitbrengen, laat staan, dat zij
3 werkelijk iemand in vervoering konden doen spreken. Maar vandaar dan ook, dat gij in het geheel niet over dat spreken in Geestvervoering u bezorgd behoeft af te vragen of iemand in zo'n toestand soms even verward zou kunnen geraken als vroeger, en onbeheerste woorden, goddeloze taal, ja vloeken zou kunnen uitstoten [1]. Weest daarvoor nu maar niet bang. Want wie in vervoering geraakt door de Heilige Geest, zal nooit vloeken uitbraken tegen Jezus. Dat kan nooit samengaan. Hoewel ik toch ook wel het volgende reeds thans daaraan toevoegen moet. Wanneer er iemand onder u is, die in 't geheel niet in Geestverrukking spreekt, ja, die gave misschien wel niet eens bezit, maar in eenvoudige, klare woorden belijdt, dat Jezus zijn Heer en Gebieder is, dan moet ge dat vooral niet minder achten.

---

de hoofdstukken 12—14 zal echter regelmatig gesproken worden van „spreken in Geestvervoering", wanneer deze bijzondere Geestesgave door de apostel bedoeld wordt. Het woord tong of tongen wordt dan dus opzettelijk achterwege gelaten. Dit lijkt ons bevorderlijker voor de duidelijkheid der parafrase en ook geoorloofd, omdat blijkbaar het woord tong (in de termen „met of in of door een tong spreken" of „in of met of door tongen spreken" of „een tong hebben") niet meer is dan een herinnering aan de vurige tongen boven het hoofd van elk der vergaderden van Hand. 2 : 1-13. Dit verschijnsel van vurige tongen heeft zich later namelijk niet meer herhaald, wel een geestdriftig spreken niet ongelijk aan dat van Hand. 2 : 4, waar we lezen, dat de vergaderden vervuld werden met (de) Heilige Geest en dat men toén een aanvang gemaakt heeft met het spreken „door of met andere of tweede tongen", zoals de Geest het hun gaf „uit te spreken", d.w.z. in extase, in vervoering, te verklanken, uit te roepen, in verrukking te uiten. Dit klaarblijkelijk permanente element van de glossolalie (de extase) is in de parafrase steeds vastgehouden. Waar de apostel op het woord „gloosse" of „tong" in glossolalie zinspeelt en ervan gebruik maakt bij zijn betoog, zal een noot daarop wijzen. Wat men tenslotte onder dit spreken in Geestvervoering moet verstaan, zal de lezer uit de aandachtige lezing der parafrase dezer drie hoofdstukken wel blijken.

[1] Zoals dat b.v. voorkomt bij operatiepatiënten in hun narcose. Wanneer er niet iemand aanwezig was met de gave der uitlegging, was het in Geestvervoering gesprokene onverstaanbaar, 14 : 2, 5, 13. Vandaar de bezorgdheid.

Want dat is dan evenmin aan iemand anders dan de Heilige
Geest te danken.
4 Dus niet overdrijven.
Dat spreken in vervoering door de Geest is goed en
wel, maar ge moet het nu ook weer niet overschatten.
In de eerste plaats is het ook maar gekrégen, een gave
van de Geest, evengoed als alle andere gaven. Want al
wordt aan de een wel deze en aan de ander die gave ver-
5 leend, de Gever is toch één en dezelfde Geest. Het is er
mee als met de verschillende bedieningen, waartoe Christus
sommigen in Zijn gemeente roept. De een wordt wel tot dit
en de ander tot dat werk verwaardigd, maar ze staan toch
6 allen in dienst van één en dezelfde Gebieder. Ja, het is er
mee als met àlle arbeid. De een doet wel dit en de ander
dat, maar het is één en dezelfde God, Die aan allen de
kracht er toe verleent. Alle gaven hebben dus dezelfde
7 Goddelijke oorsprong. Waarbij echter nog komt, dat de Geest
Zich wel vertoont in het schenken van Zijn gaven aan déze
zus, aan géne zo, maar dat Hij ze alle aan de ènkelingen
schenkt ten algeménen nutte. Niet dus om iemand apart
8 te verheffen, maar om het geheel te dienen. De lof voor
alle gaven komt derhalve slechts aan de Geest toe. Want
Hij is het, Die de één in staat stelt een diep inzicht in
Gods werken aan de dag te leggen [1]; een ander daaren-
tegen ontvangt meer de gave om veel kennis over God en
Christus mee te delen. Dit laatste evenwel in overeenstem-
ming met dezelfde Geest, Die immers niet alleen wijsheid,
9 maar ook kennis verleent. Weer een ander kan door de kracht
van diezelfde Geest grote geloofswerken doen [2]. Híer
worden er door diezelfde Geest begaafd tot het verrichten
10 van genezingen, dáár beschikken er over nog weer andere
wonderkrachten. Ginds ontvangt er een de gave der pro-
fetie om te doen weten wat God tot de gemeente heeft te
zeggen, een ander wordt in staat gesteld om uit te maken
of men in een bepaald geval met de Geest van God te doen
heeft dan wel met boze verleidende geesten [3]. En dan

---

1) Zie hierover deel II der parafrase van deze brief (1 : 10—4 : 21), vooral bij hoofdstuk 1 en 2.
2) Zie de parafr. v. Marcus 11 : 20-25 en 1 Cor. 13 : 2.
3) Zie 1 Joh. 4 : 1.

tenslòtte, dàn [1]) noem ik nog — ìk plaats haar dus in 't geheel níet voorop — de gave om allerlei in Geestvervoeringstaal te spreken, terwijl een ander de gave ontvangt het gesprokene in gewone begrijpelijke woorden te ver-
11 tolken. Maar de lòf voor al deze gaven komt toe aan één en dezelfde Geest. Hij is het, Die ze bewerkt. En Hij doet dat naar Zijn believen. Zodat er dus niets valt te verheffen [2]).
12 Daarbij komt, gelijk reeds gezegd [3]), dat van al die gaven wel aan de een deze en aan de ander die gave wordt verleend, maar dat dit geschiedt ten nutte van het geheel. Want zoals het menselijke lichaam een eenheid is en toch tegelijkertijd vele leden bezit, en, andersom, al die lichaamsdelen, hoeveel ook in getal, tezamen één lichaam vormen, zo staat het er nu ook met de gemeente van Christus voor [4]).
13 Die is ook zo'n lichaam. Want wij zijn met z'n allen in de gemeenschap van één Geest gebracht, Die ons tot de eenheid van een lichaam gedoopt heeft [5]). Zo is het gekomen, dat wij, hoewel eertijds de een als Jood, de ander als Griek geboren, en thans nog de een slaaf, de ander vrij, toch met elkaar één lichaam vormen. En gelijk een kleed door één vloeistof geheel en al doordrenkt wordt,

---

1) De apostel zal het spreken in Geestvervoering het laatst noemen, om de Corinthiërs door een voorafgaande brede opsomming van gaven (waarvan niet gezegd is, dat die alle ook te Corinthe voorkwamen, maar in andere gemeenten werden aangetroffen) te doen gevoelen, dat het spreken in Geestvervoering heus niet de énige Geestesgave was.

2) Dat alle gaven te danken zijn aan de Heilige Geest, sluit intussen niet uit, dat deze weer *onderscheidene geesten* tot bekwaming der heiligen uitzendt, zie 14 : 12 en 32.

3) Vs 7.

4) Eigenlijk staat er slechts: de Christus. Blijkens het verband moet de apostel echter bepaald het oog gehad hebben op Christus' gemeente of lichaam. Hoe vielen die twee in zekere zin voor hem samen, Christus en Diens gemeente!

5) „Tot één lichaam gedoopt" is een zeer korte uitdrukking, waarin de apostel een hele serie feiten samenperst. De Christus zond Zijn Geest uit over de landen. Die Geest dompelde de heidenen in het Woordbad. Met dat Woord maakte Hij hen los van hun heidendom, hen brengende tot het geloof in Christus. Daarop lieten die heidenen zich dopen. Zie de parafrase van Galaten, inleiding § 2 en Gal. 3. De apostel zal al die feiten hier echter daarom zo kort hebben samengevat, omdat het hem ditmaal niet om de kracht van Geest en Woord en doop ging, maar om het effect van hun werking, nl. de ene gemeente van Christus.

zo heeft ook éénzelfde Geest ons aller hart en leven door-
trokken. Wij vormen dus met elkaar een eenheid gelijk die
van een mensenlichaam.
14 Welnu, wij moeten nu ook op het nut voor dat ganse
lichaam bedacht zijn. Want zo'n lichaam bestaat nu een-
15 maal niet uit één, maar uit vele leden. Wanneer de voet
zou zeggen: „Omdat ik slechts voet ben, en geen hand mag
zijn, maak ik geen deel uit van het lichaam", zou hij des-
16 ondanks nog evengoed tot het lichaam behoren. En wan-
neer het oor zou zeggen: „Omdat ik slechts oor moet zijn,
en geen oog mag wezen, maak ik geen deel uit van het
lichaam", zou het desondanks nog evengoed tot het lichaam
17 behoren. Ondanks alle verscheidenheid, vormen we toch
een eenheid. Ja, die verscheidenheid moet er zijn. Stel u
voor, dat ons gehele lichaam één en al oog was. Dan zouden
we niet kunnen horen, nietwaar? Stel u voor, dat ons
gehéle lichaam moest dienst doen voor het gehoor, waar-
18 mee zouden we dan moeten ruiken? Maar zo is het niet.
God heeft nu eenmaal ons lichaam aldus ingericht, dat het
bestaat uit leden, waarvan elk in het geheel van het ganse
lichaam een plaats ontving naardat het God behaagde.
19 Maar wanneer dat ganse samenstel maar één enkel lid zou
zijn, en dus alle leden slechts hetzelfde zouden doen, dan
zou er toch immers van geen lichaam meer sprake kunnen
20 zijn, nietwaar? Maar zo is het niet. Het is zo besteld, dat
er wel vele ledematen zijn en zij toch één lichaam met
21 elkaar vormen en elkaar niet kunnen missen. Het oog b.v.
kan onmogelijk zeggen tot de hand: „'k Heb jou niet
nodig", of, een ander voorbeeld, het hoofd kan onmogelijk
zeggen tot de voeten: „'k Heb jullie niet nodig". Ze kunnen
22 niet buiten elkaar. Laten wij ons dus ook maar niet ver-
gissen en van het mindere en gewone in de gemeente den-
ken: „Wat hebben we daaraan". In een lichaam is het
eerder zo gesteld, dat de ledematen, waarvan vaak gedacht
wordt: „Och, die zijn maar wat zwakjes", juist voor het
23 geheel des lichaams het onmisbaarst zijn. Ook moeten we
ons maar door geen lof laten verblinden. Met een mensen-
lichaam is het zo gesteld, dat we aan lichaamsdelen, die
we het minst hoog in ere houden, de eer van de meeste
kleding bewijzen, en onze minst „nette" lichaamsdelen

24 krijgen juist de netste bedekking. De „nette" hebben dat niet nodig. En daarin doen we evenals God. Want toen God de verschillende delen tot een lichaam samenvoegde en alles daarin z'n passende plaats gaf, bewees Hij de meeste eer aan de minder edelgeachte delen. Men moge ze wel eens
25 achteruit zetten, maar ze zijn van onschatbare waarde. En waarom bestelde God dat zo? Opdat er toch onder de leden van dat lichaam geen groepering en verdeeldheid [1]) zou kunnen voorkomen, maar dat ze allemaal voor elkaar gelijke zorg zouden dragen en in alles met elkaar zouden
26 meeleven. Wanneer er b.v. één lichaamsdeel pijn lijdt, voelen al de andere delen mee pijn. Of wordt een déél van het lichaam aangenaam bejegend, dan strekt zulks tot gemeenschàppelijke vreugde.

27 Tot zover m'n beeldspraak.

Maar nu vormt gij, Corinthiërs, met elkaar ook zo'n lichaam — een lichaam, dat Christus toebehoort —, en ieder uwer, hoofd voor hoofd, is daarvan lid. Weest dus ook gij bedacht op wat ten nutte van heel het lichaam der gemeente strekt.

28 En wacht u derhalve voor overdrijving.

God heeft aan Zijn kerk, die Hij niet alleen bij u te Corinthe, maar ook op vele plaatsen meer vergadert, niet slechts één, maar vele, zeer vele gaven gegeven. Hij stelde er sommigen in dat grote kerklichaam aan ten eerste tot apostelen, ten tweede tot profeten en ten derde tot leraars. Voorts stelde Hij er in staat om wonderen te verrichten, vervolgens schonk Hij er de gaven tot het genezen van zieken, tot het verlenen van hulp [2]), om leiding te geven, en tenslotte — om allerlei te spreken in Geestvervoeringstaal [3]).

Wat al gaven dus! Waarlijk, ge behoeft u niet op één gave blind te staren. De gave om in Geestvervoering te spreken, is waarlijk de enige niet. Er zijn er meer!

---

[1]) Hier staat weer het woord schisma, als in 1 : 10 en 11 : 18. Men voele de strekking: een oproep tot liefde en eendracht tot de Corinthiërs.

[2]) Het is niet uit te maken, wat voor hulp bedoeld wordt. Hetzelfde woord wordt gebruikt als in Hand. 20 : 35 voor „de zwakken opnemen", St. V., „zich de zwakken aantrekken", N. V.

[3]) 12 : 10. Of: om de een zus, de ander zo Geestvervoeringstaal te spreken.

29 En ge ziet nu ook wel, dat ze niet allen één en dezelfde gave krijgen [1]). Worden ze soms allemaal apostelen? Worden ze soms allemaal profeten? Worden ze soms allemaal leraars? Worden ze soms allemaal in staat gesteld om won-
30 deren te doen? Of ontvangen ze soms allemaal gaven om zieken te genezen? Tenslotte: zijn ze soms allemaal tot het spreken in Geestvervoering in staat [2]) en bezitten ze soms allen de gave om, hetgeen in Geestvervoering gesproken is, in begrijpelijke woorden te vertolken?

Neen toch zeker, is 't niet?

31a Is bovendien die gave, waarop gij zo sterke nadruk legt, wel de nuttigste voor de gemeente? Moet ge met dié gave nu zo bijzonder druk in de weer zijn? Doet het liever met al die andere, welke voor heel de gemeente het meeste nut afwerpen [3]). Die zijn beter voor haar.

31b Ja, er is nòg een weg, en dié is de allerbeste. Wanneer gij dáárop wandelt, zal dàt voor heel de gemeente het nuttigst zijn. Die Christelijke levenshouding [4]) is de volgende.

13 : 1 Gij [5]) schenkt nu wel al uw aandacht aan die bijzondere

---

1) We denken aan het voorafgaande, b.v. vs 17 (Het hele lichaam is toch niet oog).

2) Letterlijk: spreken ze soms allen in tongen, of: met tongen. Bedoeld is het spreken in Geestvervoering, genoemd in 12 : 2, 3, 10 en 28, zie noot op 12 : 2.

3) We denken aan 12 : 7 en aan al het voorafgaande over het ene gemeentelichaam. Dit werd met de onverstaanbaarheden van het spreken in vervoering weinig gediend (zie nader hoofdstuk 14).

4) Wanneer de apostel hier het woord „weg" gebruikt, denke men aan zulke uitdrukkingen der Schrift als: z'n weg verderven, Gen. 6 : 12, z'n weg wel aanstellen, Ps. 50 : 25, de vrucht van z'n weg eten, Spr. 1 : 31, enz., en aan de naam „weg" voor heel het Christelijk geloof en leven, Hand. 9 : 2, 22 : 4, 24 : 14.

In 1 Cor. 13 wekt de apostel op tot dit Christelijk levensgedrag, omdat het de kerk het meest bouwt, meer nog dan alle Geestesgaven, die in het voorafgaande genoemd zijn.

5) De apostel houdt het vol in heel 1 Cor. 13 van „ik" te spreken, waar hij bedoelt „wij", ja nog scherper: „gij" (zie noot op 6 : 12), gij, Corinthiërs, die op zulk een liefdeloze wijze met elkaar omgaat, b.v. door met elkaar rechtszaken te hebben, 1 Cor. 6 : 1-11, en door elkaar te krenken bij de gemeentelijke maaltijden, waarbij de avondmaalsviering plaats had, 11 : 7-34. Men neme 1 Cor. 13 vooral niet te apart, maar versta het als onderdeel van heel het massieve, ondeelbare stuk 1 Cor. 11 : 17—14 : 40 over de Corinthische liefdeloosheid en trots. Om zijn scherpe verwijt wat te verzachten en zijn hier uitermate bewogen

Geestesgaven en hebt bepaald de hóógste waardering voor het spreken in Geestverrukking.

Maar veronderstelt eens, dat ge daarin het toppunt zoudt bereiken, en ge God dus niet slechts in Geestvervoering zoudt groot maken op de manier der mensen, maar zelfs der engelen. Maar veronderstelt verder eens, dat ge bij dat allermeest Godverheerlijkende spreken dan niet zoudt worden gedreven door *liefde.* Ach, dan hadt ge het nog niets verder gebracht dan een koperen hoorn, die van zich zelf ook maar een dood, koud ding is, maar machtig geluid voortbrengt, wanneer er op wordt geblazen, en nog niets verder dan het van zichzelf stomme metalen bekken, dat cymbaal heet en geweldig lawaai kan maken, wanneer men er op trommelt [1]).

2 Veronderstelt zelfs eens, dat gij de gave der profetie in zulk een rijke mate zoudt bezitten, dat ge inzicht hadt in alle diepe geheimenissen [2]) Gods, en alles weten zoudt, wat er van Gods grote werken te weten valt. Veronderstelt, dat ge daarbij ook zulk een enorm geloof [3]) zoudt hebben om wonderen te doen, dat ge in staat waart bergen van plaats te doen veranderen, maar het zou geen liefde zijn, die u bewoog, dan waart ge nog maar nietsnutters [4]).

3 Ja, stelt u zich eens voor, dat ge heel uw beschikbaar

---

geest te beheersen, bedient Paulus zich van de „ik"-stijl. Had hij ronduit „gij" gezegd, zo hadden de hoogmoedige Corinthiërs zijn brief nog minder gehoorzaam aangenomen dan thans is geschied. Ook later komt die „ik"-stijl in deze brief wel voor, zie b.v. 14 : 14-16, waar „ik" en „gij" van elkaar niet blijken te verschillen in betekenis, maar dezelfde personen aanduiden.

1) Als het Gode behaagt, is Saul onder de door Gods Geest bezielde profeten, 1 Sam. 19, en moet Bileam, ja zelfs diens ezelin, spreken tot Zijn lof, Num. 22. Maar een hart vol liefde tot God en Zijn volk is ondanks die wonderkrachtige Geestesdrijving niet aanwezig. 1 Cor. 13 : 1 is aangrijpend ernstig en daarom door de apostel wat verzacht door de stijlfiguur van het spreken van „ik" inplaats van „gij". Zie vorige noot.

2) Hier worden bedoeld zulke geheimenissen, als waarvan we lezen in Ef. 3. Lange tijd was het verborgen, dat en hoe God de kerkdeur ook voor heidenen, mensen zonder bloed van Abraham, zou openzetten, maar de HERE had het Paulus geopenbaard. Zie ook de parafrase van 1 Cor. 15 : 51.

3) Zie 12 : 9 en de noot op dat vers.

4) De apostel gaat hier nog verder dan in vs 1, want uit het vervolg zal blijken, dat hij de profetie hoger stelt dan de gave om in Geestvervoering te spreken.

vermogen, al uw roerende goederen, weggeven zoudt [1]. Ja, tenslotte, dat ge u zèlf zoudt opofferen, ten vure! [2] En toch, als ge dat dan niet uit liefde deedt, zou het u nog maar tot schade wezen [3].

4 Dus: niets zonder de liefde [4].

De liefde is niet gauw aangebrand. Het duurt lang voor zij boos wordt [5].

Vriendelijk, welwillend, niet afstotend gedraagt zich de liefde [6].

Zij is niet jaloers.

De liefde pocht niet.

Zij is niet verwaand.

5 Zij gedraagt zich niet onbehoorlijk.

Zij is niet bedacht op eigen eer [7].

---

1) „Aan de armen" is door de St. V. ingevoegd, maar staat niet in de Schrift. Men kan ook andere schenkingen doen, b.v. voor kerkbouw, voor de zending, enz.

2) Het staat vast, dat in Paulus' dagen nog geen Christenen naar de brandstapel waren verwezen. Men heeft gemeend, dat de apostel de geschiedenis van de jongelingen in de vurige oven van Dan. 3 in het hoofd had. Maar dat behoeft niet. Hij heeft eerder met een zeer kras voorbeeld willen tonen, hoe mensen kunnen denken heel wat te doen voor God.

3) Men lette op de climax in vs 1, 2 en 3. De Corinthiërs stelden de glossolalie het hoogst. Dus komt die terstond in vs 1 ter sprake. Paulus stelde de profetie echter hoger. Maar ook die wordt in vs 2 afgewezen, als ze niet uit liefde voortkomt. Tenslotte laat hij in vs 3 zelfs de bijzondere Geestesgaven los en komt tot een voorbeeldig, indrukwekkend „goed" leven, zoals hij het zich uit z'n Farizees verleden herinnerde; een leven vol offerbereidheid, maar voor de afgod van eigen eer e.d. Dat *is* dan echter niet goed, en wordt niet als nuttig voor Gods naam en zaak beloond, maar als zonde gestraft.

4) In de voorafgaande 3 verzen is niet eenmaal het lidwoord gebruikt, hier staat voor het eerst *de* liefde. Over haar wordt nu verder gesproken alsof zij een mens, een persoon was. Bedoeld wordt: ieder, die de HERE nederig vreest en Zijn volk liefheeft, Ps. 119 : 63. Zo spreekt Paulus wellicht in Rom. 1 : 17 over de gelovigen met het woord „geloof", in 2 Cor. 5 : 21 over de rechtvaardigen met het woord „gerechtigheid". Zo zal „de liefde" hier betekenen: de liefhebbers.

5) Letterlijk: „lank-moedig", niet spoedig boos. Moeten we hier denken aan 1 Cor. 6 : 1-11 (met elkaar te gaan rechten in plaats van te verdragen en te schikken)?

6) Is hier te denken aan de groepsvorming te Corinthe (1 : 10, 11 en 11 : 18) en aan het harteloze weggrissen van wat men van huis had meegebracht, 11 : 21?

7) „Onbehoorlijk" en „bedacht op eigen eer", wanneer men b.v. maar steeds zichzelf wilde horen bij het profeteren, 14 : 29-33.

Wordt zij kwalijk behandeld, dan laat ze er toch haar hart niet door verbitteren [1]).
Ze zet het kwaad niet betaald.
6 Gebeuren er in de gemeente ongerechtigheden, dan heeft zij daar geen schik in. Neen, zij verblijdt zich in het gezelschap van allen, die hun leven laten leiden door de waarheid [2]).
7 Wat er ook gebeurt, zij weet te zwijgen, heeft altijd nog in de gemeente vertrouwen [3]), van de gemeente verwachting, voor de gemeente geduld.
8 De liefde blijft immer onmisbaar. Gaven om te profetéren echter, ze mogen er thans nog zijn, maar om eenmaal te moeten verdwijnen. Komt thans nog allerlei spreken in Geestvervoering voor, eens houdt dat op. Mensen, die begaafd zijn met bijzondere kennis van de geheimen
9 Gods [4]), zullen dan ook niet meer nodig zijn. Want die
10 kennis en dat profeteren is maar gebrekkig werk. Zodra straks de bedeling der volmaaktheid is aangebroken, be-
11 hoort alle gebrekkigs echter tot het verleden. Het is er mee als met het leven van een mens. Eerst is hij een kind en praat als een kind [5]), denkt als een kind en overlegt als een kind. Maar wanneer hij volwassen is geworden, heeft hij met al die dingen uit zijn kinderjaren afgedaan. Zo zal straks al datgene, waar gij thàns zo hoog tegen op ziet als wondere Geestesgave, behoren tot een kinderlijk, gebrekkig
12a verleden. Want schàt toch onze tegenwoordige bedeling zo hoog niet. Eerder lijken we thans op iemand, die in een

---

1) De vorige zinnen zijn, geadresseerd aan de hoogmoedige Corinthiërs, wel duidelijk. Begint hier vooral een waarschuwing aan het adres van de minder welgestelden, die bij de gemeentemaaltijden gegriefd werden, 11 : 21?

2) De waarheid, d.i. het Woord door Christus en de apostelen gepredikt, maakt vrij en blij, Joh. 8 : 32, 17 : 17, 18 : 37, zie ook Ps. 119.

3) Vertrouwen is hier duidelijker vertaling dan geloof, trouwens ook op andere plaatsen van het N.T. wel, zie parafrase Rom. 3 : 3. Onderlinge liefde is de moeder van twee dochters: wederzijds vertrouwen in en goede verwachting van elkaar.

4) Zie vs 2.

5) De apostel gebruikt een woord voor spreken, dat ook zit in glosso-*lalie*. Wil hij hiermee nog even doen voelen, dat ook het spreken in Geestvervoering maar tot de „kinderleeftijd" der kerk behoort?

spiegel kijkt[1]). Hij ziet daarin zichzelf niet zoals een
ànder hem ziet, die hem immers rechtstreeks aankijken
kan, vlak in zijn gezicht, maar hij weet alleen door middel
van zo'n troebele spiegel iets van z'n aangezicht af. Daar-
door is die kennis van hem maar een gebrekkige kennis.
Zo is het nu ook met ons. Ons onvermogen is nog zo groot,
dat we nog maar hoogst gebrekkige kennis bezitten en
zeer veel voor ons nog verborgen blijft. Dàn evenwel, wan-
neer de bedeling der volmaaktheid is aangebroken, zullen
we pas niet meer lijken op iemand, die zichzelf via een
spiegel kent, maar op iemand, die een ander regelrecht in
12b het aangezicht kijkt. Thàns is uw kennis nog maar gebrek-
kig. Dus behoeft ge u daar waarlijk niet op te verheffen.
Pas dàn, in die volmaakte toekomst, zijn alle belemme-
ringen van nú opzij gedaan, en zal uw kennis eerst te verge-
lijken zijn bij de man, die z'n naaste rechtstreeks kon aan-
13 kijken en hem daardoor uitstékend kennen kon. Van dat
uitstekende zijt ge thans echter nog heel ver af. Ge behoeft
u dus heus niet op iets uitstekends te beroemen. Het vol-
maakte blijft voor later bewaard. Pas dan zal het niet meer
nodig zijn in de gemeente des Heren elkaar, ondanks alles,
toch nog te blijven vertrouwen, altijd het goede nog van
elkander te blijven hopen en over elkaars gebreken in liefde
te zwijgen. Maar dat blijft nú, in deze gebrekkige bedeling,
nog wèl nodig. Dat ge jegens elkaar, ondanks alles, toch
steeds nog vertrouwen, goede verwachting en liefde hebt.
Die drie. Daarin moet ge voortdurend volharden. Terwijl
van dit drietal dan de liefde nog de grootste is, het nuttigst
voor de gemeente[2]). Omdat zij het is, die tot dat vertrouwen
en hopen in staat stelt[3]). Wie z'n broeder niet meer lief-
heeft, heeft in hem ook geen vertrouwen en van hem ook
14 : 1a geen verwachting meer. Houdt de liefde vast. Ze kan uit de
gemeente worden verjaagd en van de gemeente wegvluchten.

---

1) Men bedenke, dat de apostel nog niet onze spiegels kende, waardoor men z'n gelaat nauwkeurig kan leren kennen. Oudtijds gebruikte men metalen spiegels (denk aan de achterkant van een horloge of sigarettenkoker), waardoor men van zichzelf slechts een vage voorstelling kreeg.

2) „De beste" wil zeggen: het nuttigst voor het gemeentelichaam, zie 12 : 31.

3) 13 : 7. In plaats van het traditionele „geloof, hoop en liefde", vertale men „vertrouwen, goede verwachting en liefde" en 1 Cor. 13 wordt meteen duidelijk.

Maar als ge dàt ziet gebeuren, zet haar dan achterna en
houdt haar, houdt de liefde! [1])

1b Doch wilt ge perse met die bijzondere Geestesgaven
druk in de weer zijn, goed, gaat vrij uw gang. Maar doet het
dan zo, dat ge geen voorrang verleent aan het spreken in
Geestvervoering, maar aan de gave der profetie. Dat is nl.
2 de nuttigste van de twee. Want aan degene, die in Geest-
vervoering spreekt, heeft niemand iets. Zeker, hij aanbidt
en verheerlijkt Gòd wel. Maar niemand kan hem verstaan,
omdat hij in vervoering zijns geestes onbegrijpelijkheden
3 zegt, dingen die verborgen blijven [2]). Maar aan hem, die
profetéért, hèbben de mensen wat. Door wat ze hèm horen
spreken, worden ze opgebouwd, opgewekt [3]) en opge-
4 beurd. Terwijl het woord van hem, die in Géestvervoe-
ring spreekt, hoogstens strekt tot opbouw van alleen maar
hem zèlf, heeft dat van hem, die profetéért, de opbouw
5 van heel een gemeente ten gevolge. Al zou ik best willen,
dat gij allen in Geestvervoering zoudt kunnen spreken, ik
zou toch veel liever willen, dat ge de gave hadt om te
profeteren. Want wie profeteert, sticht veel meer nut dan
wie in Geestvervoering spreekt, tenzij deze natuurlijk dat-
gene, wat hij in vervoering sprak, vertolkt in begrijpelijke
taal, zodat heel de gemeente er opbouw door ontvangt.
6 Maar zoals het nú toegaat, neen, beste broeders, zo
gaat het niet goed. Een paar voorbeelden.

Veronderstelt eens: Daar komt iemand [4]) bij u spreken,

---

[1]) Hoe was de liefde inderdaad uit Corinthe op de loop! Men leze 1 Cor. 13 toch nooit los van heel de brief. Men neme ook steeds 1 Cor. 12 : 31b—14 : 1a als één hoofdstuk. Wat 'n „scherp" Schriftdeel blijkt het dan, in de zin van raak, actueel. Men make er nooit een algemeen „gedicht" van. Eerst wie 1 Cor. 13 ziet als een vlammend protest tegen de Corinthische liefdeloosheid — dè oerzonde van Corinthe, hoogmoedige liefdeloosheid, zie inl. § 3 — kan van daaruit het karakter van heel de brief verstaan. Geen ogenblik is de apostel die liefdeloosheid der Corinthiërs uit de gedachten geweest, van 1 : 11 tot 16 : 24, van begin tot eind.

[2]) Tenminste zonder uitleg; waarover in het vervolg, b.v. vs 5.

[3]) Dit woord heeft de ruime betekenis van opwekking door onderwijzing of door vermaning of door vertroosting.

[4]) De apostel bedient zich hier weer van de „ik"-stijl, zie hoofdstuk 13, om zijn berisping van de overschatting der glossolalie ietwat te verzachten. Het viel voor de Corinthiërs, die zich immers nogal voelden, natuurlijk niet mee, te moeten horen, dat het beter was van hun meestvereerde Geestesgave in de samenkomst der gemeente maar geen gebruik te maken.

maar hij doet het niet anders dan in Geestvervoering. Wat hebt ge aan zo'n man? De gemeente heeft geen enkel voordeel van hem, wanneer hij niet tot u spreekt in begrijpelijke woorden, en niet weet te profeteren of te onderwijzen krachtens hem geschonken openbaring of kennis.

7 Of vergelijkt het hiermee. Daar wordt ergens op de fluit of cither gespeeld. Ook die zijn op zichzelf maar levenloze instrumenten, maar wanneer men er op blaast, geven ze geluid [1]). Maar wanneer ze dat geluid nu voortbrengen zonder dat er verschil tussen de ene klank en de andere is, zonder verschil in toonhoogte en zonder tempoverschil, hoe zal men dan kunnen weten, welke melodie er wordt gefloten of wat er op de cither wordt gespeeld?

8 Of wanneer er oorlogsgevaar dreigt, wie zal zich dan ten strijde gorden, wanneer men uit het trompetsignaal niet wijs kan worden?

9 Of neem dit voorbeeld. Zo is het toch ook in het dagelijks leven. Stelt u zich voor, dat u dan niet door middel van uw tong [2]) duidelijk zoudt laten horen wat ge zegt. Hoe zal men dan weten wat gij bedoelt? Dan zoudt ge immers lijken op iemand, die maar klanken uitstoot.

10 Of dit. Er zijn onder de mensen misschien ik weet niet hoeveel soorten talen, en elke taalsoort geeft aan de woor-
11 den weer een eigen betekenis. Maar als ge [3]) zo'n taal nu eenmaal niet geleerd hebt en niet verstaat, zijt ge een vreemdeling voor ieder, die haar spreekt, en andersom: wie haar spreekt, is het ook voor u.

12 Gij leert hieruit, dat iedereen dus zorgt voor duidelijkheid. Dat moet gij ook doen. Gij zijt immers zo druk in de weer met die gaven der geesten [4]). Goed, maar hebt daarbij dan voortdurend het welzijn der gemeente op het oog.

13 Zoekt dàt dan steeds te bevorderen zoveel ge kunt. Laat daarom degene, die in Geestvervoering spreekt, er God om

---

[1]) Deze onmiskenbare zinspeling op de glossolalie doet denken aan de vermaning van 13 : 1 en zet haar ook weer gevoelig achteruit.

[2]) Hier zinspeelt de apostel heel sterk op de glossolalie, in welk woord nl. ook het woord gloosse of tong zit, zie noot op 12 : 2.

[3]) Ook hier bezigt de apostel weer de „ik"-stijl, zie vs 6. De toepassing van deze voorbeelden en daarmee de afwijzing van de overdreven waardering der glossolalie, is vlak bij, zie vs 12.

[4]) Zie noot op 12 : 11.

vragen, dat hij ook in staat moge zijn, datgene wat hij
sprak, in verstaanbare woorden te vertolken. Want ik weet
14 er alles van. Wanneer ge [1]) b.v. bezig zijt in Geestvervoering
God te aanbidden, dan aanbidt ge wel God met uw inner-
lijk, maar uw verstand heeft er niets aan, want zonder uit-
leg begrijpt ge het zelf niet eens wat ge zegt.
15 Ziet ge dus wat ge doen moet? Het is wel goed, dat
ge God aanbidt in Geestvervoering, maar ge moet het ook
doen in duidelijk verstaanbare woorden, zodat ge het zelf
begrijpt. Ge moet niet alleen Gode lofzingen in Geestver-
voering, maar ook in verstaanbare taal, zodat ge zelf weet
16 wat ge nu eigenlijk zegt. Want anders gebeurt het volgende:
Stel u voor, gij zijt bezig in Geestvervoering God te prijzen.
Maar nu is daarbij iemand aanwezig, die van Geestver-
voeringsspreken in 't geheel geen verstand heeft. Hoe kan
dan zo'n gemeentelid, gelijk wij Christenen dat gewoon
zijn, het hartelijk instemmend Amen op uw lofverheffing
17 doen horen? Hij weet immers niet, wat gij zegt. Want gij
zijt nu wel bezig God te danken, en dat is heel goed, maar
18 die ander ontvangt er geen opbouw door. Ge ziet dus, hoe
het moet. Gode zij dank mag ik gerust zeggen, dat ik veel
rijker tot het spreken in Geestvervoering begaafd ben dan
19 iemand van u allen. En toch maak ik daar nooit gebruik
van in de vergaderingen der gemeente. Dáár spreek ik veel
liever een stuk of vijf woorden die ik zelf en ieder ander
kan begrijpen, om daardoor anderen nog tot lering te zijn,
dan wel een paar duizend in Geestvervoering, waar niemand
wat aan heeft.
20 Ik wil u niet beledigen, beste broeders, maar ge moest
niet zo kinderachtig doen. Ook kinderen kunnen zich zo
vergapen aan het indrukwekkende en wonderbaarlijke, zon-
der verstandig te vragen wat men er nu eigenlijk voor
profijt van trekt. Ik had liever, dat gij onnozele kinderen
waart in het kwade [2]). Wordt liever gelijk aan volwassenen

---

[1]) Ook nu bedient de apostel zich weer, gelijk in 1 Cor. 13 en 14 : 6 en 11, van de „ik"-figuur, om de berisping wat aannemelijker te maken. Hij zegt in vs 14 en 15 „ik", maar bedoelt, gelijk uit vs 16 duidelijk blijkt, „gij", en wel ditmaal „gij" in het enkelvoud. Hij spreekt zo'n „glossolaal" aan.

[2]) Maar dat waren de Corinthiërs niet, zie b.v. de vermaningen tegen het dulden van ontucht, 5 : 1, 2, het tegen elkaar rechten, 6 : 1-11, het plegen van hoererij, 6 : 12-20, en de onderlinge verdeeldheid, 1 : 10, 11, 11 : 17-34.

in zaken, waarbij verstand en overleg te pas komt [1]).
21 We lezen in de Schrift [2]), dat Gods volk ongehoorzaam
was en naar Gods profeten niet wilde luisteren. Toen sprak
de HERE, dat Hij dàn wel 's tot hen zou spreken door middel
van de onverstaanbare tong en lippen van de Assyriërs,
hoewel ze ook dàn nog niet naar Hem zouden luisteren.
22 We kunnen hieruit leren, tegen wat voor mensen God dus
van zulke onbegrijpelijke tongklanken Zich bedient. Tegen
hardnèkkige, onbekéérlijke mensen. Maar daarom is de
profetie in uw vergaderingen veel profijtelijker dan het
spreken in Geestvervoering. Want gij zijt toch immers geen
hardnekkige ongelovigen, maar gij zijt toch immers ge-
hoorzame gèlovigen! [3])
23 Stelt u zich nu toch het volgende eens voor. Op zekere
dag is de gehele gemeente bijeen. En laten we nu ook 's aan-
nemen, dat niet sòmmigen, neen, maar dat àllen — dat
zoudt gij immers zo graag willen — bezig waren te spreken
in Geestvervoering. Maar wat gebeurt? Daar treden een
paar mensen binnen, die van zulk spreken in Geestvervoe-
ring totaal geen verstand hebben, ja misschien zijn het wel
puur ongelovigen. Wat zullen dan die mensen van u den-
24 ken? Toch zeker, dat gij niet goed wijs zijt. Maar stelt daar
nu eens tegenóver, dat gij allen zoudt doen, wat *ik* graag
zou willen, nl. dat gij allen zoudt profetéren, en dat er dàn
eens een of ander ongelovige binnentrad, iemand dus zonder
verstand van Geestvervoeringsspreken. Dàn zou zo'n man
door u allen overtuigd worden van z'n zondige leven. Dàn
25 zoudt gij allen z'n zonden veroordelen. Dàn zoudt gij —
als profeten zoudt ge daartoe dan in staat zijn — die man
tonen, hoe hij er van binnen uitziet. En dàn zou zo'n man
voor God op de knieën komen, en hij zou overal rond vertel-

---

1) Een zinspeling op de (rustiger) profetie?

2) Letterlijk „in de Wet". Hier duidt het woord Wet niet de 5 boeken van Mozes, maar het ganse O.T. aan, want de plaats, waarop de apostel het oog heeft, is Jes. 28 : 11.

3) Door de glossolalie werd niemands geloof opgebouwd (behalve het geloof van de „glossolaal" zelf, tenminste als hij ook bovendien over de gave der vertolking beschikte, 14 : 2, 4, 28) en werd geen enkele ongelovige bekeerd, want èn het eerste èn het laatste geschiedt alleen door de duidelijke prediking van het Woord van God. Door onbegrijpelijkheden wordt niemand bekeerd en niemand gebouwd.

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSE CHRISTELIJKE RADIO-VERENIGING

Contributie lidmaatschap (Omroepgids inbegrepen) f 5.— per halfjaar

Overneming van de gehele of gedeeltelijke inhoud van dit tijdschrift is verboden.

Redden wat kan

't Misbruyk in Godes Kerck allengskens [ingebracht
Is hier weer afgedaen in 't jaer seven- [tich acht

De meeste Amsterdammers en ook zeer velen buiten de hoofdstad kennen deze woorden wel. Ze vormen het opschrift op het koorhek van de Oude Kerk in Amsterdam en zijn een herinnering aan de Alteratie van 1578, toen deze stad de Spaanse zijde verliet en Geus werd.

Het concert van de Hohe Messe van Joh. Seb. Bach, dat op Woensdag 1 October via de N.C.R.V. werd uitgezonden vanuit het Amsterdamse Concertgebouw, heeft ons opnieuw naar het oude cultuurmonument gedreven dat Nederland in bovengenoemd Kerkgebouw bezit. Dit concert toch was georganiseerd door „Vrienden van de Oude Kerk", die mede hierdoor de gelden hopen te verkrijgen voor de zo hoogst noodzakelijke restauratie van een der oudste en mooiste Protestantse kerken in ons vaderland.

„IN 1285 gaf Gijsbrecht van Aemstel een stuk grond ten geschenke, waarop een kerk moest worden gebouwd, „zo vertelt Dr J. C. van der Does in „Ons Amsterdam". „Tot die tijd vormde Amsterdam nog geen afzonderlijke parochie; de kerk stond in Ouderkerk, waar ook de pastoor woonde. Maar de uitbreiding van de bevolking in de streek langs de Amstel maakte het mogelijk en wenselijk, dat daar een nieuwe kerk werd gebouwd, vandaar de gift van Gijsbrecht."

Welnu, deze kerk werd omstreeks 1300 gebouwd. Naar de heilige Nicolaas, de beschermheilige van de zeevaarders en Amsterdam beide, werd zij de St. Nicolaaskerk genoemd

Hier is inderdaad sprake van een monument van uitzonderlijke cultuurele schoonheid. Tegen het einde der 15de eeuw werden vele gildenkapellen aangebouwd. De grootste was de Mariakapel uit 1558, waarin de prachtvolle glas-in-lood-ramen van Dirck Crabeth en Lembert van Noort een plaats kregen.

Wil men verdere bijzonderheden? Een koor met massief koperen koorhek uit 1681, een fraai gebeeldhouwd tochtportaal uit 1620, een preekstoel in Renaissance-stijl met fraaie koperen leuning uit 1644. Boven de spitsbogen der pijlers van het middenschip loopt een galerij, het triforium genaamd.

En dan ..... het monumentale orgel, gedragen door twee paar zuilen van Cararisch marmer, één van de mooiste en beste instrumenten in Nederland, voltooid in 1726. Op het vorige orgel heeft Sweelinck zijn talenten getoond; hij was orgelist in deze kerk van 1577 tot 1621.

Het klokkenspel in de toren werd gegoten door de gebroeders Hemony; het heeft 36 klokken en werd in 1658 voltooid.

De Oude Kerk is „zwaar aan geschiedenis". De geschiedenis van Amsterdam, maar ook een deel van de geschiedenis van ons land, is nauw verweven met die van de Oude Kerk. De vele gedenkplaten en grafmonumenten getuigen ervan. Men denke aan het grafmonument van Jacob van Heemskerck met het bekende rijm van Hooft:

Heemskerck, die dwars door 't Ys
en 't Yser dorste streven,
Liet d'eer aan 't Land, hier 't Lijf,
voor Gibraltar het Leven.

Wij noemen ook nog het gebrandschilderde raam van Philips IV van Spanje, die in 1648 de zeven Provinciën vrij en onafhankelijk verklaarde. Het onderschrift van Vondel luidt:

Philippus tekent met sijn handen,
Het vreeverbond met seven landen,
En staat sijn recht en tytel af,
Dit tuyght het segel, dat hij gaf.

Wij kunnen zo ten volle begrijpen dat de „Vrienden van de Oude Kerk" alles doen om te redden wat er van dit monument van nationale betekenis te redden valt.

Het zou ons allerminst verbazen, indien hun schone streven bij zeer velen onzer lezers bijval vond. Wij zetten echter niet enige actie op. Bijval voor behoud van dit cultuurmonument kan men tonen door zich in verbinding te stellen met de heer Ir. H. Voorham, Brouwersgracht 47, Amsterdam.

A. B. R.

DEZE WEEK

Zondagavond-zang

Als eerste van een reeks gemeentezangavonden op Zondag hoort U een programma uit de Buurkerk te Utrecht m.m.v. het Buurkerkkoor geleid door Mees van Huis met Stoffel van Viegen op het orgel. (7 uur).

Gelooft u dat?

Zondagavond spreekt voor het eerst Ds H. G. Groenewoud te Groningen in een reeks voordrachten over het Reformatorisch belijden (7.30 uur).

Harlekijntje

Een juichkreet klinkt op onder de jongens en meisjes want Harlekijntje trekt er weer op uit!
Maandagmiddag 5.30 uur.

De Campground Singers

die zich noemen naar de verzamelplaats (campground) der gelovige Amerikaanse negers, brengen Maandagavond hun eerste programma van negro-spirituals (7.45 uur).

Internationaal orgelconcours 1952

Eveneens Maandagavond 9.25 uur hopen wij het internationaal improvisatieconcert uit te zenden uit de Bavo in Haarlem; Woensdagavond 8.20 uur is er een concert met werken van Henk Badings en Anthon v. d. Horst.

De jeugdconcerten

worden Woensdagmiddag 3.00 uur geopend met een uitzending van het Nederlands Kamerkwartet met een toelichting van Akke de Vries.

Met band en plaat voor u paraat

Ons programma van veel gevraagde opnamen is geplaatst op Donderdagavond — de gunstige tijd van half acht tot 8 uur.

K.N.M.I.

6.40 Uitgebreid weerbericht (weersverwachting en waarschuwingen, weersoverzicht, weerrapporten).

N.C.R.V.

8.00 (Gez. Pr.). NIEUWSBERICHTEN, weersoverzicht K.N.M.I. en weerrapporten.

8.10 GRAMOFOONMUZIEK.
1. Concerto grosso in a, Antonio Vivaldi: a. Allegro; b. Larghetto e spiritoso; c. Allegro. Orchestre Stabile Accademia di Santa Cecilia o.l.v. B. Molinari; 2. Passacaglia, Ottorino Respighi. Scala Orkest o. l. v. Gino Marinuzzi. (Gr.pl.).

I.K.O.R.

8.30 Morgengebed in de Pieterskerk in Utrecht.
Voorganger: Dr E. van der Schoot, Ned. Herv. Pred. te Utrecht.
Organist: George Stam.
Orde van dienst:
Inleidende psalm: Psalm 122 : 1 en 3. Votum. Aanroeping. Opwekking. Gezang 61. Zegenbede. Psalmlezing Psalm 100. Gezang 88. Schriftlezing: Matth. 9 : 1-8. Schriftuitlegging. Gezang 154. Geloofsbelijdenis. Gebeden. Gezang 169. Zegenbede. Gemeente: 3 x Amen.

9.15 Kerkmuziek.
Onder leiding van Willem Mudde zingt het koor een Magnificat van Heinrich Schütz.
George Stam speelt op het orgel van de Pieterskerk in Utrecht enkele koraalvoorspelen van Dietrich Buxtehude.

K.R.O.

9.30 (Gez. Pr.) Nieuwsberichten.

9.40 1. Sonate voor 3 fluiten in d kl.t. opj. 7 no. 4, J. B. de Boismortier. Uit te voeren door Fernand Dufrene, Robert Rochut en Georges Lussagnet. (gr.pl.)

9.55 Inleiding Hoogmis.

10.00 Plechtige Hoogmis van Rozenkranszondag in de Kapel van het Dominicanenklooster „Albertinum" te Nijmegen.

11.30 Clavecimbelmuziek van Couperin. (gr.pl.)

11.40 (Gez. Pr.) Het Omroepkamerorkest o.l.v. Roelof Krol, m. m. v. de Belgische violist Robert Hosselet.
1. Concerto grosso in g kl.t. op. 3 no. 2, A. Vivaldi. 2. Concert in a kl.t. voor viool en orkest, J. S. Bach. Solist: Robert Hosselet.

12.15 n.m. Apologie.
Prof. Dr J. B. Kors O.P. beantwoordt vragen van luisteraars.

1950: Engers ruchtscmp it. 161 vergaan.

1.00 n.m. (Gez. Pr.) Nieuwsberichten. Aansluitend: Katholiek nieuws.

1.10 n.m. Hitparade..... tophits, welke op dit moment het meest beluisterd, het meest verkocht en het meest gevraagd zijn..... in het gelid gezet door het „Orkest Zonder Naam" o.l.v. Ger de Roos, m.m.v. „De Drie Musketiers", en door duizenden uitverkoren als successen van de dag . . .

1.40 n.m. „In 't Boeckhuys".
Piet Oomes spreekt over de kunst van Stijn Streuvels naar aanleiding van het verschijnen van deel I en III der „Volledige Werken" bij de Wereld-Bibliotheek.

1.55 n.m. Selecties van walsen van Charles Ancliffe. (gr.pl.)
Weens Wals Orkest.

2.00 n.m. „De Spelevaart" is weer een half uur in de aether. Van dit, van dat, van alles wat voor grote en kleine jongens en meisjes. Tussen gezellige plaatjes door hoor je 'n spelletje van Medy Dona: „De kachel en de haard".
Medewerkenden: Rosemarie Lippes en Wim Quint.

2.30 n.m. Symphonie no. 2 in D gr. t., L. v. Beethoven. Het Maastrichts Stedelijk Orkest o.l.v. André Rieu.

3.10 n.m. Eeuwfeest kerkelijke hiërarchie. Pastoor A. J. C. Commissaris spreekt over: De Katholieke Kerk sedert het herstel van de Hiërarchie".

3.40 n.m. Cyclus werken van Claudio Monteverdi I.
Magnificat (1610). Uit te voeren door het Nederlands Kamerkoor o.l.v. Felix de Nobel m.m.v. Albert de Klerk, orgel.

4.10 n.m. Katholiek thuisfront overal!

4.15 n.m. Sport. Verslag van de voetbalwedstrijd Xerxes—R.B.C. door Leo Pagano.

4.30 n.m. Vespers van Rozenkranszondag in de Kapel van het Dominicanenklooster te Nijmegen.

N.C.R.V.

5.00 n.m.

van de Chr. Gereform. Kerk van

(Foto pag. 1566)
Chr. Gereformeerd Predikant, aldaar. Organist: N. HOOGEVEEN.
1. Votum en zegengroet; 2. Zingen: „Wat blijdschap smaakt mijn ziel", (Psalm 26 vers 8 en 7); 3. Geloofsbelijdenis; 4. Schriftlezing Psalm 84; 5. Lezing van de tekst Psalm 84 vers 2 en 3; 6. Gebed; 7. Zingen: „Hoe lief'lijk hoe vol heilgenot", (Psalm 84 vers 1, 2 en 4); 8. Prediking over: „HUNKERING NAAR INWONING BIJ GOD"; 9. Zingen: „Dat Bazans hemelhoge berg", (Psalm 68 vers 8); 10. Prediking (tweede deel); 11. Dankgebed; 12. Zingen: „Daar zal ons 't goede van Uw woning", (Psalm 65 vers 3); 13. Zegen.

6.30 n.m. EVANGELISCH MANNERCHOR WEIDENAU-SIEG (Dld.), o. l. v. HELMUT BAMBERGER.
1. Schwinge dich auf, Adolf Conrad; 2. Herr unser Gott, wie gross bist du, Schnabel; 3. Wer unter dem Schirm des Höchstens sitzt, Arno Fleischer; 4. Auf Adlers Flügeln getragen, Fr. Hänsler; 5. Wenn taufrisch der Morgen.

6.50 n.m. ADAGIO EN FUGA in c, K.V. 546, WOLFGANG AMADEUS MOZART.
Weens Philharmonisch Orkest o.l. v. Herbert von Karajan. (Gr.pl.).

7.00 n.m

(Zie pag. 1565)

7.30 n.m. „GELOOFT U DAT?"
Het Reformatorisch belijden toegelicht door Ds H. G. GROENEWOUD, Nederlands Hervormd Predikant te Groningen.

K.R.O.

7.45 n.m. (Gez. Pr.) Nieuwsberichten.

8.00 n.m. Na 't eten..... noten toe! (gr.pl.)

8.25 n.m. De gewone man zegt er 't zijne van.

8.30 n.m. „Uit en thuis".
8.30 Het Promenade Orkest o.l.v. Benedict Silberman, m.m.v. Aukje Karsemeyer-de Jong, sopraan, Mady Meth, sopraan, Frank Berga, tenor, Bert Robbe, tenor.
„Te gast bij Leo Fall".
9.25 T.T. Thuisfront tombola.
9.30 „De Pickwick Club" IV.

len, dat onder die Corinthische Christenen werkelijk niemand
anders dan de ware God Zijn woning heeft gemaakt [1]).
26 Zal ik u dus eens zeggen, hoe het moet? Broeders,
neemt m'n aanwijzingen in liefde aan. Tijdens uw verga-
deringen blijken er heel wat te zijn, die over bijzondere gaven
beschikken. Hier is er een in staat een lied voor te dragen,
ginds is er een, die kan onderwijzen [2]), een ander weet open-
baring mee te delen [3]), weer een ander kan spreken in Geest-
vervoering, en tenslotte is er nog een, die de gave der vertol-
king van Geestvervoeringsspreken bezit. Dat is alles goed en
wel, maar ge moet er steeds het profijt en de opbouw der ge-
27 meente bij beogen. Is er dan b.v. iemand, die de gave bezit in
Geestvervoering te spreken, goed, maar laat het dan door niet
meer personen dan twee of hoogstens drie per samenkomst
gebeuren; en dan niet door elkaar heen, maar ieder op z'n
beurt; en ook niet anders dan wanneer er iemand bij is, die
de gave heeft het gesprokene in begrijpelijke woorden te
28 vertolken. Is zo iemand er echter niet bij, laat dan het
spreken in Geestvervoering achterwege blijven in de ver-
gaderingen van de gemeente, maar laat men het thuis doen,
29 tot opbouw van zichzelf en tot lof van God. Maar nu de
gave der profetie. Ook dit profetéren moet door niet meer
personen dan twee, hoogstens drie per samenkomst plaats
hebben. En laten dan de anderen toehoren, en toezien, of
er wel wordt geprofeteerd naar de mening des Geestes [4]).
30 Ook moet men niet al te lang aan de gang blijven met
profeteren, maar wanneer er onder degenen, die daar ne-
derzitten, soms een ander is, die van God een openbaring
ontvangt, en hij wil spreken, moet degene, die bezig is
31 met profeteren, ophouden. Want dat kunt ge best, nl.
ieder op z'n beurt profeteren, en maken, dat uw onder-
wijzing en vertroosting de gehele gemeente ten goede komt.

---

1) We leren hieruit iets aangaande de profetische gave in de eerste dagen der Nieuw-Testamentische kerk. Blijkbaar gaf de Heilige Geest aan de profeet iemands gedachten en overleggingen, misschien ook wel zijn verleden, te kennen. Vergelijk de geschiedenis van de Here Jezus, Die de doopceel van de Samaritaanse vrouw lichtte, waarop deze sprak: „Ik zie, dat gij een profeet zijt", Joh. 4 : 19.

2) Door b.v. te vertellen over de werken en woorden van de Here Jezus.

3) Moeten we hier aan de profetie denken?

4) Zie 12 : 10.

32 Want God zorgt er altijd voor, dat de geesten, die u tot
profeteren bekwamen [1]), aan de profeten zelf onderworpen
zijn, zodat ge in staat zijt bij uw profeteren de orde te
betrachten en ieder op z'n beurt en niet te lang achtereen te
33a spreken. God is Zelf immers ook een God niet van wanorde,
die bron van allerlei twist en tweedracht, maar van vrede.
33b Ook de volgende beperking leg ik nog aan de pro-
fetie op.
Er moet in de samenkomsten der gemeente niet
worden geprofeteerd door vrouwen. Dit komt bij u te
Corinthe voor, maar ge moest dat niet goed vinden. In de
andere gemeenten der heiligen gebeurt het evenmin.
Ook al geeft God soms de gáve om te profeteren aan vrou-
34 wen [2]), laten ze die thuis beoefenen. Maar in de samen-
komsten der gemeente behoren zij te zwijgen. Want het
komt aan vrouwen niet toe, het woord te nemen en het
woord te voeren. Dat strookt niet met de instelling Gods
zoals we die uit de Schrift [3]) kennen, nl. dat de vrouwen
35 zich ondergeschikt moeten houden aan de mannen. Even-
min moeten ze in de gemeentelijke samenkomsten, wanneer
zij iets niet begrijpen, daarnaar in het openbaar vragen,
maar ze moeten dit thuis doen, aan haar eigen mannen.
Want wanneer een vrouw in de samenkomst der gemeente
36 het woord voert, staat dat lelijk. En gij, Corinthiërs, hadt
niet zo vrijpostig mogen zijn, om geheel alleen zulke
dingen in te voeren. Het lijkt wel alsof het Woord van God
vanuit Corinthe over de wereld is uitgegaan, inplaats vanuit

---

1) Zie noot op 12 : 11.

2) Zie 11 : 2-16. Wanneer de apostel daar toch spreekt van het bidden of profeteren van vrouwen, moet men niet menen, dat zulks met 14 : 33b-36 strijdt, want aangenomen, dat de apostel in 11 : 2-16 het oog had op 't profeteren van vrouwen in het openbáár (en niet thuis), dan volgt daaruit nog niet, dat hij het goedkeurde. Integendeel, hij liet daar juist zien, hoezeer een vrouw zich ontsierde, wanneer zij zich mannelijk aanstelde, *bijvoorbeeld* bij bidden en profeteren. Hij had ook een ander voorbeeld kunnen nemen. Dat hij dit niet deed, zal verband houden met zijn afkeuring, reeds toen, van de Corinthische gang van zaken, waarbij sommige Christinnen zich al te zeer op één lijn stelden met haar mannen. (Misschien ook als verkeerde toepassing van de leus: „Ik sta als Christin tegenover alle dingen vrij"? 6 : 12.)

3) Evenals in 14 : 21 staat hier het woord Wet, dat ditmaal kan betekenen de 5 boeken van Mozes, waarin ons verhaald wordt, hoe God eerst de man schiep en daarna pas de vrouw, den man tot hulp, zie 11 : 8 en 9. Deze scheppingsinstelling wordt door Christus' werk niet vernield, maar hersteld.

Jeruzalem, en alsof Corinthe zal uitmaken wat de HEERE van ons vraagt. Terwijl het juist andersom is: dank zij Gods genade is ook tot u het evangelie gekomen. Maar niet tot u alleen, ook tot andere gemeenten, en die moet gij geen aanstoot geven door zulke vreemde dingen goed te vinden.

37 Wat ik u schrijf, duldt geen tegenspraak. Mocht iemand soms bij zichzelf denken: „Ja maar, ik ben toch evengoed een profeet of een anderszins door de Geest begaafde als Paulus", laat hij dat dan tonen door van ganser harte te erkennen, dat wat ik schrijf niet maar eigenmachtig door mij geschreven wordt, doch in opdracht van
38 Christus aan u bevolen wordt. Erkent iemand dit echter niet, dan wordt hij door mij niet als profeet of anderszins door Gods Geest begaafde erkend.

39 Dus nu weet ge, wat ge te doen hebt. Neemt mijn terechtwijzingen gewillig aan. Ik gaf ze u uit liefde. Ge zijt toch m'n broeders? Ge moet u dus maar vooral beijveren in het profeteren. Al wil ik daarmee niet zeggen, dat ge het
40 spreken in Geestvervoering moogt verhinderen. Als er maar geen verwarring door ontstaat. Want zorgt er toch voor, dat alles betamelijk en ordelijk in uw samenkomsten toegaat.

E. OVER DE WEDEROPSTANDING ONZER DODEN (15 : 1-58).

15 : 1 Maar broeders toch. Nu zou alles nog voor niets zijn geweest. Ik moet u blijkbaar opnieuw, helemaal van voren aan, het evangelie bekend maken [1]). En dat, terwijl ik het u nota bene al lang geleden gepredikt heb. En dat, terwijl gij het toen ook aangenomen hebt. En dat, terwijl het sindsdien ook de grondslag van uw nieuwe leven geworden is.
2 En dat, terwijl ge op weg zijt, door middel van dat evangelie uit het verderf te worden gered. Tenminste,

---

[1]) Pakkend is dit begin van 1 Cor. 15. Wanneer iemand iets al lang weet, kan men het hem natuurlijk niet meer *bekend* maken. Toch zegt de apostel het hier zo. Sommige Corinthiërs hadden eigenlijk het evangelie verloochend, door te zeggen dat er geen dodenopstanding was. Maar als dat waar was, zou er natuurlijk ook geen evangelie mogelijk zijn. Want dat staat of valt met de opstanding van Christus.

wanneer ge het net zo bewaart als ik het u gepredikt heb.
Anders zoudt ge nog totaal voor niets tot het geloof gekomen
zijn.
3 Ge weet immers wat de hoofdinhoud was van wat ik
u toen gepredikt heb, ja, eigenlijk doorgegeven heb, nadat
ik het voordien op mijn beurt ook eerst van anderen had
overgenomen, zodat ik waarlijk met geen fantasieën kwam.
Het was dit: dat Christus gestorven is om de straf voor
onze zonden te dragen. Of het evangelie dus ook iets is,
waaraan niemand behoort te tornen. Ook is Hij maar niet
per ongeluk of bij toeval gestorven, maar het heeft zo
moeten zijn, omdat het naar 's HEREN plan was. Het was
alles reeds in de Schriften voorzegd, dat en hoe de Christus
sterven zou. Wie dus aan Christus' waarachtige dood raakt,
raakt aan die Schriften en aan het verlossingsplan Gods.
4 Ook heb ik u toen meegedeeld, dat Hij, eveneens overeen-
komstig de voorzegging daarvan in de Schriften, begraven
is en op de derde dag daarna is opgewekt. Wie dus aan
Christus' waarachtige begrafenis zou raken, zou dus ook
5 weer aan de Goddelijke Schriften raken. Voorts heb ik u
de namen der getuigen van Zijn waarachtige opstanding ge-
noemd. Na Zijn opstanding is Hij gezien door niemand
minder dan Cephas, een man dus van gezag ook onder u [1],
6 vervolgens door de twaalf [2]. Daarna hebben Hem wel
over de 500 broeders tegelijk gezien. Weliswaar zijn som-
migen van hen reeds overleden, maar de meesten zijn nog
7 in leven en zouden het dus alsnog kunnen getuigen. Verder
heeft Jacobus Hem gezien, een man van gezag dus te Jeru-
zalem. Daarna hebben allen, die ter prediking van het
8 evangelie uitgezonden zijn, Hem nog gezien [3]. Het aller-
laatst verscheen Hij echter ook aan mij. Aan mij, om zo te
zeggen de misdracht onder de apostelen, evenmin de naam
van apostel waard als een onvoldragen vruchtje de naam
9 van mens. Dáárom immers komt aan *mij*, onwaardig als ik
de aposteltitel ben, slechts de minste plaats onder de

---

1) 1 : 12, 9 : 5.

2) Strikt genomen elf, maar „de twaalf" was blijkbaar een staande term geworden.

3) Er staat letterlijk weer „apostelen". Dit woord zal hier nog de (oorspronkelijke) ruime betekenis van uitgezondenen hebben.

apostelen toe, omdat ik zo'n gruwelijk kwaad bedreven
10 heb. Ik heb de gemeente vervolgd van....God! Nochtans ben ik door Gods ontferming geworden tot wat ik thans ben, nl. tòch apostel. En die ontferming heeft God mij niet voor niets bewezen. Ze heeft rijke vrucht gedragen. Want ik hèb wat afgezwoegd. Meer dan al de andere apostelen. Hoewel, niet ik heb al dat werk gedaan, maar Gods ontferming, die sindsdien nooit meer van mij is geweken.

11 Zodat ik maar zeggen wilde: of ge nu mij neemt of hen, de andere predikers, bij ons allen is de opstanding van Christus een waarachtig gebeuren, door de Schrift voorzegd en blijkens vele getuigen ook metterdaad geschied, de hoofdzaak der prediking. En het is door deze prediking, dat gij zelf Christenen geworden zijt.

12 Dus dat staat vast.

Daar valt niet aan te tornen.

Zo klinkt allerwegen de evangeliebazuin.

Christus, Die Zich tot het gezelschap der doden vernederd heeft, is uit hun midden opgewekt. Christus wordt als Verrezene verkondigd.

Maar hoe is 't dan mogelijk, dat sommigen uwer zeggen, dat er geen opstanding van doden bestaat? Zien ze
13 wel, waar men met zo'n bewering terecht komt? Want stel, dat er werkelijk eens geen opstanding van doden was. Dan zou Chrìstus evenmìn zijn opgewekt. Want Hij is evengoed
14 een dode als alle andere doden geweest. Maar denkt u zich daarvan de consequenties eens in. Deze twee consequenties. Als het werkelijk waar was, dat Christus niet was opgewekt, zou natuurlijk niet alleen de prediking van ons, apostelen, van haar inhoud zijn beroofd, maar eveneens het geloof
15 van u. En wat dat eerste (onze prediking) aangaat: dan was onze prediking niet slechts inhoudloos, maar dan was ze bepaald oneerlijk. Dan zouden we verdienen te worden gesignaleerd als valse getuigen, en die zich nog wel uitgaven voor door God gezondenen. Omdat onze getuigeverklaring, dat Christus door God is opgewekt, in flagrante strijd met de feiten zou zijn en derhalve met God Zelf. Dan hadden we maar wat van God gelogen. Omdat God Hem immers niét had opgewekt. Ik zeg natuurlijk, als dat tenminste waar was, wat er ten uwent wordt beweerd, dat er

16 geen doden worden opgewekt. Want als er geen doden
17 worden opgewekt, is Christus evenmin opgewekt. Maar denkt u zich ook die tweede consequentie nog wat verder in [1]). Als het eens werkelijk waar was, dat Christus niet is opgewekt, dan zou uw geloof niet alleen maar van alle inhoud zijn beroofd, maar dan kwaamt u met zo'n geloof ook bedrogen uit. Dan zou nog altijd op u drukken de verschrikkelijke last van uw vroegere afschuwelijke heidenleven, waarvan ge zeer wel weet, dat het heen leidt naar het verderf [2]). Want dan was daarvoor blijkbaar geen vol-
18 doende betaling geschied. Ook zouden dan natuurlijk al degenen, die reeds zijn overleden, en bij hun sterven op Christus' genoegdoening hun hoofd hadden neergelegd, bedrogen en beschaamd in het verderf zijn terechtgekomen.
19 Voor de dood en al wat daarna komt, zou Christus dan niets betekenen. Zijn evangelie zou dan hoogstens alleen maar voor dit tegenwoordige leven enige waarde hebben. Dan zouden we van zo'n Christus slechts voor dit leven iets kunnen verwachten. Maar wat? Een Verlosser was Hij dan niet. Ach, dan hadt ge [3]) beter maar heidenen kunnen blijven. Dan was u zulk een bittere teleurstelling bespaard gebleven en zoudt ge tenminste niet dùbbel beklagenswaardig zijn.
20 Maar we weten beter. Vast staat, wat we zoëven [4]) erkend hebben als hèt onbetwijfelbare feit: dat Christus uit de doden is opgewekt! En wel zó, dat gij voor uw overleden mede-Christenen [5]) heus niet behoeft te vrezen, dat hun vertrouwen op Christus totaal voor niets is geweest. Christus is, moet ge weten, opgestaan als hun Eersteling. Zoals oudtijds in de aanbieding der eerstelingen van de oogst de ganse opbrengst van de oogst begrepen was, zo komt ook de opstanding van Christus aan allen, die in Hem

---

1) Verdere uitwerking van vs 14 (inzake het *geloof* der Corinthiërs).
2) 1 : 18.
3) De apostel schrijft „wij", maar zal, gelijk ook op andere plaatsen in deze brief (zie noot op 13 : 1), bedoelen „gij".
4) Vs 12.
5) Blijkens het gebezigde woord voor „ontslapenen" heeft de apostel hier aan vs 18 gedacht. Men verlieze dit niet bij de verzen 20—28 uit het oog. Dit is een tussenstuk, naar aanleiding van iets in vs 8 over de ontslapenen.

geloven, zeker en vast ten goede. Dat ligt voor hen in
21 Christus' opstanding gegarandeerd [1]). Want het gaat met
die opstanding der doden net als met het sterven. We
krijgen het leven op dezelfde manier als de dood. De dood
is maar niet uit zichzelf over ons gekomen. Hij is door
iemand veroorzaakt. Door een zeker mèns. Daarom zal de
òpstanding der doden ook te danken zijn aan iemands be-
22 middeling, de bemiddeling van een zeker mèns. Die twee
mensen zijn: Adam en Christus. Want net zo iemand als
Adam is de Christus. Tussen de gevolgen van het gedrag
van ieder dier twee mensen is treffende gelijkenis. Zoals
Adam met alle mensen een gemeenschap vormt, waarin
hij voor allen de dóód veroorzaakt — reeds thans; we zien
het dagelijks voor onze ogen —, zo vormt ook Christus een
gemeenschap, waarin Hij voor allen de opstanding ten
23 léven teweeg brengen zal. Al zien we dàt nu nog niét voor
onze ogen. En misschien hebben sommigen uwer zich
daarover wel verwonderd. Ze zeggen misschien: Er gebeurt
maar niets. Inderdaad, de doorwerking van het leven uit
Christus tot de wederopstanding der Zijnen wordt thàns
nog niet gezien. Maar dat komt, omdat het nu eenmaal
aldus door God geregeld is: het gaat bij afdelingen, bij
etappen, met die opstanding. Niet alles tegelijk. Eerst wordt
Christus opgewekt. Hij als Eersteling, in Wiens opstanding
die der Zijnen wel reeds gewaarborgd en verankerd ligt. Maar
pas later komen dézen aan de beurt. Dat zal zijn, als Hij
24 wederkomt. En dan zal Christus daarna Zijn taak ten einde
brengen. Want die is nog maar niet met onze wederopstan-
ding volbracht. Christus was immers door God, Zijn Vader
op aarde gezonden met de opdracht, te bewerken, dat on-
gehoorzame mensen zich weer gewillig onder Gods heer-
schappij zouden buigen. Die opdracht zal Christus dan
volkomen ten uitvoer brengen. Dan zal God, dank zij
Christus' optreden, weer volkomen gehoorzaam worden ge-
diend. Want Christus zal dan voorgoed een eind hebben
gemaakt aan de hinderlijke invloed van al wat nu nog zich
met z'n hoogheid, macht en kracht tegen Gods heerschappij
25 verzet. Maar zover zijn we thans nog niet. Ge moet niet

---

1) Zie over deze eerstelingen de parafrase van Rom. 8 : 23 en 11 : 16.

alles tegelijk verwachten. Eerst heeft de verrezen Christus
nog te strijden als een vorst en eerst moet Hij nog, om met
26 de Schrift te spreken [1]), al Zijn vijanden verslaan. En
onder die vijanden is de dood de laatste. De kracht van de
dood zal dus pas dàn voorgoed gebroken zijn. Als Christus
27 de Zijnen opwekt. En of Hij daartoe in staat zal zijn!
Want, om met Psalm 8 te spreken [2]), God heeft over alle
ding de macht aan Hem verleend. Dit Schriftwoord moet
evenwel niet verkeerd worden opgevat. (Namelijk, dat alle
macht aan Christus is gegeven.) God heeft daarmee natuur-
lijk geen troonsafstand gedaan, en God, Die Hem Zelf met
die macht bekleedde, heeft Zich daardoor natuurlijk niet
28 Zelf aan de Christus onderworpen. Integendeel, juist anders-
om. Alles zal juist op de verheerlijking van God uitlopen.
Straks heeft Christus alle tegenstand overwonnen, en dan,
dàn zal pas dat hoge einddoel zijn bereikt, waarvan ik
zoëven [3]) sprak. Want de zending van Christus beoogde
niet maar de wederòpstanding der Zijnen alleen. Alsof het
al voldoende zou zijn, wanneer zij maar weer met Christus
zullen leven. Christus had de opdracht ontvangen, om als
gehoorzame Knecht des HEREN er voor te zorgen, dat er
weer gewillig onder God gebogen werd. En dat doel zal
Hij dàn bereiken, als Hij met heel de vrucht van Zijn
arbeid Zich nederbuigt voor God, Zijn Vader. Want dàt
was het hoge doel. Nog niet eens, dat gij weer uit de doden
werdt opgewekt. Maar dat God door alle verlosten weer in
alles, volledig en zonder mankeren, gehoorzaam zou wor-
den gediend, verheerlijkt.
29 [4]) Dus weg ermee!

---

1) Ps. 110 : 1.
2) Ps. 8 : 7.
3) Vs 24.
4) De apostel komt hier terug op zijn tweevoudige conclusie in vs 14 op de redenering van vs 13: Wanneer er geen opstanding van doden was, was ook Christus niet opgewekt. Die conclusie luidde toen: a) dan was de prediking van ons, apostelen, zinloos, ledig en b) dan was ook uw geloof zinloos, vs 14. In vs 15 en 16 was a) nader uitgewerkt, in vs 17—19 was b) nader uitgewerkt. Nadat nu in vs 20—28 even nader is ingegaan op een gedachte in vs 18 (dat de ontslapen gelovigen dan bedrogen uitkomen zouden), komt de apostel terug op hetgeen hem blijkens vs 14 steeds in het hoofd zat. Hij werkt in vs 29 nog weer nader uit deel b der conclusie van vs 14 (de zinloosheid om tot het Christelijk geloof te kómen) en werkt in vs 30—32 nader uit deel a van vs 14

Die dwaling is moordend.

Waarom zal men anders nog Christen worden en zich laten dopen, en dàt met de grote kans, dat men het met de dood moet bekopen? Wat begìnnen zulke mensen dan? Als er tòch immers helemaal geen opwekking van doden zal zijn, waarvoor dan al die moeite en waarom voor zo'n
30 doop het leven gewaagd? [1]) En evenmin als het dan zin hebben zou, Christenen te wòrden, zou het dan zin meer hebben Christenen te máken, zoals wij, predikers van het evangelie, dat doen, en nog wel onder voortdurend lijfs-
31 gevaar. Dagelijks stel ik mijn leven in de waagschaal. Zou dat dan allemaal voor niets zijn? Waarachtig niet. Dat beweert gij zelf wel anders, waarde broeders [2]). Verscheidenen uwer vinden het immers zo'n eer, dat ze door mij tot het geloof gebracht en gedoopt zijn en ze prijzen me. (Al moeten ze niet vergeten, dat ik slechts in dienst stond
32 van onze hoge Heer Christus Jezus.) Ook hier te Efeze heb ik weer moeten strijden met vijanden, die te keer gingen als beesten. Stel, dat dat nu maar een vechterij van mij was geweest, zoals er nu eenmaal zovéél onder de mensen wordt afgevochten, zonder verder uitzicht, wat zou ik daar dan aan hebben? Neen, als het inderdaad waar was, wat sommigen uwer beweren — dat er geen doden worden opgewekt —, dan hadden de slechte mensen gelijk, die leven bij de leus: laten we maar eten en drinken, want morgen sterven we toch [3]). En dan is alles afgelopen, denken
33 ze. Weest maar voorzichtig. Laat u door zo'n redenering niet meenemen. Ze zou ook van u slechte mensen kunnen maken. Het spreekwoord zegt terecht: „Verkeerde gesprek-
34 ken bederven goede zeden". Nuchter te zijn, is heel goed. Maar dan moet men niet te nuchter zijn om te willen geloven, dat God machtig is om doden op te wekken. Betracht

---

(de zinloosheid om anderen tot het Christelijk geloof te brèngen). In beide stukken, in vs 29 en in vs 30—32, is de hoofdgedachte: waarom zal men zich dan nog in zo grote gevaren begeven (als gelovigen in 't algemeen, vs 29, en als predikers in 't bijzonder, vs 30—32).

1) Al werd men te Corìnthe toentertijd niet om het geloof vervolgd, zulke Christenen had de apostel zelf wel reeds ontmoet in zijn arme slachtoffers, Hand. 9, en hij had zoëven nog aan hen gedacht, 15 : 9.

2) 1 : 12, 3 : 4.

3) Jes. 22 : 13.

liever de nuchterheid, die de rechtváárdigen betaamt en laat u voortaan niet meer met de zònden in. Want wat die macht van Gòd aangaat, om wonderen te werken, b.v. om doden op te wekken, och, sommige mensen hebben daar geen flauw besef van. Het spijt me, dat ik zo moet spreken, tot uw beschaming.

35 Wat zegt u?
Wat hoor ik daar vragen?
Hoe dat kan?
En zegt iemand misschien ook nog: „Jawel, maar met wat voor 'n lichaam zullen de doden dan verschijnen?"
Hoe dat moet?

36 Domme vragen. Ge ziet Gods macht zo dikwijls voor uw ogen, wanneer ge zelf het een of ander zaait. Dan laat God dat zaad ook niet anders wederom tot leven komen dan in de weg van sterven. Welnu, zo is het hier ook mee. Die weg volgt God met uw ontslapenen ook. Of God dat kan!

37 En wat die tweede vraag aangaat, over het toekomstig lichaam, ook zoiets ziet ge reeds voor uw ogen. Want als gij aan het zaaien zijt, heeft datgene wat gij zaait, evenmin reeds de lichamelijke gedaante [1]) van de plant, die straks boven de grond uitkomt, maar is het slechts een gewone korrel, laat ik zeggen van tarwe of van iets anders; er is
38 zo velerlei zaad. Maar God geeft straks, bij het komen boven de grond, aan zo'n korrel een lichaam, een gestalte [2]), naar dat Hij eenmaal voor dat bepaalde soort gewas heeft verordend [3]). Er zijn talloze soorten van zaad. Toch krijgt steeds elk zaad weer de lichaamsgestalte [4]), die
39 speciaal daarbij behoort. Wat we rondom ons zien, leert ons wel heel duidelijk, dat God over mogelijkheden en over genoeg variaties beschikt. Dat leert u niet alleen de plantenwereld. Neem ook de andere schepselen. Hoeveel soorten vlees zijn er niet. Vlees van mensen, van vee, van vogels,
40 van vissen. Allemaal verschillend. Dan zijn er nog behalve

---

1) Letterlijk staat er „lichaam".
2) Er staat weer „lichaam". Maar dat zegt men in het Nederlands niet van een plant.
3) Bij de schepping.
4) Zie noot 2 en 3.

de dingen [1]) die ge op aarde ziet, de hemellichamen. Maar
welk een geheel andere pracht vertonen weer niet die hemel-
41 lichamen dan de aardse. Terwijl er onder zon, maan en
sterren, ondanks alle overeenkomst — het zijn alle: hemel-
lichamen — toch ook weer zo groot verschil in pracht is
tussen de een en de ander.
42 Hieraan moet ge maar denken, als het over de opstan-
ding der doden gaat. Daarbij zal zich iets dergelijks voor-
doen. Want ons begraven van de doden is a.h.w. ook
zaaien. Wat dan in de aarde wordt neergelegd, is ook
maar iets onaanzienlijks. Een heel gewoon vergankelijk
mens. Maar straks wordt er opgewekt een mens, die boven
43 alle verderf en vergankelijkheid zal zijn verheven. Begraven
is een quaestie van schande. Daar gaat een mens de smade-
lijke weg der straf en daalt in het graf. Maar bij zijn op-
wekking wordt die schande door eer en pracht vervangen.
Wat begraven wordt, in de aarde gezaaid, is een machte-
loze dode. Maar de opwekking zal een krachtig mens doen
44 herrijzen. Bij z'n begráfenis blijkt het eens pas recht, dat
de dode [2]) nog maar een mens, aan alle mensen gelijk, was.
Hij had geen ander lichaam dan zoals elk ander mens het
heeft zolang hij op aarde verkeert als een gewone levende
ziel, als een gewoon sterfelijk mens. Maar bij de òpstanding
zal diezelfde mens een lichaam hebben, dat niet meer de
prooi zal zijn van zonde en verderf des doods, maar dat
enkel en alleen zal worden geleid en gebruikt zoals het
de Geest van Christus welgevallig is. In dit leven dus een
„zielelijk" lichaam. Maar straks een „Geestelijk" lichaam [3]).
45 Het een zowel als het ander. We lezen daarvan ook reeds
in de Schrift. De eerste van die twee mensen, over wie ik

---

[1]) Letterlijk: „lichamen", want de apostel houdt steeds het onderwerp, de wederopstanding, in het oog.

[2]) Men bedenke voortdurend, dat de apostel in dit hoofdstuk over het sterven en wederopstaan van de gelóvigen, niet van de òngelovigen spreekt, gelijk o.a. duidelijk blijkt uit vs 51, 52. Men zou hier dan ook bijna spreken van: onze dode, of van: wij, doden.

[3]) Zie de noot op 2 : 14. Hoewel de aanduiding van de mens als „levende ziel" in Gen. 2 : 7 niets ongunstigs inhoudt, kan de, eveneens uit de Schrift bekende, minder gunstige betekenisnuance van het woord ziel hier beslist niet uit het oog worden verloren.

zoëven[1]) sprak, werd geschapen tot een levende ziel[2]),
en niets meer. Zo was Adam. Een mens, wiens adem in z'n
neusgaten was. Gelijk metterdaad gebleken is. Hij stierf.
Maar daarna is Christus gekomen. Ook een Adam. Iemand,
Wiens doen en laten óók betekenis had voor velen. Maar
deze laatste Adam (van de twee) heeft voor ons de levend-
46 makende Geest verworven[3]). Intussen, ge moet geduld
hebben. Niet alles tegelijk. We krijgen zo'n Geestelijk
lichaam niet reeds in deze tegenwoordige tijd, maar hebben
nu eerst nog maar een zielelichaam. Later zullen we pas
47 dat Geestelijke ontvangen. Het gaat aldus: We lezen in de
Schrift, hoe God tot de eerste van die twee mensen, die ik
noemde[4]), sprak: „Gij zult tot de aarde wederkeren,
dewijl gij daaruit genomen zijt"[5]). Maar de tweede van
hen, nl. Christus, is een mens, die zal wederkeren uit de
48 hemel. Welnu, en nu geldt hier weer de regel, waarover
ik reeds sprak[6]). Zo hoofd, zo leden. Nu past het bij heel
de gemeenschap van Adam, dat allen die daartoe behoren,
evenals Adam zelf, wederkeren tot de aarde. En nu past
het ook bij heel de gemeenschap van Christus, dat allen
die daartoe behoren, zullen delen in het leven, waarmee
49 Hij uit de hemel wederkeren zal. En dan zal de tijd voorbij
zijn, dat we in alles op Adam geleken, ook bij het weder-
keren naar de aarde, iets, dat ook de gelovigen nog steeds
wacht. Want dan zullen we in alles gelijken op Christus,
Die uit de hemel voor ons het leven wederbrengen zal[7]).
50 Maar hierop wijs ik u nog eens uitdrukkelijk, beste
broeders — en ik hoop, dat ge daarom alle verkeerde gedach-

---

1) In vs 22.
2) Gen. 2 : 7.
3) Er staat zelfs, dat Christus een en al levendmakende Geest wèrd. De apostel kan gedacht hebben aan Jes. 42 : 1 e.a. plaatsen.
4) In 15 : 22.
5) Gen. 3 : 19.
6) In 15 : 22.
7) Men zal hebben opgemerkt, dat de apostel, na beantwoording van de twee vragen in vs 35 (de eerste in vs 36, de tweede in 37—41), in vs 42 is teruggekomen op het onderwerp van vs 20—28. Toen maande hij al aan tot geduld. Eerst de Eersteling, dan de oogst. Denkt men daaraan terug, dan is de bedoeling van vs 42—49 duidelijk: alles op Gods tijd. (Straks wordt de lijn, die in vs 18 begon en over vs 20 liep, in vs 51 weer duidelijk zichtbaar door herhaling van het woord ontslapen.)

ten in dezen toch zult laten varen —, dat het leven in de
toekomstige heerlijkheid, waarin Gods heerschappij weer
ten volle zal worden erkend, maar geen onveranderde
voortzetting zal zijn van het leven zoals de gelovigen het
thàns leiden, evenals alle andere mensen, even zwak en
broos. Dat gaat niet. Mensen, die nog aan dood en verderf
onderhevig zijn, kunnen niet zomaar zonder meer over-
51 stappen in de toekomende heerlijkheid. Dat kan niet, gelijk
u uit het volgende zal blijken, dat God thans aan òns heeft
bekend gemaakt, maar dat vroegere geslachten nog niet
wisten. De gelovigen, die er straks, wanneer de Here weder-
komt, op aarde zullen zijn, zullen dan wel niet behoeven te
sterven [1]), maar toch zullen ook zij nog een grote verande-
ring moeten ondergaan. Dus zal er aan ons allen, niemand
der gelovigen uitgezonderd, vooraf heel wat moeten gebeu-
ren, hetzij wèl, hetzij niet via de dood; hetzij langs de
lànge weg van sterven, gezaaid worden (= begraven worden)
en opgewekt en met een Geestelijk lichaam bekleed wor-
52 den, hetzij langs de kòrte weg van verandering op één
moment, in een oogwenk, wanneer onze Here met bazuin-
geluid de dag der laatste dingen aankondigen zal. Want
wanneer die bazuin zal klinken, zal zowel het een als het
ander gebeuren: wanneer we tot de doden behoren, zullen
we onverderfelijk worden opgewekt, en wanneer we tot de
53 levenden behoren, zullen we veranderd worden. Want
zoals we thans zijn, mogen we niet blijven. Eerst moeten
we ons vuile kleed van sterven en verderven uitdoen en het
reine kleed van onverderfelijkheid en onsterfelijkheid aan-
54 doen. Maar dàn ook, wanneer alle verderfelijkheid en
sterfelijkheid bij ons vervangen is door onverderfelijkheid
en onsterfelijkheid, dàn zal ook het woord van Jesaja [2])
en Hosea [3]) volledig zijn vervuld: „Er is van de dood niets
meer over. Hij is zo definitief overwonnen, dat hij bij ons
55 geheel verdwenen is". Dan zullen we uitdagend vragen:
„Waar blijft nu, o dood, uw overwinning?" Want hij zal
ons nooit meer ten grave kunnen slepen. „Waar blijft nu,

---

1) Letterlijk: ontslapen. Dit herinnert weer aan vs 18 en 20. Zie de noten op vs 20 en 49.
2) Jesaja 25 : 8.
3) Hosea 13 : 14.

o dood, uw angel?" Want hij zal ons nooit meer kunnen
56 steken. Maar zo ver zijn we nu nog niet. Want de dood heeft thans nog macht over ons, omdat we nog niet geheel en al van de zonde bevrijd zijn. En waar nog zonde is, moet de dood wel komen [1]). Want de zonde kan zich tegen ons op Gods eigen wet en woord, waarin op de zonde de dood
57 bedreigd wordt, beroepen. Maar houden we moed. De definitieve overwinning, die God ons eenmaal door onze Here Jezus Christus geven zal, is ons zo stellig beloofd, dat we mogen zeggen, dat God haar ons thans reeds schenkt, zodat we er God thans reeds voor danken.

58 Dus nu weet ge wat ge te doen hebt. Het is geheel uit liefde, dat ik u bestraft heb, broeders. Neemt dan deze vermaning ter harte en zijt voortaan stevige Christenen, die zich niet van hun stuk laten brengen. Laat u niet zo gemakkelijk en zo ongemerkt afbrengen van de grondslag, waarop ge gezet zijt door het evangelie der opstanding van Christus en de Zijnen. Weest steeds ijverig bezig in het werk, dat Christus u opdroeg, en draagt overvloedig vrucht. Doet daartoe uw uiterste best. Want denkt niet, dat dat ooit voor niets is. Niets wat ge uit geloof in Christus doet, is tevergeefs. Dat zou wèl zo zijn, wanneer er geen dodenopstanding was. Maar dat weet ge nu beter [2]).

F. OVER DE COLLECTE VOOR JERUZALEM EN DE KOMST VAN MEZELF, VAN TIMOTHEÜS EN VAN APOLLOS (16 : 1-12).

16 : 1 Maar nu nog het volgende naar aanleiding van hetgeen ge me geschreven hebt over de geldinzameling.

Overal waar ik kom, verzoek ik die te houden. Het is ten bate van de Christenen te Jeruzalem [3]). Daarom zou

---

1) Rom. 6 : 23.

2) Men leze vs 58 in het licht van vs 1 en 2.

3) Waaruit de noodzaak dezer collecte, waarvan te lezen is in Rom. 15 : 26, 27, 2 Cor. 8 en 9 en Gal. 2 : 10, moet verklaard? Misschien hieruit, dat vele buitenlandse Joden bij het ouder worden naar Jeruzalem gingen, teneinde daar begraven en opgewekt te worden. Velen dezer Joden zouden Christenen geworden, Hand. 2 : 5, en uitgesloten geraakt zijn van de geldinzameling, die onder de Joden in het buitenland plaats had voor de Jeruzalemse armen. Hiervoor zou de

ik gaarne zien, dat ook gij, Corinthiërs, er aan deel naamt,
en dat ge het deedt naar dezelfde regel, die ik in de gemeen-
2 ten van Galatië ingevoerd heb. Aldus: Ge wacht niet met
collecteren tot ik bij u kom. Ieder begint nu alvast op de
eerste dag der week iets af te zonderen, al naar dat hij
daartoe in staat is, en spaart zo op den duur een heel bedrag
op. Dan behoeven er niet pas collecten te worden gehouden,
3 wanneer ik kom. Wanneer ik echter bij u ben, kiest gij
uit u een paar betrouwbare mannen uit, en dan geef ik
hun brieven van aanbeveling mee en brengen zij uw dank-
4 gave [1]) naar Jeruzalem. Is het voor 't een of ander van
belang, dan ga ik mee en reizen we samen.
5 Verwacht me echter niet al te spoedig, want ik kom
niet rechtstreeks naar u toe, over zee, maar via Macedonië,
dus langs een grote omweg door het Noorden. Want ik
moet perse eerst een reis door Macedonië [2]) maken, al zal
6 dat wel slechts een doorreis zijn. Bij u echter hoop ik dan
zo mogelijk wat langer te verblijven, zelfs de winter over.
Daarna zult gij me verder kunnen helpen op de reis, waar-
7 heen die dan zal blijken te zijn. Neen, ik kom niet meteen.
Ik zou mijn reis naar Macedonië wel via u kunnen maken.
Maar dan zou ik u slechts in 't voorbijgaan bezoeken, en
dat wilde ik nu juist niet. Want ik hoop een flinke poos
8 bij u te blijven, zo de HERE wil. Dus ik kom niet zo spoedig,
9 maar zal zeker nog tot Pinksteren te Efeze blijven. Want
mijn prediking vindt hier ruime ingang en heeft krachtige
gevolgen. Ook kan ik de gemeente alhier niet te spoedig
verlaten, vanwege de vele tegenstanders.
10 Maar binnenkort komt tenminste Timotheüs [3]). Alleen

---

collecte onder de Christenen in de plaats gekomen zijn. Men wijst echter ook op de vervolging na de dood van Stefanus, Hand. 8 : 1, en op de hongersnood van Hand. 11 : 28. Uit Rom. 15 blijkt, dat Paulus de gemeente van Jeruzalem vooral eerde om het evangelie, dat van haar was uitgegaan, en uit 1 Cor. 15 blijkt, dat hij hoge waarde hechtte aan de aanwezigheid in het oude land van vele getuigen des evangelies. Dat centrum des Woords moest in stand gehouden. Daarom bevredigt het meest de verklaring, die niet alleen op de armen let (ze worden niet eens altijd apart genoemd, gelijk b.v. hier), maar ook op de verzorging van de dienst des Woords.

1) Zie de parafrase van Rom. 15 : 27.
2) Daar lagen Filippi en Thessalonica.
3) 4 : 17.

zeg ik u, dat ge zijn verblijf ten uwent niet tot een verschrikking voor hem maakt. Want hem komt dezelfde eer toe als andere evangeliedienaars. Hij arbeidt in dienst van
11 dezelfde grote Heer en Meester als ik. Past op, dat ge hem dus geen van allen kleineert, maar laat hem in vrede van u gaan en helpt hem voort op zijn terugreis naar mij. Want de broeders die mij altijd bij de arbeid terzijde staan, en ik, gaan zonder hem hier niet vandaan, maar blijven hem hier opwachten.

12 Verder hebt ge nog over Apollos geschreven. Ge hadt zo graag, dat hij nog eens kwam. Nu, ik heb hem ook lief als een broeder, en heb er sterk bij hem op aangedrongen, naar u toe te gaan, meteen met de broeders, die hier uit Corinthe zijn [1]. Dus dat is de reden van zijn wegblijven niet. Ook bleek het beslist niet de wil des Heren te zijn [2], dat hij op staande voet naar u toeging. Er was geen goede gelegenheid voor. Maar zodra hij die vindt, zal hij wel komen.

---

[1]) Deze broeders worden in vs 17 met name genoemd.

[2]) Er staat: „Ook was het beslist niet de wil". Op de vraag, wiens wil, nl. die van Apollos of die van God, doet herinnering aan 4 : 19 voor het laatste kiezen. Men merkt, hoe de apostel zich wacht voor elke schijn van afgunst jegens Apollos. Hij laat zichzelf noch zijn broeder bij een groep indelen, zie 1 : 12, 3 : 5.

DEEL V (16 : 13-24).

TEN BESLUITE: NIETS ZONDER DE LIEFDE.

16 : 13 Houdt uw ogen open voor de gevaren, die ik u aanwees. Laat u niet afbrengen van hetgeen gij geloofd hebt [1]. Houdt u flink. Weest sterk.
14 Ge moet u bij al uw doen en laten door liefde jegens
15 elkander laten regeren. Och, daar heb ik nu al zo veel over gezegd. Maar ik heb toch nog een ernstig verzoek. Neemt het vriendelijk van me aan, waarde broeders. Ge kent het gezin van Stefanas [2]. Ge weet, dat dit het eerste Christelijk huisgezin geweest is in heel Griekenland, en dat zij zichzelf ten dienste hebben gesteld van alle Christenen [3]. Vandaar, dat ze door anderen zeer worden gewaardeerd.
16 Nu zou ik graag willen, dat ook gij u schiktet onder de leiding van zulke trouwe mensen, ja van iedereen, die met zijn beste krachten onze medewerker is in de dienst des
17 evangelies. Dat had wel 's wat beter gekund. Maar ik ben blij, dat ge Stefanas, Fortunatus en Achaïcus tenminste tot mij hebt gezonden. Hun bezoek verschaft mij vreugde. Want wat ik aangaande u nog niet goed wist en begreep,
18 hebben zij mooi aangevuld. Wat een blijdschap voor u en mij. Want deze mannen hebben door hun reis gezorgd voor een verkwikking niet alleen voor mijn, maar ook voor uw hart [4]. Houdt zulke mannen dus in waarde.
19 Ik geef u de groeten door van de gemeenten hier te Efeze en omgeving [5]. Vooral de hartelijke Christengroeten

---

1) Vergelijk 15 : 1, 2, 58.
2) 1 : 16.
3) „Voor de heiligen". Bedoeld zullen zijn zowel de gewone Christenen als de evangeliepredikers.
4) Voor Paulus door hem nadere inlichtingen te verschaffen, voor de Corinthiërs waarschijnlijk door Paulus' brief aan hen mee te nemen en die zo nodig toe te lichten.
5) Dat gebied heette oorspronkelijk Azië.

van Aquila en Prisca en van de gemeente, die bij hen in
20 huis vergadert[1]). Al de broeders groeten u[2]). Ge moet
ook elkander groeten met een Christelijke kus en elkaar
daardoor als gelijken in Christus aannemen[3]).
21 Hier zijn nog een paar regels van mijn eigen hand[4]).
22 De groeten van Paulus. Wanneer er iemand onder u is, die
zich liefdeloos gedraagt jegens de Here der heerlijkheid,
23 dan zij hij namens mij vervloekt. Maranatha[5]). Moge de
24 Here Jezus u maar voortdurend genadig zijn. Met mijn
liefde voor u allen ben ik steeds bij u, door onze gemeenschap in Christus Jezus[6]).

---

1) Zie noot parafrase Romeinen 16 : 5.

2) Hiermee zijn waarschijnlijk bedoeld de medewerkers van Paulus, die toentertijd te Efeze bij hem waren, 16 : 11.

3) De bedoeling is niet, dat mannen èn vrouwen elkaar kusten, maar, naar Oosterse zede, de mannen elkaar onderling en de vrouwen elkaar onderling.

4) Dus het voorafgaande had de apostel gedicteerd, evenals Romeinen, zie Rom. 16 : 22.

5) Evenals het woord Cephas is dit Aramees, de moedertaal van Christus en de apostelen. Het betekent waarschijnlijk „Kom, o Here", en zal een reeds vroeg ingeburgerde gebedsregel zijn geweest.

6) Het valt op, dat de apostel in elk onderdeel van dit briefslot, 16 : 12-24, de liefde er bij haalt. De grote zonde der Corinthiërs was immers liefdeloze hoogmoed, zie de noot op 1 Cor. 13 : 13.

INHOUD.

		Pag.
Ter inleiding		5
	§ 1: Corinthe	5
	§ 2: Paulus te Corinthe	5
	§ 3: Waarom Paulus I Corinthe schreef	8
	§ 4: Korte inhoudsbespreking	9
Deel I.	Al heb ik veel aan te merken, voorop ga mijn groet aan u en mijn dank aan God (1 : 1-9)	11
Deel II.	Ik bracht u het evangelie des kruises van Christus, het Woord der ondoorgrondelijke wijsheid Gods, die alle menselijke grootheid vernedert (1 : 10—4 : 21)	14
Deel III.	Maar hoogmoed verblindt (5 : 1—6 : 20)	33
	A. Daardoor ziet ge de zonde der ontucht in uw midden niet (5 : 1-13)	33
	B. En daardoor ziet ge niet eens het samen rechten van gelovigen voor heidense rechters als een schande voor heel de gemeente (6 : 1-11)	36
	C. En Christenen zijn wel zeer verblind, wanneer zij met de hoge leus „Alles is mij geoorloofd" zelfs het plegen van ontucht denken te kunnen goedpraten (6 : 12-20)	38
Deel IV.	Naar aanleiding van uw brief schrijf ik u het volgende (7 : 1—16 : 12)	41
	A. Over het huwelijk (7 : 1-40)	41
	B. Over de Christelijke vrijheid ten aanzien van offerspijs (8 : 1—11 : 1)	51
	C. Over de eis, dat een vrouw altijd vrouw moet blijven (11 : 2-16)	68

D. Over dingen, die gebeuren tijdens uw gemeentelijke samenkomsten (11 : 17—14 : 40) . . 71
1. Wat betreft uw viering van het avondmaal (11 : 18-34) 71
2. Wat betreft het optreden dergenen, die met bijzondere Geestesgaven zijn toegerust (12 : 1—14 : 40) 74
E. Over de wederopstanding onzer doden (15 : 1-58) 91
F. Over de collecte voor Jeruzalem en de komst van mezelf, van Timotheüs en van Apollos (16 : 1-12) 102

Deel V. Ten besluite: Niets zonder de liefde (16 : 13-24) . 105